

PELLO

Miekojärven rantayleiskaava

SISÄLLYSLUETTELO

1 PERUSTIEDOT.....	1
11 Suunnittelutilanne	1
11.1 Seutukaava	1
11.2 Yleiskaava	4
11.3 Rantakaavat	5
11.4 Rakennusjärjestys	5
11.5 Maanomistus	5
11.6 Rakennuskiellot	5
11.7 Muut suunnitelmat	6
11.8 Pohjakartta	7
12 Maanomistus	7
13 Väestö ja työpaikat	9
14 Rakennettu ympäristö	10
14.1 Kokonaisrakenne	10
14.3 Palvelut	11
14.4 Yhdyskuntatekninen huolto ja liikenne	12
15 Luonnonympäristö	12
16 Erityispiirteet ja suojelukohteet	14
17 Ympäristön häiriötekijät	14
2 TAVOITTEET.....	16
21 Kunnanvaltuuston hyväksymät tavoitteet	16
22 Maanomistajien tavoitteet	17
23 Viranomaisten asettamat tavoitteet	18
3 RANTAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT	19
31 Yleisperustelu ja -kuvaus	19
32 Maanomistus	19
33 Kokonaismitoitus	19
34 Rakennettu ympäristö	20
34.1 Kokonaisrakenne	20
34.2 Maankäyttö	21
34.21 Asuin- ja loma-asuinalueet	21
34.22 Tie- ja muut liikennealueet; moottorikelkkareitit, retkeily- ja veneilyreitit	22
34.25 Vesialueet	23
34.3 Palvelut	24
34.4 Yhdyskuntatekninen huolto	24
35 Luonnonympäristö	25
36 Erityispiirteet ja suojelukohteet	26
37 Ympäristön häiriötekijät	27

4 MIEKOJÄRVEN RANTAYLEISKAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

41 Rantayleiskaavan ympäristövaikutukset	28
41.1 Rakentamisen vaikutukset luonnontalouteen	28
41.11 Vaikutukset maaperään	28
41.12 Vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön	29
41.13 Vaikutukset vesistöön, pohjaveteen ja maan vesitasapainoon	31
41.14 Vaikutukset ilman laatuun	32
41.2 Rakentamisen vaikutukset kulttuuriympäristöön	32
41.21 Vaikutukset rakennetun ympäristön rakenteeseen	32
41.22 Vaikutukset maan tuottavuuteen ja viljelymaiseman säilymiseen	33
41.23 Vaikutukset metsien käyttöön ja maiseman säilymiseen	33
41.24 Vaikutukset vapaa-alueiden määrään ja sijoittumiseen	34
41.25 Vaikutukset liikenteeseen ja ympäristön rauhallisuuteen	34
41.26 Vaikutukset energian kulutukseen ja ympäristön saastumiseen	35
42 Rantayleiskaavan taloudelliset vaikutukset	36
42.1 Vaikutukset kunnan talouteen	36
42.2 Vaikutukset yksityisten ja valtion talouteen	36
43 Rantayleiskaavan sosiaaliset vaikutukset	37
5 OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN	38
51 Vahvistetun rantayleiskaavan merkitys ja oikeusvaikutukset	38
52. Rakentamistapaohje	39
I LOMA-ASUNTOALUEIDEN RAKENTAMINEN	40
1.1 Loma-asuntojen sijoittuminen maastoon ja rakennuspaikalle	40
1.3 Rakennuspaikan kasvillisuus ja ympäristön hoito	44
1.4 Vesi- ja jätevesihuolto	45
1.5 Loma-asumisen alueellinen luokittelu	45
II KYLÄALUEELLE RAKENTAMINEN	54
2.0 Yleistä	54
2.1 Ympäristön hoito	54
2.2 Vesi- ja jätevesihuolto	54
2.3 Rakennustyyppi ja materiaalit	55
2.4 Ideointipiiirros kyläalueen rakentamisesta ja matkailupalvelujen kehittämisestä	56
6 SUUNNITTELUVAIHEET	57

LIITTEET Rakennusoikeuden mitoitus kantatiloittain. Taulukkosivuja 4.

1 PERUSTIEDOT

11 Suunnittelutilanne

11.1 Seutukaava

Lapin Seutukaavan 1. osa on vahvistettu sisäasiainministeriössä 28.11.1980 ja sen merkintöjen muutos ympäristöministeriössä 3.3.1992. Seutukaavan 2. osa on vahvistettu valtioneuvostossa 16.1.1986 ja 3. osa 19.10.1989. Lapin seutukaavan 4. osa on vahvistetty ympäristöministeriössä 3.3.1992. Miekojärven Pellon puoleista osaa koskevat seuraavat seutukaavamääräykset ja -suositukset:

Järven länsiranta Sirkkaniemestä Luomalanjokisuulle on merkitty **RA-loma-asuntoalueeksi**. Aluevaraus tukee lähinnä Sirkkakosken kylää. Aluevarauksen perusteena on Pellon-Ylitornion järviolueen yleiskaava. Seutukaavan mukaan loma-asunnot tulisi rakentaa pääasiassa keskitetysti välttämällä rantarakentamista. Alueen käytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota eri maanomistajien tasapuolisiin mahdollisuuksiin toteuttaa alueellaan maankäyttöluokan mukaista rakennustoimintaa. Ilman rantakaavaa saadaan alueelle rakentaa enintään 3 omarantaista loma-asuntoa / rantaviivakm. Alueelle saa rakentaa myös leirintäalueen luontoisia lomakyliä siinä järjestyksessä kuin laissa erikseen säädetään. Suunnittelussa suositellaan paikallisten asukkaiden mielipiteiden huomioimista ja toteutettut alueet tulisi vuokrata paikallisille yksityishenkilöille tai yhteisöille. Alueen käyttöönoton tulisi tapahtua alueen nykyisten omistajien toimesta joko yksittäin tai yhdessä. Alueen myymistä muualle kuin samassa kunnassa kotipaikkaansa pitävälle yrityksille tai yhteisöille tulisi välttää. Sirkkakosken kyläkeskus Sirkkajärven ympärillä ja Miekojärven länsiranta Kaaranekosken pohjois- ja eteläpuolella ovat **kulttuurihistoriallisesti merkittäviä ympäristöjä**, joita on löytynyt merkkejä historiallisesta asutuksesta.

Kaaraneksen voimalaitos on merkitty **yhdyskuntateknisen huollon alueeksi ET**. Voimalaitosalueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen sijainnin ja vallitsevien olosuhteiden vaatimat maisemalliset ja toiminnalliset kysymykset.

Sirkkakosken kylä on merkitty talouskylän keskukseksi, **kyläalueeksi AT**. Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee tai joille suunnitellaan maaseudun peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina. Alueelle mahdollisesti laadittavissa tarkemmissa kaavoissa on pyrittävä nykyisen asutuksen täydentämiseen. Asutuksen laajentamiseen on varauduttava siinä määrin, kuin alueen elinkeinotoimintojen tarve vaatii. Suosituksena on: Rakentamisessa tulisi antaa erityistä painoa miljöökuvan säilyttämiselle ja parantamiselle.

Moinavaaran lakialue, 4 km², on merkitty **suojelualueeksi SU-1**, jonka suojelun tulisi tapahtua metsähallituksen antamassa alueen muodostamispäätöksessä tarkoitetulla tavalla. Alue on vaara-, metsä ja järviluonnon suojelukohde, josta jo aikaisemmin on muodostettu luonnonhoitometsä. Rantayleiskaava-alueen läheisyydessä sijaitsevat myös Koutusjärven, Käärmevaaran, Raakonvaaran ja Lehtilaen suojelualueet.

Seutukaavan 4-osassa, jonka liittovaltuusto on hyväksynyt 14.6.1990, alueelle on lisätty seuraavat kaavamerkinnot:

SM- muinaismuistoalueeksi on merkitty Kaaraneksen ja Tievan kivikautiset löytöpaikat. Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain 295/63 nojalla suojeltuja alueita.

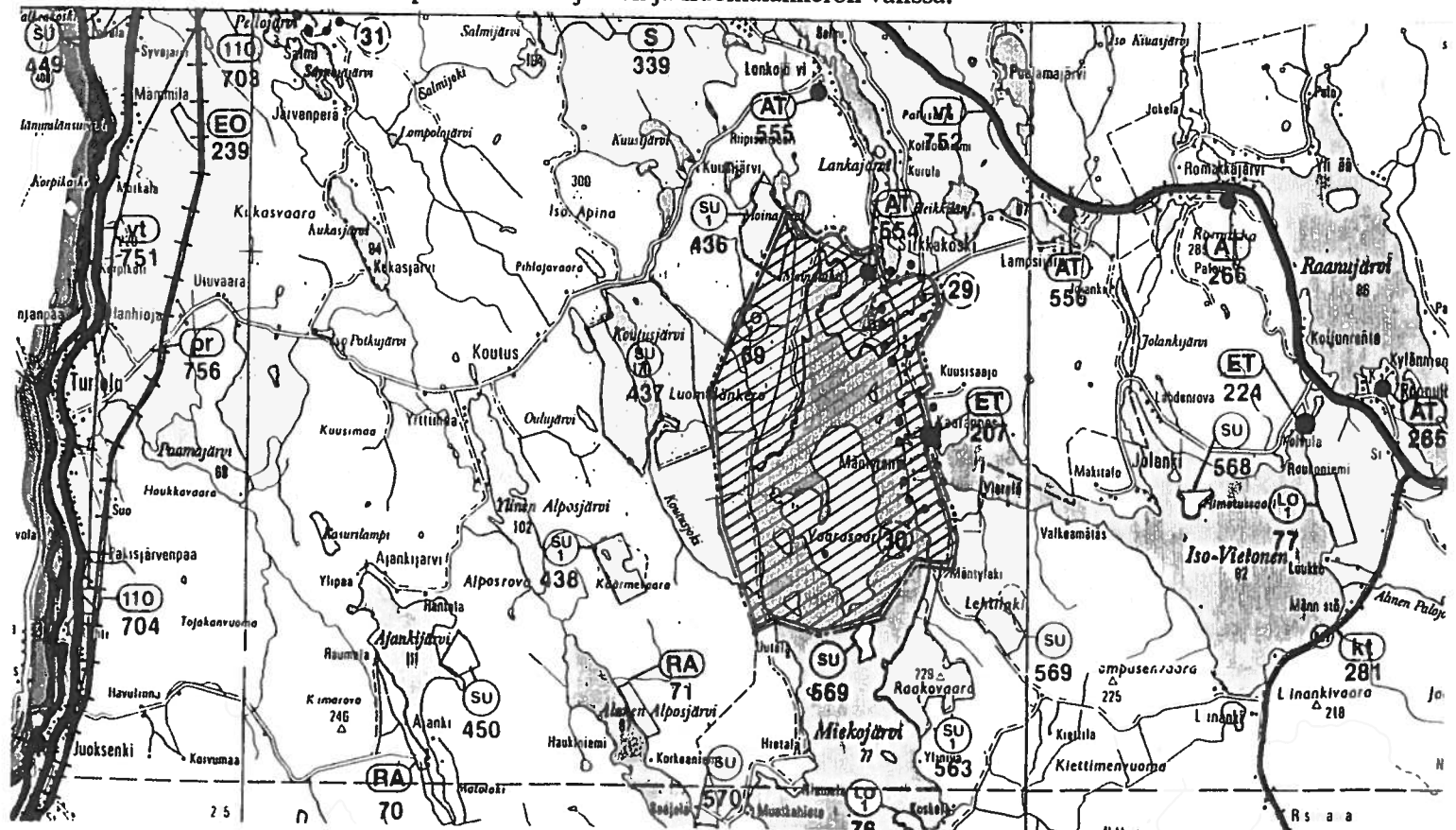
Alueilta suositellaan laadittavaksi inventointityöhön perustuvat suojele-, käyttö ja hoitosuunnitelmat museoviraston toimesta tai yhteistyössä museoviraston kanssa.

S-3 pohjavesien suojelualueeksi on merkitty Kivilahden pohjavesialue, jonka pinta-ala on noin 16 ha. Merkinnällä osoitetaan suojelualueita, jotka on vesilainsäädännön nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu. Tähän ryhmään kuuluvat mm. vedenotamat, niiden suoja-alueet ja pohjavesialueet. Ennen aluetta koskeviin toimenpiteisiin ryhtymistä on hankittava vesiensuojeluviranomaisen lausunto.

Vaarsaari ja Miekojärven itäpuoli on merkitty seutukaavassa **M1- maa- ja metsätalousalueeksi**. Tällöin ei ollut vielä tietoa rantojensuojeluohjelmasta, jossa Vaarsaari on osoitettu rantojensuojelualueeksi. Itärantaa koskee seutukaavamääräys M1, jolla on osoitettu maa- ja metsätaloustalouteen tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää alueiden pääasiallisiin käyttötarkoituksiin sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin. Alueelle ei ole tarkoitettu suunniteltavaksi rakennuslain 4 § mukaista taaja-asutusta. Loma-asutuksen ohjaus tapahtuu rakennuslain mukaisesti, tarvittaessa rantakaavalla. Loma-asuntoja ei saa sijoittaa maisemallisesti aroille alueille eikä rakennuspaikkoja tule osoittaa tulvauhka-alueille. Poro- ja riistatalouden sekä turvetuotannon toimintaedellytykset on turvattava. Metsänkäsittelyä suunniteltaessa alueella mahdollisesti sijaitsevien moottorikelkkareitin tilalle tulee tarvittaessa osoittaa korvaava yhteys. Suosituksena annetaan: metsien käsittelyssä tulee ottaa huomioon maisemanhoidolliset näkökohdat.

Miekojärven länsipuoli on merkitty **MT1 metsätalousalueeksi**, millä osoitetaan metsätalousalueita. Alueelle ei ole tarkoitettu suunniteltavaksi rakennuslain 4 § mukaista taaja-asutusta. Poro- ja riistatalouden toimintaedellytykset on turvattava. Metsänkäsittelyä suunniteltaessa tulee alueella mahdollisesti sijaitsevan moottorikelkkareitin tilalle osoittaa tarvittaessa korvaava yhteys. Suosituksena annetaan: Tienvarsi- ja rantametsien sekä asutuksen ja ulkoilureittien lähimetsien käsittelyssä tulee maisemanhoidolliset näkökohdat ottaa huomioon.

Moottorikelkkareitti Miekojärvi -Salmilompolo sijoittuu Vaarsaaren itäpuoliselle järven selälle, mistä se suuntaa Sirkkakosken kyläkeskustaan ja siitä Lankojärvelle. Seutukaavamääräys edellyttää, että yleis-, asema-, rakennus- ja rantakaavoja laadittaessa on moottorikelkkareitit otettava huomioon. Lähin **seudullinen ulkoilureitti** on järven länsirannalla oleva Tornio-Enontekiö reitti, joka sivuaa suunnittelualuetta noin 1 km:n päässä Koutusjärven ja Luomalankeron välissä.

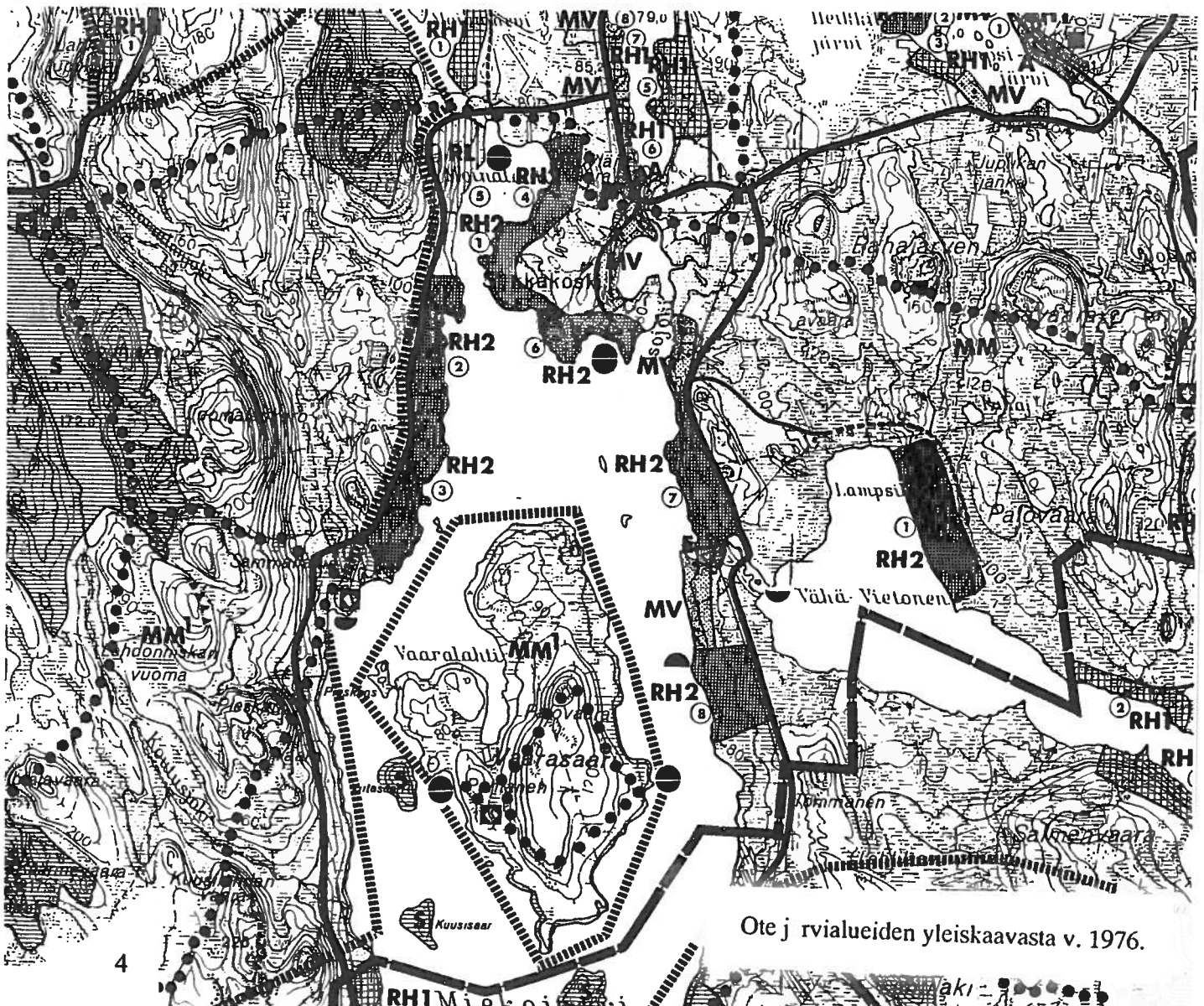

11.2 Yleiskaava

Miekojärven alueelle on valmistunut ensimmäinen, Pellon ja Ylitornion järviolueiden yleiskaava vuonna 1976, mikä oli kunnanvaltuuston hyväksymä yleiskaava. Yleiskaava on hyvin yleispiirteinen ja se koskee alueen noin 30:ä järveä, joista suurimmat ovat Miekojärvi, Vietonen ja Raanujärvi.

Suunnitelmassa Miekojärven Pellon puoleiset rannat on osoitettu merkinnällä RH2: Aluetta saa käyttää tiiviiseen loma-asutukseen rantakaavan mukaisesti. Moinalahden länsirantaan on osoitettu matkailu- ja virkistyspalvelujen aluetta RL, joka voidaan rakentaa rantakaavan tai muun yksityiskohtaisen suunnitelman mukaisesti. Sirkkajärven länsiranta, Tievan seutu ja Kaaraneskosken eteläpuoli on merkitty maanviljelysalueeksi MV. Sirkkakosken kyläkeskus on merkitty asuinalueeksi A. Vaa rasaari ja valtion omistama länsiranta on metsätalousaluetta MM1, joka on tarkoitettu ulkoilun ja ympäristönsuojelun huomioonottavan metsätalouden harjoittamiseen. Viita- ja Kuusisaari on merkitty maiseman- tai luonnonsuojelualueeksi, missä on noudatettava niitä suojelumääräyksiä, joita metsähallitus alueen käyttösuunnitelmassa on määrännyt.

Kaavamääräys: RH2 ja RL alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota yhtenäiseen rakennustapaan sekä siihen, että rakennukset ja muuta rakenteet muokautuvat kokonsa, muotonsa, värinsä, sijoittelunsa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta mahdollisimman hyvin ympäristöön eivätkä riko maiseman kokonaiskuvaa.

11.3 Rantakaavat

Miekojärven Pellon kunnan puoleisille alueille on laadittu kolme rantakaavaa. Niistä vanhin on Kivilahden alueelle vuonna 1977 laadittu rantakaava, missä alueelle on kaavoitettu 37 loma-asunnon rakennuspaikkaa. Alueella on kuusi venevalkamaa ja uimaranta saunaton teineen Kivilahden pohjukassa. Mökkien taustametsä on kaavoitettu puistoalueeksi, joka on säilytettävä luonnontilassa, mutta jonne saa rakentaa polkuja ja erilaisia palloilukenttiä.

Seuraavat kaksi rantakaavaa järven länsirannalle on laadittu vuonna 1992. Niistä ensimmäiseksi vahvistettiin valtion maalle laadittu Karhumaan rantakaava elokuussa 1992. Alueelle on kaavoitettu tiivis lomakylä, jossa on 108 rakennuspaikkaa joista 5 matkailupalvelujen rakennuspaikkaa. Rakentaminen sijoittuu vähintään 60 metrin etäisyydelle rannasta, mikä on kaavoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi venevalkamineen ja uimarantoihin. Karhumaan rantakaavaa on vasta muutettu niin, että ranta-alueelta on vähennetty 14 rakennuspaikkaa, jolloin alueella on yhteensä 94 rakennuspaikkaa, joista 5 on edelleen RM-matkailupalveluille. Näistä on 29 erämaatonttia, joilla ei ole kunnallistekniikkaa ja loput 65 ovat täyden kunnallistekniikan piirissä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt rantakaavamuutoksen 14.11.1996 ja se on vahvistettu Lapin Ympäristökeskuksessa 20.3.1997.

Haikaraniemen rantakaava on vahvistettu lääninhallituksessa heinäkuussa 1993. Tämä kaava sijoittuu Tornion Puu/ Metsäbotnia Ab:n maalle. Alueelle on vahvistettu 21 rakennuspaikkaa, joista 5 on omarantaista. Alueella on 5 venevalkamaa. Haikaraniemen mökkien välinen alue on lähivirkistysaluetta ja muut osat maa- ja metsätalousaluetta.

11.4 Rakennusjärjestys

Pellon kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty 19.12.1991. Tärkeimmät rantarakentamista koskevat säädökset ovat 3 luvun 4–6 §, missä säädetään rakennusten sopeutumisesta ympäristöön, rakennusten sijoittumisesta rakennuspaikalle suhteessa rantaan ja ympäristön hoidosta ja valvonnasta. 8 §:ssä määrätään rakennuspaikan koosta ja 9 §:ssä rakentamisen määrästä.

11.5 Maanomistus

Rantayleiskaavoitettavalta alueelta on tehty kunnan omana työnä kantatila-, maanomistus ja rakennustilanneselvitys, jonka pohjalta alueen maanomistajille on laskettu rakennusoikeus. Kantatilavuotena on pidetty vuosien 1969–1970 vuodenvaihdetta.

11.6 Rakennuskiellot

Alueelle ei ole asetettu rakennuskieltoa.

11.7 Muut suunnitelmat

Valtioneuvoston periaatepäättös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta on tehty 20.12.1990. Siinä Miekojärven Vaarasaari, Pieskänsaari, Viitasaari ja Kuusisaari sekä Ylitornion kunnan puolelta Palkimensaari ja Järven itäranta Raakonvaaran länsirinteineen on rajattu rantojensuojelualueeksi. Suojeluperuste on seuraava: "Miekojärvi on Suomen puolella Torniojoen vesistöalueen suurin järvi. Se kuuluu Tengeliöjoen vesistöön, joka on osaksi säännöstelty voimalaitoksen tarpeisiin, mutta itse Miekojärven hydrologia on luonnonmukainen. Järvi on sekä veden laadultaan että rantaluonnoltaan hyvin luonnontilainen ja edustava näyte läntisen Lapin järviluonnosta. Alueella on myös huomattava maisemallinen arvo."

"Alueen kallioperä on graniittia. Korkeat ja laajat vaarat ovat järven suurmaisemaa. Keskellä järveä sijaitseva Vaarasaari on laaja salo, joka kohoaa loivapiirteisenä vaarana 70 metriä järven pinnasta. Itärannalla Raakonvaaran ja järven pinnan välinen korkeusero on peräti 150 metriä alle kahden kilometrin matkalla. Moreeni on hallitseva maalaji. Rannat ovat yleensä kivikkoisia tai louhikkoisia. Järven eteläosan yli kulkee harjujakso, johon liittyy myös hiekkarantoja, sorarantoja ja somerikoita. Turverannat ovat niin ikään yleisiä.

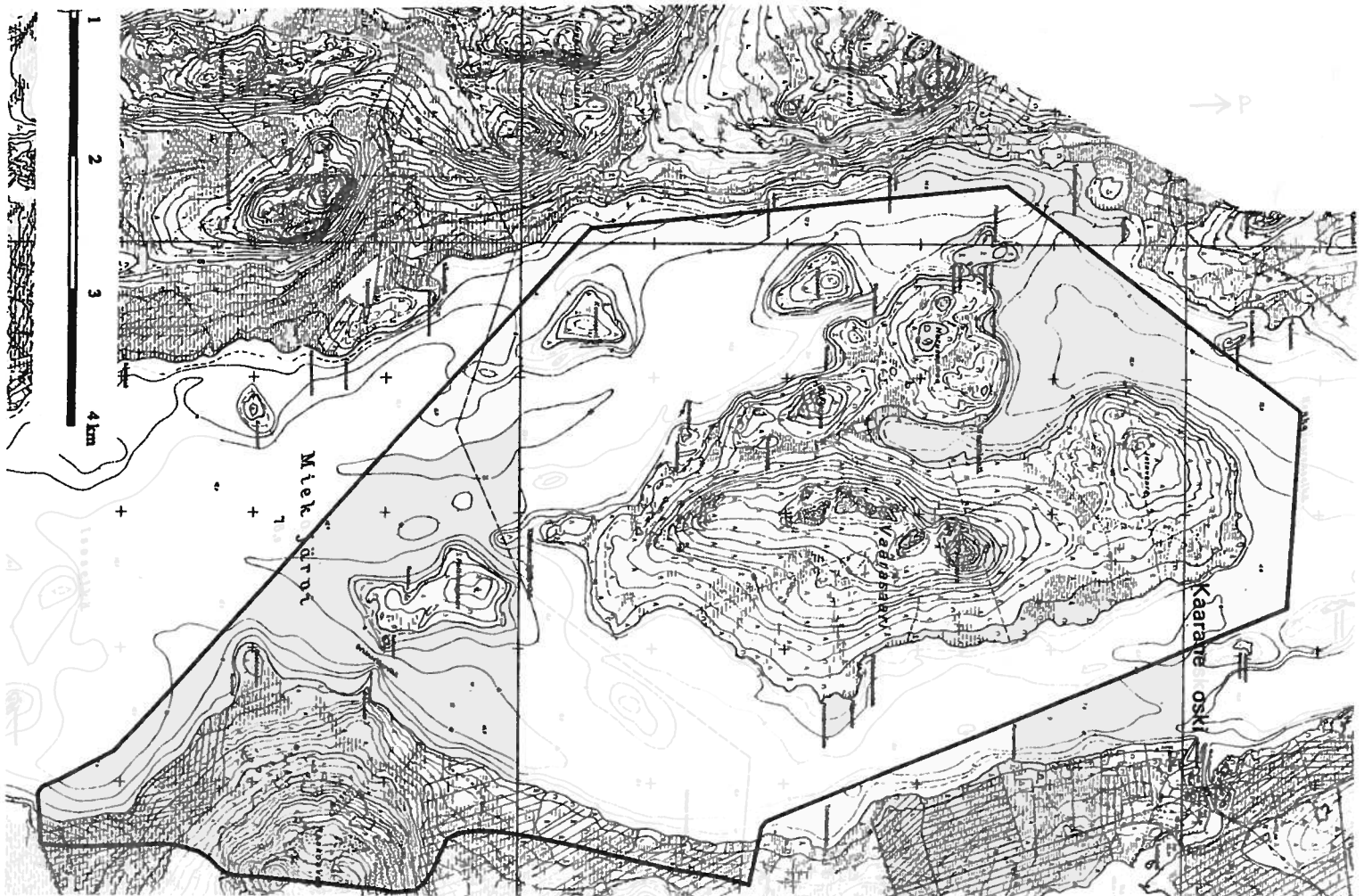
Tengeliöjoen vesistön katkaisee alajuoksulla oleva Haapakosken voimalapato, jolla osaa vesistön järvistä säännöstellään. Miekojärvi on kuitenkin säännöstelemätön. Miekojärven vesion käyttökelpoisuusluokituksestaan hyvä. Vesi on lievästi humuksen värjäämää. Metsätalouden hajakuormitusta lukuunottamatta järveen ei tule sanottaampaa kuormitusta.

Miekojärvi kuuluu oposruohojärviin. Järven niukkaa ilmaversokasvillisuutta ovat harvahkot järvikortet ja järviruokakasvustot. Suorantoja on runsaasti ja rantojen kasvisto on suureksi osaksi suokasveja. Hiekkarannoilla kasvillisuus rajoittuu oposruohoihin ja pohjaruusuksikasveihin. Raakonvaaraa, Palkimensaarta ja Kuusisaarta on suojeltu ja hoidettu luonnonhoitometsinä. Alueilla on paikoin iäkäästäkin metsää.

Miekojärven linnustoon kuuluu selkävesien ja pohjoisten järvien tyypillisiä lajeja, kuten kuikka, tavanomaiset sorsat, tukkasotka, mustalintu, telkkä, koskelot, kalasääski, monipuolinen kahlaajalajisto, nauru-, kala- ja harmaalokki sekä kala- ja lapintiira. Miekojärven kalastoon kuuluvat muikku, pienikokoinen siika, lahna ja kuha sekä istutettu järvitaimen. Muikku on merkittävä talouskala.

Miekojärven säännöstelemistä on suunniteltu, mutta koskeinsuojelulaki estää uuden voimalaitoksen rakentamisen vesistöön. Rantarakentaminen on uhkatekijä yksityisillä rannoilla. Metsäojitusten ja perkausten vuoksi järveen tuleva humuskuormitus saattaa heikentää veden laatua." (kopio suojelualueesta kokonaisuudessaan)

Ote rantojensuojeluohjelman mukaisesta aluerajauksesta.

Miekojärven alueelle on laadittu monenlaisia suunnitelmia ja tehty selvityksiä. Alueen muinaismuistoista uusin ja tarkin tutkimus lienee Markku Kortemiemen pro gradu tutkimus vuodelta 1990 "Lapinhaudat ja hautapyynti Tengeliön vesistön yläosassa, Kulttuurihistoriallinen ja typografinen tutkimus." Luonnonympäristön tilasta on Kallotin suunnittelu Ky: Satu Jokisen vuonna 1992 Ylitornion kunnan laadittama luontoselvitys järviolueiden yleiskaavoitusta varten. Pellon kunta on laadittanut Miekojärven rantayleiskaavoituksen pohjaksi Ympäristötaito Oy:ssä vuonna 1994 "Miekojärven luonto- ja maisemaselvityksen", missä esitetään maisemalliset ja luonnonarvoihin pohjautuvat perusasiat. Alueen matkailutoimintojen kehittämistä on suunnitellut Miekojärven yhteistyöryhmä jonka loppuraportti valmistui 1993 "Miekojärven matkailualue Tornionlaaksossa napapiirillä, Miekojärven kohdetiedot".

Kylälle on laadittu kyläsuunnitelmat vuosina 1988 ja 1994. Uusimmassa "Kyläsuunnitelma 1994 Sirkkakoski järvien kylä" raportissa arvioitiin kylän tulevaisuutta valoisaksi. Elinkeinorakenne on vuosien varrella monipuolistunut ja palvelut vastaavat ylemmän kyläkeskuksen palveluvarustusta. Kylän kehitys on edennyt kiittävästi v.-88 suunnitelman tavoitteisiin nähden ja uusina tavoitteina on esitetty viemäriverkoston rakentamista, venehallia veneiden talvisäilytystä varten, työpaikan perustamista avustavalle kylätyöntekijälle, kirpputorin avaamista mm.

11.8 Pohjakartta

Rantayleiskaavan pohjakarttana käytetään peruskarttaa mittakaavassa 1:10 000. Karttaa täydennetään koko ajan. Piirroksia on täydellisesti ajantasaistettu 1988 ja kiinteistöjaotuksen osalta 1994. Miekojärven syvyystiedot on mitattu 1959.

12 Maanomistus

Alueen maanomistuksesta on tehty oheinen kartta 1:50 000. Siinä on eritelty kunnan, seurakunnan, yhtiöiden ja yhteisöjen maat sekä valtion omistuksessa olevat alueet. Lähes puolet suunnittelualueen pinta-alasta on valtion omistuksessa. Kunta omistaa maata muutaman hehtaarin Sirkkakosken kalasataman ympäristössä. Seurakunnan palsta sijoittuu Moinalahdelle, missä toimii seurakunnan leirikeskus. Metsäyhtiöiden omistuksessa ovat tilat Moinavaaran etelärinteessä, ja Kaaranneksen Saunalahden rannassa. Sirkkavaaran pohjoispäässä oleva palsta on paikallisen urheiluseuran, Sirkkakosken Sisun omistuksessa ja Ylitornion kunnan rajan tuntumassa on Ylitornion eränkävijöiden palsta.

Maanomistustilanne on selvitelty tarkasti kantatiloittain v. 1995, koska se on alueen lomarakennusoikeuden mitoituksen pohjana. Kantatilavuosi on 1970. Kantatila-, maanomistus ja rakennustilanneselvityksen avulla maanomistajille voidaan osoittaa rakennusoikeutta tasapuolisesti yhtäläisin laskentaperustein.

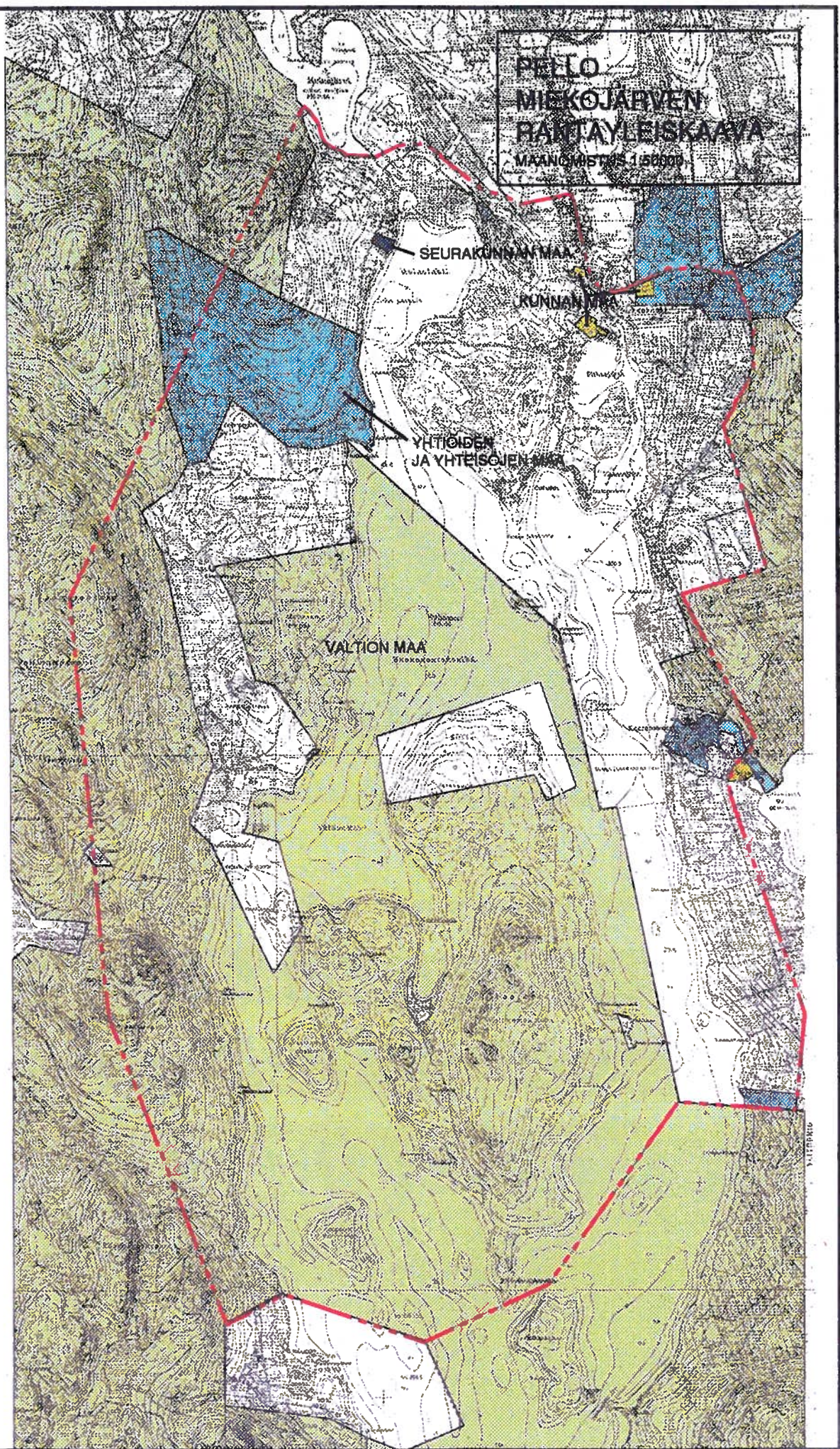
**PELLO
MIEKOJARVEN
RANTAYLEISKAAVA**
MAAOSTO 1:50000

SEURAKUNNAN MAA

KUNNAN MAA

YHTIÖIDEN
JA YHTEISÖJEN MAA

VALTION MAA

13 Väestö ja työpaikat

Suunnittelualueella sijaitsee Sirkkakosken kyläkeskus ja osa Lankojärven länsirantaa. Sirkkakoski on väljästi rakentunut maalaiskylä Sirkkajärven länsirannalla. Toinen, vanha asumisen alue on järven itäranta: Tievan ympäristö Isojoen itäpuolella, Revonniemi ja Kaaraneskosken eteläpuolinen alue Korvanietaan asti. Sirkkakosken kylällä on 184 (1994) alueella vakinaisesti asuvaa asukasta, joista ikäryhmässä 0–17v 56, 18–65v 105 ja 66–v 23 asukasta. Naisia on 81 ja miehiä 103.

Kylän elinkeinorakenne on vuosien varrella monipuolistunut. Yleisimmät ammatit ovat kuitenkin maa- ja metsätaloudessa, vaikka ne ovat jyrkästi vähentyneet. Rakennus- ja siivousala ja pienyritykset ovat kylän muita elinkeinoja.

Työpaikkoja suunnittelualueella on seuraavasti:

- maatalousyrittäjiä / poronhoitajia 5/1
 - kalastajia / osa-aikaisia kalastajia 1/4
 - yksityisiä palvelutyöpaikkoja 10
 - kampaamo, taksi, jätekuljetus, Pellon peltityö, Musiikkistudio Pss, Pelti- ja metalli Koskela, Moinamajat, Miekkojärvi Camping, Eräväärti-Rent
 - kunnallisia palvelutyöpaikkoja 2 opettajaa, 1 kiinteistönhoitaja
- työelämän ulkopuolella/ eläkeläiset 23, lapset 56, työttömät 37.

14 Rakennettu ympäristö

14.1 Kokonaisrakenne

Suunnittelualue käsittää Miekojärven pohjoisosan saarineen ja ranta-alueet 400 metristä aina 2.5 km leveällä vyöhykkeellä sekä Sirkkakosken kylän maantien eteläpuolelle rajoittuvilta osiltaan.

Järven länsiranta on ollut perinteisesti asumatonta erämaata, mutta 1970 luvulta lähtien Moinalahden rannalle on rakennettu loma-asuntoja. Sirkkajärven ja Isojoen rannoilla on asuttu jo esihistoriallisella ajalla, samoin järven itärannalla Revonniemessä ja Kaaraneksen eteläpuolisella harjanteella. Vakinainen asutus sijoittuu nykyisinkin näille alueille. Tosin itärannan vakinainen asutus on hiipumassa. Suuntaus on viime vuosikymmeninä ollut loma-asutukseen.

Sirkkakosken kyläalue sijoittuu maisemallisesti kauniille paikalle Lankojärven ja Miekojärven väliselle kannakselle järviä yhdistävän Sirkkakosken ääreen. Se on perinteinen maalaiskylä, jossa on vielä 2–3 toimivaa maatilakeskusta, koulu ja kauppalpalvelut (lopetettu 1996) sekä uusi kalasatama kalankäsittelyhalleineen. 1990-luvun alusta kylälle on yritetty luoda erialaisia matkailupalveluita. Kylän eteläpuolella Kivilahdessa on tiheä loma-asutusalue, jota on alettu rakentaa 1960-luvulla.

Miekojärvi ja siihen liittyvät muut järvet ovat osa perinteistä venereitistöä; aikojen alussahan vesitie oli ainut kulkutie. Kalastus on edelleen merkittävä elinkeino järvikylissä. Rannoilla ja saarissa on paljon rantautumis- ja apajapaikkoja. Vesistön vetovoiman varaan myös matkailuelinkeinoa on alettu rakentaa.

14.3 Palvelut

Sirkkakosken kylän peruspalvelut sijoittuvat tälle suunnittelualueelle. Ala-asteen koulu sijoittuu Lankojärvelle johtavan tien varteen. Koulussa on nykyisellään kaksi opettajaa ja 22 oppilasta. Koulun läheisyydessä, Sirkkavaarassa on 2,5 km pitkä va-laistu kuntorata ja pitempi latu. Koulun eteläpuolella satamaan johtavan risteyksen tuntumassa toimi kyläkauppa, jossa oli 1–2 työpaikkaa. Kauppa on toiminut kylällä 7 vuotta, mutta on ainakin toistaiseksi suljettu.

Sirkkakosken kalasatama on rakennettu vuosina 1991–1992 Pellon kunnan ja Me-renkulkupiirin yhteistoimin. Alueella sijaitsee kalankäsittelyhalli ja venelaiturit. Lai-turipaikkoja on 44 kpl. Sataman kupeessa on 265 m² suuruinen palvelurakennus, jossa sijaitsee kahvila ja muutamia majoitushuoneita yläkerrassa. Palvelurakennuksen ra-kentanut, kyläläisten muodostama yhtiö on tehnyt konkurssin ja rakennus on nykyään metsähallituksen omistuksessa.

Metsähallitus on rakentanut vuosina 1993–4 Vaarasaaren Kirkonveräjän kämppä-kartanon, jossa on kolme vuokrattavaa huoneistoa ja erillinen rantasauna. Lisäksi metsähallitus vuokraa kolmea vanhaa mökkiä, jotka sijoittuvat Kenttälähteen ja Honkasaareen. Vaarasaaren länsirannalle on rakennettu luontopolku vuosina 1993–4. Miekojärvellä on veneily- ja moottorikelkkailureitit.

Vesi- ja ympäristöpiiri yhdessä metsähallituksen kanssa on rakentanut Vaarasaaren useita rantautumispaikkoja laitureineen. Rantautumispaikoilla on uimarannat, laavut ja kuivakäymälät sekä jätteiden keräilypisteet. Suurin laiturit on saaren eteläpäässä Kirkonveräjän kämppäkartanon kohdalla, mihin voi rantautua isoilla veneillä. Muut, laiturilla varustetut rantautumispaikat sijoittuvat Hietälähteen ja Mustälähteen. Ve-neenlaskupaikkoja on rakennettu Koutusjoen eteläpuolelle ja Yliseen Venäläisenhie-taan.

Muita palveluita ovat v. 1992 avattu Miekojärvi–Campingin leirintäalue järven itä-rannalla Revonlahdessa. Alue on rakennettu pääasiassa matkailuautojen pysäköinti-alueeksi. Vuokrattavia, omia mökkejä alueella ei toistaiseksi ole, vaan yrittäjä vuokraa viereisiä yksityisten mökkejä. Moinalahdessa on seurakunnan leirikeskus, jossa on kolme keskikokoista rakennusta.

14.4 Yhdyskuntatekninen huolto ja liikenne

Merkittävin tekninen rakennelma suunnittelualueella on Kaaranneskosken voimalaitos, joka sijoittuu Vähä-Vietosen ja Miekojärven väliselle kannakselle. Voimalan teho on 2,8 MW ja sähkön tuotanto keskivesivuotena 9 Gwh/a. Voimalaitoksen omistaa Tornionlaakson Voima Oy. Vanha jokiuoma on voimalapadon pohjoispuolella ja siinä kasvaa tiheää lehtipuustoa. Alueelta lähtee 45 ja 20 kV:n voimalinja pohjoiseen Sirkkakosken ja Lankojärvien kylille ja siitä kohti Turtolaa. Toinen 20 kV:n linja suuntaa voimalaitokselta etelään Meltosjärven suuntaan.

Sirkkakosken kylällä on Kivilahden vedenottamo, josta lähtee vesijohto Sirkkakosken, Lankojärven ja Matinlompolon kylille sekä Karhumaan rantakaava-alueelle. Viemäriverkostoa kylillä ei ole mutta Karhumaan rantakaava-alueella on viemäriverkosto pienpuhdistamoinen.

Noin kahden kilometrin päässä kylältä Lampsijärveen johtavan tien pohjoispuolella sijaitsee vanha Sirkan kaatopaikka, joka on lakkautettu ja sen ympäristö aiotaan kunnostaa lähivuosina. Kunnassa on toteutettu keskitetty jätteenkuljetus ja kylällä onkin jätealan kuljetusyrittäjä. Jätteet kuljetetaan kunnan keskuskaatopaikalle.

Alueen tiestö muodostuu pääasiassa yksityis- ja metsäautoteistä. Yleinen tie on suunnittelualueen pohjoisosassa oleva paikallistie no 19671, joka liittyy idässä ja pohjoisessa Pello – Rovaniemi valtatiehen. Maantie kulkee Lampsijärven, Sirkkakosken ja Lankojärven kylien kautta. Kivilahteen johtava tie on sorapäällysteinen yksityistie.

Järven itäpuolella yleinen tie, paikallistie 19653, ulottuu Kaaranneskosken eteläpuolelle mistä se jatkuu etelään päin metsähallituksen ylläpitämänä tienä. Järven länsipuolen tie on metsähallituksen ja alueen maanomistajien muodostaman yksityistiekunnan rakentama ja ylläpitämä tie paikallistien risteyksestä alkaen.

Muut pienemmät pääsytietyt ovat yksityistieitä.

15 Luonnonympäristö

Miekojärven alue on maisemallisesti kaunista vaara- ja järvimaata, edustava esimerkki järvi-Lapin kaunista ja melko luonnontilaista ympäristöä. Siksi Miekojärven keskiosa saarineen on valittu yhdeksi kohteeksi valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Muita suojelualueita ovat Moinavaaran aarnimetsäalue ja vanhaa metsää kasvava Pieskänsaari.

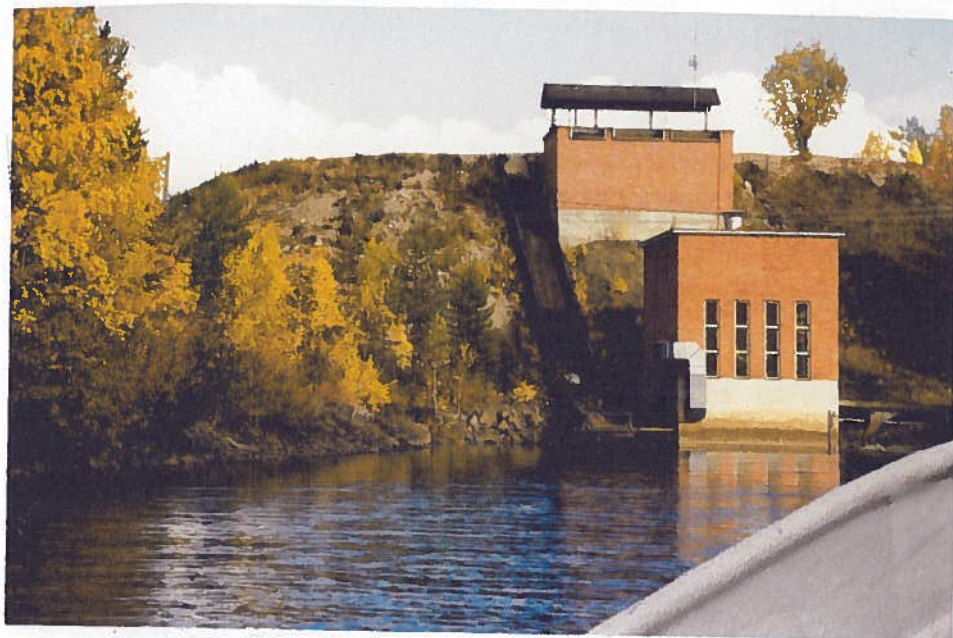
Suurmaisemaa muodostavia elementtejä ovat suuret ja jyrkkärinteiset vaarat järven länsirannalla, jotka luovat alueen omaperäisen maisemaprofiilin ja ovat samalla tärkeitä näköalapaikkoja. Kuusilahdenvaara, Pieskänjupukka ja -vaara, Luomalankero ja Moinavaara ovat tärkeitä maamerkkejä järvien ja purojen kirjomassa maastossa.

Suunnittelualueella on kaksi pohjavesialuetta, joista kylän tuntumassa sijaitseva Kivilahden pohjavesialueen vesi on juomavedeksi kelvollista. Luomalanjokivarressa oleva pohjavesialue ei ole yhtä hyvälaatuinen.

Pohjavesialueiden reunoilla ja vaarojen juurella on lähteikköjä, jotka ovat ympäristöineen vesi- ja metsälain mukaisesti säilytettäviä kohteita. Vaarojen rinteissä lähteiden alapuolella on kosteita, tihkupintaisia alueita, joilla on lehtomaista kasvillisuutta. Erityisen arvokas on Koutusjoki ja sen tiheät rantametsät, jotka tarjoavat elinympäristön uhanalaiselle ja rauhoitetulle jokihelmisimpukalle eli raakulle. Koutus- ja Luomalanjoissa sekä Sirkkakoskessa on luontaista taimenkantaa.

Miekojärvelle on tehty erillinen luonto- ja maisemaselvitys, missä on tarkempaa tietoa luonnonympäristön tilasta.

Kaaranneksen voimalaitos

Vaaranrinnemetsää

Järvinäkymä Venäläisenhiekalta Raakonvaaraan

Rantaviljelys kylällä

16 Erityispiirteet ja suojelukohteet

Sirkkakosken kyläkeskus ja itäranta Kaaraneksesta pohjoiseen ovat kulttuurihistoriallisesti merkittävää ympäristöä. Alueella on yksi rakennussuojelukohde, Tievan vanha asuinrakennus. Pihapiirissä on jäljellä myös vanha kivinavetta.

Muita vanhoja rakennuksia ovat leirintäalueen läheisyyteen siirretyt vanhat hirsirakennukset (kuva yhdestä eräkämpän rakentamistapaohjeesta). Järven länsirannalla Haikaralahdessa on 1950-luvulla rakennettu kesäkenttä pirtteineen, eläinsuojineen ja rantasaunoineen. Lahden perukassa on myös pieni, alkuperäisasussaan oleva Sundqvistin eli "Sunkun" lapinkämpä rantasaunoineen.

Katoavaa perinnettä ovat myös niittyladot ja rantaviljelykset. Vanhojen kulttuuri- maisemien pelto- ja niitty sekä laidunalueilla, rantavesissä ja vaarojen laella kasvaa silmälläpidettäviä lajeja, jotka voivat säilyä vain, jos ympäristöä käytetään perinteiseen tapaan.

Rauhoitettuja tai rauhoitettavia muinaismuistojen löytöpaikkoja on Tievassa, Revonniemessä ja Kaaraneksessa. Muita arvokkaita kohteita ja kivistä löytöpaikkoja on Sirkkaniemessä, Mustajärven peltoalueella, Tievanvaarassa, Revonniemessä ja Kaaraneksessa.

17 Ympäristön häiriötekijät

Miekojärven alueella luonto on säilynyt melko hyvin. Huomattavin ympäristöllinen ja maisemallinen haitta ovat leveät sähkölinjat, jotka on sijoitettu etenkin itärannalla maisemallisesti arvokkaimmalle paikalle rantavyöhykkeelle.

Kivilahdessa on maisemoimaton, pienehkö sorakuoppa keskellä loma-asuntoaluetta pohjaveden muodostumisalueen reunalla.

Moinalahdessa Moinavaaran rinteessä on pari avohakkuualuetta, jotka loistavat kauas järvelle.

Sirkkakosken kyläkeskuksessa peltoalueelle rakentamisesta on muodostumassa ongelma. Erityisesti yksinäinen, pitkä rivitalomassa keskellä aukeaa peltoaluetta on silmäänpistävä ja maalaiskylään liian massiivinen rakennus. Myös kalasatama-alueen viimeistely- ja maisemointityöt ovat tekemättä, mikä antaa alueesta keskeneräisen vaikutelman.

Kaaranncksen rautamasuuni

Vanha tulvaniitty Luomalanjokivarressa ▽

Kesäkentän kenttäp irtti ja eläinsuoja ▽

Tievan asuinrakennus ja navetta

2 TAVOITTEET

21 Kunnanvaltuuston hyväksymät tavoitteet

Kunta perusti yleiskaavatyöryhmän 7.2.1994 Miekojärven rantayleiskaavoitusta ohjaamaan. Työryhmä esitti 9.5.1995 pitämässään kokouksessa seuraavat tavoitteet, jotka kunnanvaltuusto hyväksyi yleiskaavatyön tavoitteeksi kokouksessaan 28.8.1995.

Järvialueen oletetaan muodostuvan merkittäväksi loma-asutusalueeksi ja se on kunnan kehittämisen yksi painopistealue. Alueelle laaditaan järvittäin vahvistettavat rantayleiskaavat. Kaavoitus aloitetaan Miekojärveltä, jonka keskellä on Vaarasaaren rantojensuojelualue.

Pysyvää asutusta, elinkeinoja ja palveluja koskevat tavoitteet:

Pysyvän asutuksen säilyttäminen vähintään nykyisellään.

Matkailun ja kalastuksen kasvaminen sekä elinkeinojen monipuolistuminen.

Riittävät palvelut nykyisiä ja tulevia tarpeita varten.

Ranta-alueen maankäyttöä, ympäristönhoitoa, liikenneverkkoa ja teknistä huoltoa koskevat tavoitteet.

Ranta-alueet varataan virkistyskäyttöön sekä loma-asutusta, pysyvää asutusta ja metsätaloutta varten.

Ympäristön hoito ja rakentaminen toteutetaan siten, että alue voi säilyttää mahdollisimman paljon luonnonmukaista ilmettään. Suunnittelualueella tulisi välttää avohakkuita.

Liikenneverkko säilytetään nykyisellään. Ranta-alueille varataan riittävä määrä kulkuyhteyksiä.

Vesihuolto hoidetaan keskitetysti tiiviimmin rakennetuilla alueilla. Muualla tehostetaan jätevesien maahanimeytystä ja maahansuodatusta.

Kaavassa esitetään tarvittaessa ne alueet, joilla ei sallita vesikäymälän rakentamista.

Kaavassa esitetään selvitettäväksi ne alueet, joilla voidaan hyväksyä loma-asunnon muuttaminen pysyväksi asunnoksi.

Jätehuolto hoidetaan kaikille kiinteistöille sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, jolloin jätteen tuottaja ja jätehuoltoyritys sopivat keskenään jätteiden kuljetuksesta. Kaavassa suositetaan jätteiden kiinteistökohtaista käsittelyä.

Vesialueita koskevat tavoitteet:

Vedenlaatu, hydrologinen tila, eliöstö ja maisema tai muut ominaisuudet on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisina.

Rantarakentamisen ja loma-asutuksen mitoitusperiaatteet omarantaista ja yhteisrantaista asutusta varten:

Omarantaisia rakennuspaikkoja on puolet muunnetusta rantaviivasta. Omarantaisia rakennuspaikkoja hyväksytään 5-7 loma-asuntoa/km ja yhteisrantaista enintään 8 loma-asuntoa/km. Rantojensuojeluohjelma jättää runsaasti rantoja rakentamatta.

Kaavassa esitetään selvitettäväksi ne alueet, joilla rakentaminen ratkaistaan tarvittaessa rantakaavoituksella.

Pellon kunnanvaltuuston vuonna 1976 hyväksymän järviolueiden yleiskaavan mukaan Pellon alueelle suositellaan rakennettavaksi 195 loma-asuntoa. Ylitor-
nion puolella Miekajärven yleiskaavassa, vuodelta 1993, on loma-asuntoja Yli-
tornion puolella yhteensä noin 320 kpl.

Pellon kunnan 1994 tekemässä Miekajärven luonto- ja maisemaselvityksessä
mainitun jätevesikuormitukseen perustuvan laskentakriteerin mukaan koko
Miekajärven sietokyky on maksimissaan 554 loma-asuntoa ja suurin suositeltava
määrä on 395 loma-asuntoa. Rakentamistehokkuutta voidaan korottaa, jos jä-
tehuolto on hoidettu keskitetysti esim. jätevedenpuhdistamoja rakentamalla niin,
ettei vesistöön aiheudu kuormitusta.

Rantarakentamisen, rakentamattomien ranta-alueiden sekä suojelu- ja virkistysalu-
eiden sijoitteluperiaatteet:

Rakennuksia ei sijoiteta maisemallisesti aroille paikoille kuten kapeisiin nie-
menkärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.
Rakennuspaikkoja ei merkitä tulvauhka-alueille.

Pysyvästi asutuilla alueilla rakentaminen toteutetaan täydennysrakentamisena
ympäristöönsä sopivana.

Kaavassa annetaan rakentamisohjeet rakennuksen materiaaleista, väreistä ja
muodosta.

Rantarakentamisen alueilla pienin rakennuspaikka on 2500 m² ja rantaviivan
pituus rakennuspaikalla vähintään 50 m.

Kaikki lomarakennukset, myös sauna, on sijoitettava vähintään 30 m:n päähän
rannasta.

Venevajoja ei hyväksytä rakennettavaksi.

Virkistysalueiden sijoittelussa tukeudutaan pääasiallisesti Metsähallituksen
olemassaoleviin virkistysalueisiin.

Suojelualueiden välittömään läheisyyteen ei sijoiteta lomarakennusalueita.

Rantojensuojelualueet:

Ympäristökeskus neuvottelee maanomistajien kanssa ratkaisun, jolla korvataan
menetetty rakennusoikeus maanvaihdoilla, rahallisella korvauksella tai raken-
nusoikeuden siirrolla.

Rantakaavoitusta ja rakennuslupamenettelyä koskevat tavoitteet:

Rantayleiskaava toteutetaan siinä muodossa, että yleiskaavan mukaisesta loma-
rakentamisesta voidaan päättää kunnassa.

22 Maanomistajien tavoitteet

Maanomistajien toiveita ja tavoitteita alueen rakentamisesta selviteltiin syksyllä 1995
maastokäynnillä ja kyselykaavakkeella. Kyselykaavakkeista ilmeni yhteinen toivomus
alueen rauhallisuuden säilyttämisestä. Puhdasta luontoa, kaunista maisemaa ja väl-
jyyttä pidettiin yleensä arvossa. Rakentamisen määrän suhteen toiveet olivat yleen-
säottaen kohtuullisia. Haluttiin varata muutama tontti perillisille; lapsille tai lasten-
lapsille. Lisäksi toivottiin muutamaa tonttia myyntiin yleisen mitoituksen sallimissa

puitteissa. Parin kantatilanomistajan toiveet rakentamisen määrästä olivat niin suuria että kun otetaan huomioon jo rakennetut alueet toiveiden toteuttaminen olisi vaikeaa. Muutamat toivoivat loma-asuntoa, jonka voi myöhemmin muuttaa vakinaiseksi tai osa-aikaiseksi asunnoksi.

23 Viranomaisten asettamat tavoitteet

Lapin Ympäristökeskuksen ja Lapin Liiton viranomaiset esittivät arvioita ja yleisiä suunnitteluperiaatteita rantayleiskaavaluonnoksesta 8.2.1996, 26.8. ja 26.9.1996 pidetyissä kokouksissa, missä keskityttiin, mitoitukseen, ympäristönsuojeluun ja kaavamääräysten sisältöön.

- yleiskaavasta tulee ilmetä miten ja millä perusteilla rakennusoikeudet ja sijoittuminen on määritetty.
- yleiskaavaa tulee tarkentaa siten, ettei rakennusalueiden ulkopuolelle jää rakennusoikeutta
- rantojensuojeluohjelman rajausta tarkennetaan siten, että Revonsaaret vedenalaisine harjumuodostumineen sisältyvät alueeseen ja eteläosan rajausta siirretään Ylitornion kunnanrajaan
- ympäristökeskus neuvottelee ja tekee sopimukset yksityisten maanomistajien kanssa rantojensuojeluohjelman toteuttamisesta, kunta voi osallistua neuvotteluihin
- Kivilahden pohjavesialueella ei tule sallia jätevesien maahanimeytystä
- yleiskaava-alueelle tulisi harkita kaavamääräystä Rak.L 124a §:n mukaisesta toimennäkökiellosta, jolloin hakkuut maisemallisesti tärkeillä alueilla edellyttävät kunnanhallituksen luvan
- Koutusjoki tulee huomioida jokihelmisimpukan vuoksi kaavamääräyksenä/aluerajauksena
- Vaarasaari on rantojensuojeluohjelmaan kuuluva alue, jossa luonnonarvojen ja virkistyskäytön turvaaminen on tärkeintä; metsätaloudellisille hakkuille ei ole perusteita ja ne on kiellettävä esim MU-pohjaisella merkinnällä.

3 RANTAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

31 Yleisperustelu ja -kuvaus

Rantayleiskaava on pyritty laatimaan niin, että sen perusteella alueen rakentamista ja kehittämistä pystyttäisiin konkreettisesti toteuttamaan pääosin ilman tarkempia ranta- tai rakennuskaavoja. Koska tavoitteena on ollut luontomatkailu ja erähenkisyys, se on johtanut sekä mitoituksessa että rakennuspaikkojen sijoittelussa tasaisen harvahkoon rakenteeseen, mikä voidaan toteuttaakin rantayleiskaavan pohjalta. Jo rakennettuja tai uusia, tiiviimpiä alueita on 8 kpl. Yleiskaavaan liittyy rakentamistapaohjeet, joiden pohjalta rakentamisen tapaa voidaan kunnassa ohjata niin, että alueista tulee yhte- näisen näköisiä ja perinne- tai luonnonympäristöön sopivia.

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu matemaattisilla laskentakaavoilla, missä rakennuspaikkojen määrä on laskettu kullekin kantatilalle ja sen pääosakkaille rakennuskelpoisen rantaviivan ja maapinta-alan perusteella.

Maisemaselvityksen ja maastokäyntien pohjalta on selvitelty maisemallisesti ja eko- logisesti sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaimmat alueet, jotka on merkitty kaava- karttaan ja joiden käyttömuoto on määritelty kaavamääräyksillä tai -suosituksilla. Siten myös maiseman- ja ympäristönhoidon osalta voidaan edetä yleiskaavan viitoit- tamaa tietä: laatia tarkemmat maisemanhoito-ohjeet, joiden pohjalta tehdään konk- reettiset hoito- ja kunnostustyöt.

Matkailun kehittämisessä ohjeena ovat olleet aikaisemmin laaditut selvitykset ja seutukaava, mistä on hahmotettu Miekjärven alueen liittymistä seudullisiin ja maakunnallisiin matkailupalveluverkostoihin. Rantayleiskaavan aluevaraukset ja ohjeelliset verkostot mahdollistavat matkailuelinkeinojen monipuolisen kehittämisen.

32 Maanomistus

Maanomistussuhteet ja siitä kunnassa laadittu kantatilaselvitys ovat olleet peruste, jolla alueen rakennusoikeus on laskettu ja jaettu eri maanomistajille. Suunnittelualue- eesta noin puolet on valtionmaata ja toinen puoli yksityisten maata. Valtionmaiden suuri osuus on helpottanut virkistystoimintojen suunnittelua.

33 Kokonaismitoitus

Alueen mitoitusperusteet on saatu kunnanvaltuuston asettamista tavoitteista, jotka on suhteutettu maanomistajien alustaviin toiveisiin rakentamisen määrästä. Alueelle ha- luttiin hieman väljempää mitoitusta kuin Ylitornion puolelle laaditussa yleiskaavassa, missä oli 403 loma-asuntoa. Vahvistumatta jäi 7500 k-m², mikä vastaa noin 85 lo- marakennuspaikkaa.

Kunnanvaltuuston hyväksymä mitoitustavoite on 5–7 l-as/km siten sijoitettuna, että omarantaisia rakennuspaikkoja on enintään puolet muunnetusta rantaviivasta. Yhteisrantaisten mitoitus voi olla enintään 8 l-as/km. Näitä tavoitteita vertailtiin maanomistajien alustaviin toivomuksiin ja tältä pohjalta yleiseksi mitoituserusteeksi valittiin ranta-alueilla 7 l-as/rakennuskelpoinen km ja valtionmaalla 8 l-as/rakennuskelpoinen km. Rantojensuojelualueella mitoitusluvuksi valittiin 5 l-as/rakennuskelpoinen km. Alueella on muunnettua rantaa kaikkiaan 54,3 km, josta rakennuskelpoiseksi luokiteltiin 38,6 km. Rantavyöhykkeelle sijoittuisi laskennallisesti 218 loma-asuntoa, mutta valtion maalla rannoille osoitetaan vain Vaarasaassa olevat mökit ja matkailupalvelualue Luomalanjokisuulla; yhteensä 20 l-as yksikköä. 68 rantavyöhykkeen mitoitus-l-as yksikköä siirretään sisämaahan ja Karhumaalle, jolloin **rantavyöhykkeelle sijoitettujen loma-asuntojen kokonaismäärä on 150 loma-asuntoa.**

Yleiskaavan aluerajaus on paikoitellen hyvinkin laaja ulottuen leveimmillään yli 2 km:n päähän rannasta. Jotta loma-asuntojen määrässä päästäisiin lähemmäksi maanomistajien toiveita ja aikaisemmin laadittuja yleismitoituksia, laskettiin loma-asuntojen rakennusoikeutta myös kantatilan pinta-alan mukaan siten, että kokonaismitoitus kuitenkin pysyisi aikaisempien suunnitelmien ja työryhmän asettamissa rajoissa 350–370 yksikön välillä. Tällä perusteella mitoitusluvuksi saatiin 1 l-as/ 8 ha rakennuskelpoista maata. Rantojensuojelualueilla hehtaariperusteista laskentatapaa ei käytetty lainkaan. Näin saatiin ei rantavyöhykkeelle eli "takamaalle" rakennusoikeutta 146 loma-asuntoyksikköä, josta kolmasosa eli 47 l-as tuli valtion maalle. Kun lukuun lisätään valtionrannoilta siirretyt 68 loma-asuntoa, **taemmas rannasta sijoittuu kaikkiaan 214 loma-asuntoa**, joista noin puolet sijoittuu jo rantakaavoitetulle Karhumaan alueelle.

Seutukaavassa Miekojärven pohjoisranta Sirkkakoskelta Luomalanjokisuulle asti on merkitty tehokkaan loma-rakentamisen alueeksi. Alueella onkin jo nyt kolme rantakaava-aluetta, joilla on yhteensä 152 loma-asunnon rakennuspaikkaa. Miekojärvellä on tällä hetkellä olevia loma-asuntoja 103 kpl, joista 26 kpl sijoittuu em. rantakaavoitetuille alueille. Suunnittelualueelle on laskettu **yhteensä 364 loma-asuntoyksikköä**, joista siis 229 on kaavoitettu tai jo rakennettu. Uusia rakennusyksiköjä on 135 kpl, joista 25 sijoittuu valtion maille ja loput 110 yksityisille kantatiloille. Lisäksi alueelle on osoitettu matkailupalvelujen rakennusoikeutta leirintä-alueelle Tievaan, seurakunnan leirikeskukseen Moinalahteen ja Venesataman viereen kylälle.

34 Rakennettu ympäristö

34.1 Kokonaisrakenne

Alueen kokonaisrakenne on suunniteltu lähes täysin olevan tieverkoston ja asutuksen piiriin. Sirkkakosken kyläkeskus asukkaineen toimii alueen palvelujen ja matkailun kehittämisen moottorina. Kylälle on osoitettu uutta asuin- ja matkailupalvelualueita sekä maisemanhoitokohteita ympäristön säilyttämiseksi ja parantamiseksi. Myös itärannan hiipumassa oleville asuinalueille on osoitettu vastaavia parannus- ja täydennysrakennusmahdollisuuksia.

Loma-asutuksen sijoittelu pohjautuu asetettuihin tavoitteisiin ja yleisiin suunnitteluperiaatteisiin. Karkeasti ottaen vähintään puolet rantaviivasta on jätetty vapaaksi rakentamisesta ja rakentamattomilla osuuksilla on pyritty jättämään pitkät, yhtenäiset, rakentamisesta vapaat rantaosuudet.

kentamisestä ja rakentamattomilla osuuksilla on pyritty jättämään pitkät, yhtenäiset, rakentamisesta vapaat rantaosuudet.

Valtionmaalla länsirannalla ja Vaarasaassa on runsaasti rakentamatonta rantaa yleiseen ulkoilu- ja virkistyskäyttöön, mikä on myös maastomuodoiltaan tarkoitukseen parhaiten soveltuvaa. Myös Moinavaara, Sirkkavaara, Kivivaara ja Tievanvaara ovat maastollisia ja maisemallisia kohokohtia, jotka ovat sopivia ulkoilumaastoja. Muut alueet ovat melko tasaisia ja kosteita korpimaita, jotka eivät houkuttele ulkoiluun. Parhaille alueille on osoitettu ohjeellisia ulkoilu- ja retkeilyreittejä sekä moottorikelkkailureittejä, mitkä parantavat retkeilymahdollisuuksia ja säilyttävät luontoa muualla.

Järvin alue on edelleen tärkeä kulkutie ja elannon sekä virkistyksen lähde. Järven rannoilla on paljon erilaisia rantautumispaikkoja veneilijöille, kalastajille, kelkkailijoille ja hiihtäjille.

Kyläalueilla on myös useita historiallisia löytöpaikkoja ja perinnemaisemaa, joista voi syntyä matkailullisia vetovoimatekijöitä, jos niitä osataan taitavasti hyödyntää.

34.2 Maankäyttö

34.21 Asuin- ja loma-asuinalueet

Koska tämä suunnitelma on rantayleiskaava, suunnittelussa on painotettu loma-asutuksen suunnittelua ja mitoitusta. Kyläalueelle on osoitettu aluevarauksia, jotka mahdollistavat 10–15 uutta **AP-rakennuspaikkaa** olevan asutuksen yhteyteen. Nykyinen kylänraitti on jo lähes täyteen rakennettu, joten uudet rakennukset on sijoitettu olevien rakennusten taakse metsän puolelle. Näin nykyinen kulttuurimaisema ja järvinäkymä peltojen yli säilyy. Myös uusilta rakennuspaikoilta on mahdollisuus saada näkymät Sirkkajärvelle metsää harventamalla ja rakentamalla rakennukset I 1/2 – II kerroksisiksi. Korkea rakennustyyppi soveltuukin parhaiten jo rakennettuun rakennuskantaan.

Järven itärannalle on osoitettu olevat asuinrakennukset ja sen lisäksi 4 uutta paikkaa vanhojen peltojen laidalle. Koska rakennuspaikat sijoittuvat melko etäälle rantaviivasta, myös nämä rakennukset tulisi rakentaa korkeiksi, vähintään I ½ kerroksisiksi. Rakennukset tulee sijoitella perinteiseen tapaan pitkä julkisivu tai pääty järvelle päin. Pihapiiri tulisi rakentaa umpihipan muotoon useine ulkorakennuksineen. Rakentamisohteissa on tarkemmat ohjeet rakennustyypeistä ja sijoitteluperiaatteista.

Loma-asutusta RA on sijoitettu sekä rannalle että taemmas rinteisiin, mistä yleensä on hyvät järvinäkymät. Erilaisista paikoista johtuen, voidaan muodostaa monen-tyyppisiä loma-asuntoalueita mitkä mahdollistavat erilaiset vapaa-ajan viettotavat; kalastuksen, veneilyn, metsästyksen, marjastuksen, patikoinnin ja puutarhaviljelyn, jopa osa-aikaisen asumisen. Oleellista on tarjota harrastus- ja toimintamahdollisuudet, joita ei ole taajamaympäristössä. Kesämökki on usein aikuisten "leikkimökki", puuhailun ja touhuamisen paikka mutta toisaalta myös levon ja rauhoittumisen paikka. Kullakin alueella on omat ominaispiirteensä, joita tulisi rakentamisella vahvistaa. Itärannalle Tievan ja Kaaraneksen kulttuurimaisemaan suositellaan vakinaisen asutuksen oloista lomarakentamista; **torppia, kesäasuntoja tai huviloita**, joissa voidaan asua pitempiäkin jaksoja vuosittain. Myös perinteinen **kesäpirtti tai kenttäpirtti** sopii peltojen ja ojanvarsiniittyjen läheisyyteen. Korvasenhiedan eteläpuolella sijaitsevat alueet tulisi rakentaa kevyemmin; pieniä ja **kevytrakenteisia kesämökkejä** rannan läheisyyteen tai **eräkämppejä** metsään ja purojen varsille.

Riitamaalla, Moinalahdessa ja Tievassa on tiiviisti rakennetut tai kaavoitetut **matkailupalvelujen RM-1 alueet**, joista muodostuu lähes **kylämäisiä kokonaisuuksia**. Niissä on tärkeää vaalia yhtenäistä rakennustapaa, jotta alueista ei tulisi liian sekavia. Alueille on tyypillistä 1970–1990 luvun rakentaminen, jossa rakennustekniikka ja varustelutaso vastaa lähes vakinaisen asumisen tasoa. Alueet tarjoavat helppoa lomaa-asumista, jolloin harrastuksiin jää enemmän aikaa. Uusille alueille tulevien palvelujen laadusta (poro- ja koirasafarit, kämpppäkartanot, opastuskeskukset ...) ei ole tarkkaa tietoa. Niiden rakentamisen tavan tulisi noudattaa modernin, korkeatasoisen lomarakentamisen periaatteita.

Luomalanjoen lounaispuolelle valtion maalle on myös kaavoitettu muutamia uusia RM-1 alueita. Rakennuspaikat sijoittuvat metsään vaaran rinteille, joten rakentamisen tulee olla erähenkistä ja maastoon piiloutuvaa. Myös rannassa oleva iso alue, 1000 km², olisi toteutettava erähenkisenä (poro- ja koirasafarit, opastuskeskus, kämpppäkartanot). Rakentamissuunnitelmassa alueelle annetaan eräarakentamisen yleisohje. Eräkämpätyyppinen rakentaminen on toivottavaa kaikilla syrjäisemmällä rakennuspaikoilla Vaarasaarella, Luomalanjokivarressa, Karhumaassa ja Tommasessa.

34.22 Tie- ja muut liikennealueet; moottorikelkkareitit, retkeily- ja veneilyreitit

Rakentamisalueet on sijoitettu lähes 100 %:sti olevan **tiestön** varteen. Kyläkeskusta sivuaa Pello–Rovaniemi valtatie suuntainen Lankojärven paikallistie. Tien liikennemäärät ovat melko vähäiset ja Sirkkakosken kylän kohdalla on 60 km/h nopeusrajoitus. Liikennemelualue ulottuu noin 30 metrin päähän tien keskilinjasta. Toinen yleinen tie on Kaaranneskosken paikallistie, jolle järven itärannan asutus tukeutuu. Suunnittelualueen muut tiet ovat yksityisteitä ja metsäautoteitä. Lankojärven paikallistie on asfaltoitu ja suhteellisen hyväkuntoinen. Muut tiet ovat sorateitä ja varsinkin järven itä- ja länsirannoilla melko huonokuntoiset.

Sirkkakosken kylältä Kivilahteen johtava tie on yksityistie. Tie sijoittuu maisemallisesti kauniisti vanhojen tilakeskusten ja peltojen väliin muodostaen raittimaista miljöötä. Kylältä lähtee vanhoja viljelys- ja metsäteitä Sirkkavaaran ja Aittaniemen suuntaan, joiden varteen uutta asutusta on osoitettu olevien pihapiirien lähelle. Rannoilla on kolme rantakaava-alueita, joista Karhumaalle on rakennettu sorapintaiset rantakaavatiet. Uudet tiet on yleensä rakennettu raskaalla kalustolla kaivaen isot kuivatusojat tien molemmin puolin ja tielle on ajettu runsaasti soraa, niin että se on ympäröivää maanpintaa korkeammalla. Näin rakennettu tieympäristö ei anna hyvää kuvaa alueesta, jota aina ensin tarkastellaan tieltä käsin. Maiseman korjaantuminen itsestään voi viedä vuosikymmeniä. Jatkossa tiet tulee rakentaa paremmin ympäristöönsä sopivina. Rakentamissuunnitelmassa on esitetty tierakentamisen yleisperiaate.

Muita liikkumisväyliä ovat virkistykseen liittyvät reitit; moottorikelkkareitit, retkeilyreitit ja veneilyreitit. Miekojärvelle on rakennettu kattava **veneilyreitistö** rantautumispaikkoineen. Valtion maalla Vaarasaarella ja länsirannalla on jo rakennettuja **yleisiä rantautumispaikkoja** venelaitureineen, laavuineen ja käymälöineen sekä jäteposteineen 7 kpl ja uusia on kaavoitettu 5 kpl. Rantautumispaikoilla on kaavamerkintä **VR-1** retkeily- ja ulkoilualue, missä ympäristö hoidetaan puistomaisena. Näillä alueilla halutaan avata maisemanäkymiä puustoa harventamalla ja toisaalta myös karkoittaa hyttysiä leiripaikalta. Myös Viita- ja Kuusisaarissa on rantautumispaikat. Pitkin rantoja on osoitettu loma-asuntoryhmien paikallisia, yhteisiä **venevalkamia** 24 kpl, joista 9 on osoitettu rantakaavoissa. Kylällä on kala- ja veneilysatama, joka palvelee vakinaisen asutuksen lisäksi myös matkailijoita ja loma-asukkaita.

Myös **moottorikelkkareitit** on jo rakennettu ja merkitty maastoon. Rovaniemeltä tuleva reitti on siirretty Revonniemeen leirintäalueen laidalle, missä se sijoittuu

luontevasti palvelujen viereen. Uusi linjaus on myös turvallisempi kuin entinen, joka sivusi Kaaranneskosken alapuolen sulaa. Sirkkakosken keskustassa nykyinen reitti häiritsee asutusta. Reitin muuttamista voidaan harkita myöhemmin, esim. kyläalueen tarkemman suunnittelun yhteydessä..

Miekojärveä sivuaa lännessä 1 km päässä Koutusjärven ja Luomalakeron välissä suunniteltu seudullinen retkeilyn pääreitti Torniota Enontekiölle. Tälle reitille johtaa tältä alueelta neljä oleville kulku-urille osoitettua **retkeilyreittiä**, joista osa voi olla esim. maastopyöräily-, poro- tai koirasafarireittejä. Järven länsiranta korkeine vaaroineen ja puroineen onkin koko suunnittelualueen parasta retkeilymaastoa, minkä käyttöä tulisi opastaa, ja rakentaa lisää reitistöjä, näköala- ja taukopaikkoja. Länsirannan reitistö jatkuu Moinalahden perukan ja Sirkkavaaran kautta kyläkeskuksen matkailupalvelujen ääreen. Venesataman palveluja voidaan suunnata myös retkeilyjölle ja vaeltajille. Kylältä reitti jatkuu itärannalle kohti Tievanvaaraa, siitä Lylymaan kautta Kaaranekseen ja edelleen paikallistietä pitkin kohti Ylitornion Raakonvaaraa ja Sompasen ulkoilu- ja virkistysaluetta, joka sijaitsee noin 1 km päässä suunnittelualueen rajasta. Näin Miekojärvi sijoittuu retkeilyn kannalta tärkeiden alueiden ja reitistöjen solmukohtaan.

Vaarasaari muodostaa oman retkeilykohteensa, minne kuljetaan veneellä tai talvella moottorikelkoilla. Saaressa on jo rakennettu luontopolku länsirannalla. Uudet polut on sijoitettu metsäautoteille ja vaaran laelle. Alueen metsät on kuitenkin harvennushakattu ja osa aurattukin, mikä vähentää sen maisemallista arvoa ja haittaa alueen kestäistä retkeilykäyttöä ainakin seuraavat kymmenen vuotta.

34.25 Vesialueet

Suunnittelualueen pinta-alasta noin kolmasosa on vettä: Miekojärvi lahtineen ja siihen laskevine jokineen. Järvi ei vaikuta kovin suurelta, sillä sen keskellä on iso Vaarasaari, joka jakaa järven kahtia. Vaarasaari on niin iso, että sen mieltää rannalta katsoessa vastarannaksi.

Järven vesi on suhteellisen hyvälaatuista kaikkien tekijöiden osalta eikä siinä ole tapahtunut lähiaikoina ratkaisevia muutoksia. Veden laatuun vaikuttaa voimakkaasti ravinnevalumat pelloilta ja metsistä. Niitä hillitsee tehokkaasti kasvillisuussuojavyöhykkeet rannoilla, mistä on annettu kaavamääräys : **Ranta- ja reunavyöhykkeiden kasvillisuus on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisina.** Järveen virtaavien purojen vesi on myös hyvälaatuista Luomalanjokea lukuunottamatta. Koutusjoki, jossa elää rauhoitettu jokihelmisimpukka, on vedenlaadultaan erinomainen. Koutusjokea ei ole erityisesti huomioitu kaavassa, koska simpukoiden tarkkaa esiintymispaikkaa ei tiedetä; ne ovat todennäköisesti joen keskijuoksulla, mikä ei näy tällä kaava-alueella. Muita järveen laskevia jokia ovat Moinaoja, Sirkkakoski, Lampsijoki ja Kaaraneskoski, missä on voimalaitos. Kaikki vesistöt on merkitty kaavaan yleismerkinnällä vesialue **W** ilman kaavamääräyksiä.

Vesistö ja siihen liittyvät harrastukset, veneily ja kalastus ovat Miekojärven lomailualueen tärkein vetovoimatekijä. Siksi vesistöjen laadun seuranta ja varjelu on matkailu- ja kalastuselinkeinon kannalta välttämätöntä. Kalastuselinkeinon turvaamiseksi rannoille onkin osoitettu runsaasti olemassaolevia **nuotta-apajapaikkoja**.

34.3 Palvelut

Alueen palvelut keskittyvät Sirkkakosken kylälle. Kylällä on **koulu ja urheilukenttä**. Entisen kaupan viereen on piirretty palvelujen laajennusalueita kylätien risteyskseen asti. Matkailupalvelujen kehittämiseksi risteysalueen ja Sirkkakosken kylän puolelle on varattu pieni **RM-1 matkailupalvelualue**, joihin voidaan rakentaa esim. kalastajille taukopaikka ja yöpymistiloja. Paikka on kyläkuvallisesti erittäin tärkeä, koska se antaa ensivaikutelman kylän matkailupalveluista, joten rakentamisen imagon tulee olla tarkoin harkittu. Kalasataman taakse kunnan maalle on osoitettu kylän toinen matkailupalvelualue. Alueen vieressä on pitkä rivitalo ja perinteistä muotokieltä noudattava sataman palvelurakennus. Nykyisellään alue on hajanainen ja sekava, joten tilanne tulee korjata täydennysrakentamisella. Perinteeseen ja maalaismaisemaan sopivin ratkaisu olisi rakennusten sijoittaminen umpipihiin muotoon (venevajot, aittamaisia varastoja, tulenteikopaikka, puuliiteri jne). Rakentamissuunnitelmassa on ideapiirros alueen rakentamistavasta ja käytöstä.

Matkailupalveluita on osoitettu myös Moinalahteen ja Tievaan, missä käyttö olisi lähinnä vuokramökkien tarjontaa ja leiritoimintaa. Yhteisön mökkejä voi sijoittaa Kaaranneksen Saunalahteen ja pienimuotoista maatilamatkailua Mäntyraunan tilalle (9:1). Valtionmaalla Vaarasaarella on olemassaolevia, vuokrattavia eräkämppejä ja länsirannalle Luomalanjoen eteläpuolelle on osoitettu 7 kpl pieniä matkailupalvelualueita. Niistä 6 vaaroille sijoittuvaa ovat kämppejä tai kämppäkartanoita, joihin esim. vaeltajat tai ulkomaiset turistiryhmät voidaan majoittaa. Luomalanjokisuulla rannassa on iso aluevaraus, johon voidaan rakentaa esim. ohjelmapalvelukeskus perinteisen porotilan tyyliin. Alueella voi olla poro- ja koiratarhat, jotka järjestävät safareita, suksien, moottorikelkkojen, maastopyörien ja veneiden sekä kalastusvälineiden vuokrausta, kahvila-ruokala ja vähän majoitustilojakin. Alueella voisi olla myös 1-2 pientä asuntoa alueen ja eläinten hoitajille ja vartijoille. Rannassa voisi olla yleiseenkin käyttöön tarkoitettu venelaituri ja leiripaikka eväiden syöntiä varten. Vastaavia palveluita voidaan sijoittaa myös kylällä venesataman viereiselle RM-alueelle. Matkailupalvelujen imagoa määriteltäessä tuleekin harkita teknisten ja luonnonmukaisten harrastustoimintojen erottelua esim. siten, että konetta vaativat harrastukset sijoitetaan alueelle ja rauhalliset luontoharrastukset erämaahan.

34.4 Yhdyskuntatekninen huolto

Erityisalueita on kolme: Kivilahden vedenottamo, Kaaranneksen voimalaitos ja puhelikeskus.

Kivilahden vedenottamon omistaa Lankojärven ym. vesiosuuskunta. Vesi johdetaan Sirkkakosken, Matintalpolon ja Lankojärven kylille sekä Karhumaahan, joiden käyttömäärä on n. 40 m³ vuorokaudessa. Ottamon kapasiteetti on 300 m³ /d. **Vedenottamon ympärillä on laaja muodostumisalue, joka on merkitty yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi pohjavesialueeksi pv-1. Alueella ei sallita pohjaveden laatua, määrää tai korkeustasoa vaarantavia toimenpiteitä. Jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty 600 metriä lähempänä pohjavedenottamoa.** Kivilahti on hyvää rakennusmaata ja kyläkuvallisesti rakentamiseen sopiva, joten alueelle on osoitettu uutta asutusta n. 600 metrin päähän pohjavedenottamosta.. Riitamaassa on toinen pohjavesialue, jonka vesi on kuitenkin juomakelvotonta, mutta muuhun käyttöön sopivaa. Sitä koskee kaavamääräys **pv-2, joka on vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.**

Loma-asutuksen lisääntyminen voi vaikuttaa järviveden laatuun, jos **jätevesien käsittelyä** ei hoideta kunnolla. Karhumaan rantakaava-alueella, missä on lähes 25 %

koko suunnittelualueen lomarakennuspaikoista, on viemäröinti ja pienpuhdistamo. Muualla on kiinteistökohtaiset saostus- ja imeytyskaivot. Viemäröimättömille alueille suositellaan kompostoivia käymälöitä ja pesuvesien käsittelyyn maaperäsuodatusta tai pienpuhdistamoja. Rakentamishojeessa esitellään tarkemmin erilaisia puhdistamovaihtoehtoja. Imeytyskaivojen etäisyys rannasta on määritelty rakennuskaavamääräyksellä ja on vähintään 20 metriä.

Kaaranneksen voimalaitosalue patoineen ja rantapengerryksineen on osoitettu ET-alueeksi. Voimalaitokselta lähtee 45 ja 25 kV:n päälinjat pohjoiseen. Tievässä linjat erkanevat, isompi Sirkkakosken kylän läpi länteen ja pienempi itään päin Raanujärvelle. Voimalinjat sijoittuvat häiritsevästi maiseman eteen erityisesti Tievässä leirintäalueen kohdalla. Maisemallisesti olisi parasta, jos linja voitaisiin siirtää Tievanvaaran taakse seuraavassa pylväiden uusimisvaiheessa. Voimalaitokselta etelään päin Meltosjärvelle lähtee 20 kV:n johto paikallistien suuntaisesti.

35 Luonnonympäristö

Seutukaavassa suositellaan, että kyläkeskuksen rakentamisessa tulisi antaa erityistä painoa miljöökuvan säilyttämiselle ja parantamiselle. Oleellinen osa maalaiskylän miljöötä on sen luonnonympäristö ja ihmisen siihen raivaamat pellot ja niityt. Maanviljelyn rakenteen muuttuessa perinteinen viljelys- ja karjatalouskäyttö on hii-pumassa, jolloin ympäristö jää hyödyntämättä ja hoitamatta. Kylälle on osoitettu maatilakeskuksia, joten perinteinen elinkeinotoiminta voi jatkua. Jos peltoja ei käytetä, niitä tulisi hoitaa maisemaniittyinä. Maisemallisesti ja kylärakenteen kannalta arvokkaille niityille on osoitettu kaavamerkintä: **MT-2 Maatalousalue, joka on pyrittävä säilyttämään. Kyläkuvan kannalta merkittävä rantaviljelys, joka on pyrittävä säilyttämään avoimena niitty- tai peltoviljelyksenä tai maisemaniittyinä.** Myös vanhoille rantalaitumille on annettu kaavamerkintä: **MT-2 Maatalousalue, joka on pyrittävä kunnostamaan. Vanha rantaniitty tai -laidun, joka on pyrittävä säilyttämään. Alueella olevat ladot tulisi kunnostaa. Aluetta suositellaan poro- tai lammastalouden käyttöön.** Määräyksillä pyritään palauttamaan sitä kulttuuriympäristöjen monimuotoisuutta, minkä ihmisen toiminta on aikanaan synnyttänyt.

Varsinainen luonnonympäristö on tällä alueella erilaisia **metsiä, vaaroja, soita, puroja ja iso järvialue.** Luonnonympäristön säilyttäminen ja monimuotoisuus on tärkeää asukkaiden, lomailijoiden ja matkailijoiden viihtyvyyden kannalta. Suuri osa alueesta on valtionmaata, joka on metsähallituksen hallussa. Tässä rantayleiskaavassa metsien käsittelyä koskevat kaavamääräykset on laadittu yhteistyössä ympäristökeskuksen, metsänhoitoyhdistyksen, keskusmetsälautakunta Tapion, metsähallituksen ja kunnan edustajien kesken. Metsäalan ammattilaisten puolella suurin huoli on ollut siitä, että metsiä voitaisiin suojelusta ja maisemallisista arvoista huolimatta käyttää edelleen myös puuntuotantoon. Järven länsiranta on merkitty **MU-1 maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja ympäristöarvoja.** Metsänhoidossa on huomioitava alueen maisemalliset ja virkistysarvot.

Em. määräys koskee myös Moinalahden pohjukkaa, Sirkkavaaraa, Kivivaaraa, Tievanvaaraa ja Kaaranneksen eteläpuolista aluetta. Muut metsät ovat tavanomaista metsätalousaluetta **M**, luonnon- ja rantojensuojelualueita tietenkin lukuunottamatta, joita koskevat kaavamääräykset on selostettu seuraavassa luvussa.

36 Erityispiirteet ja suojelukohteet

Suunnittelualueella on runsaasti erilaisia suojelukohteita, mikä on osoitus alueen monipuolisuudesta ja arvokkuudesta. Alueella on **sekä kulttuuri- että luontokohteita**.

Kulttuurikohteista lienevät arvokkaimpia **muinaismuistot**; Tievan lapinhauta, Revonniemen hiilimiilut ja potaskankeittopaikka, Kaaranneksen hautaröykkiöt, pyyntikuopat, ruumiskellari sekä Kaaranneksen rautamasuuni, joka on osittain veden peitossa. Kohteet on merkitty **muinaismuistolain nojalla rauhoitetuiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi**. Sirkkakosken kylältä tehdyt esinelöytöpaikat eivät edellytä mitään kaavamerkintää.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde on vanha Tievan pihapiiri, missä on kaksikerroksinen asuinrakennus ja kivinavetta. Rannan puolella on istutettuja puutarhakasveja, jotka antavat järvelle päin poikkeuksellisen rehevän ja vanhan kulttuuriympäristön vaikutelman. Pihapiirikokonaisuus kaikkine rakennuksineen ja kasveineen sekä ympäröivine peltoineen on säilyttämisen arvoinen kokonaisuus, joka henkii entisajan elämäntapaa ja vaurautta.

Muita kohteita ovat Haikaralahdessa oleva Sunkun kämpä ja sen lähettyvillä vanha kesäkenttä, josta on jäljellä pieni asuinpirtti, rantasauna ja huonokuntoinen eläinsuoja, jotka kukin ovat kooltaan alle 10 m². Molemmat kohteet arvokkaita jäänteitä elämäntavasta, jota enää ei ole. **Em. kohteiden pihapiirit ja vanhat rakennukset on pyrittävä säilyttämään alkuperäisessä asussaan.**

Luontokohteista ovat arvokkaimpia **vanhaa metsää** kasvavat aarnialueet, joita on Moinavaarassa ja Pieskänsaassa. Nämä alueet onkin merkitty kaavassa **luonnonsuojelualueiksi SL-1, jotka on tarkoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi**. Alueet on säilytettävä luonnontilaisina aarnialueina.

Toinen arvokas kohde on **Vaarasaaren rantojen suojelualue**, joka on edustava näyte vaaralapin järviluontoa. Alueen suojeluperuste on pitkälti maisemallinen, mutta myös puhtaus ja lajiston tyypiedustavuus on tärkeällä sijalla. Mieköjärvi kuuluu Tengelöjoen vesistöön, joka on koskiensuojelulailla suojeltu, joten vesistön tila tulee jatkossakin säilymään luonnonsuojelun mukaisena. Vaarasaari, Viita-, Kuusi- ja Kolhonsaari on merkitty **MU-2 Maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja ympäristöarvoja**. Alueelle voidaan rakentaa retkeily- ja ulkoilureittejä taukopaikkoineen. Metsien hoidossa on huomioitava ensisijaisesti maisemalliset ja virkistysarvot sekä metsien moninaiskäyttö. Ranta-alueen metsiä tulee hoitaa **keskusmetsälautakunta Tapion ja Skogskulturin antamien rantametsiä koskevien metsänhoitosuosittelujen mukaisesti**. Lakialueet 130 m yläpuolella säilytetään luonnontilaisina. Alueella sallitaan harvennushakkuut sekä metsien luontainen uudistaminen. **Metsiä ei saa ojittaa eikä aurata**. Määräys on haluttu muotoilla em. muotoon, jotta alueen hoito olisi tulevaisuudessa selvempää eikä tulkintaerimielisyyksiä pääsisi toimenpidevaiheessa syntymään.

Suojelualueeksi on otettu tässä kaavassa myös alavat Tirrosaari ja Revonsaaret, jotka ovat tärkeitä linnustolle ja kalastolle pesä- ja kutupaikkoina. **SL-2/v Luonnonsuojelualue, joka on varattu valtion tarpeisiin**. Luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi tarkoitettu alue, joka on tärkeä linnuston ja kalaston lisääntymisen kannalta. Alueella liikkumista on vältettävä **pesimisaikaan 1.6–15.7**. Merkinnällä on haluttu osoittaa luonnoltaan arvokkaita alueita, jotka sijoittuvat yksityisten maille. Saaret ovat liian alavia rakentamiseen, joten niille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Valtion tulisi lunastaa ne suojelualueiksi. Saaret ovat kiinnostavia myöskin geologisena muodostumana, sillä ne ovat vedenalaisen harjun huippuja.

Muita erityiskohteita ovat **lähteet**, joita alueella on runsaasti vaarojen juurilla ja rinneissä. Niitä koskee kaavamääräys: **lähteen lähiympäristö on säilytettävä luonnontilaisena.**

37 Ympäristön häiriötekijät

Alueen häiriötekijöitä ovat **sähkölinjat, sorakuopat, avohakkuut ja ympäristöön sopimaton rakentaminen ja maastoliikenne.** Sähkölinjoille ei ole osoitettu uutta linjausta Tievassa, sillä tien varsi ei ole nykyistä paikkaa parempi. Paras sijainti olisi metsässä kaukana rakennetuista alueista, esim Tievanvaaran takana. Sorakuoppien käsittelystä ja maa-aineksen otosta ei ole erikseen kaavamääräyksiä. Olevat otto-alueet tulisi viimeistellä maa-aineslaissa määrättyllä tavalla. Pohjavesialueen määräys viittaa myös maa-aineksen ottoon: pohjavesialueella ei saa harjoittaa veden laatua, määrää ja korkeustasoa vaarantavia toimenpiteitä. Metsien käsittely aukkohakkuilla on rajoittamatonta M-alueilla. Ympäristöön sopimaton rakentaminen pyritään saamaan hallintaan yleisellä valistuksella ja alueelle laadittavilla rakentamisohjeilla.

Moottorikelkkailun ja veneilyn aiheuttamat ympäristöhäiriöt on pyritty minimoimaan, sijoittamalla reitistöt etäälle asutuksesta.

4 MIEKOJÄRVEN RANTAYLEISKAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Miekojärven rantayleiskaavan ympäristövaikutuksia arvioidaan tässä sekä luontoon että kulttuuriympäristöön kohdistuvina ja sen lisäksi arvioidaan suurpiirteisesti taloudellisia (TVA) ja sosiaalisia (SVA) vaikutuksia.

Yleiskaavassa on osoitettu yhteensä 364 loma-asuntoyksikköä, joista 105 on rakennettu. Rantakaavoitetuilla alueilla on 171 rakennuspaikkaa, joista on rakennettu 24. Rantakaava-alueiden lomarakennusyksiköiden määrää suositellaan vähennettävän 145:een. Uusia, tällä rantayleiskaavalla määriteltyjä rakennusyksiköjä on 138 kpl, joista 35 sijoittuu valtion maille ja loput 103 yksityisten maille. Valtaosa uusistakin lomarakennuspaikoista sijoittuu olevien pääsy- ja metsäteiden varsille, joten teiden rakentamistarve on suhteellisen vähäinen. Ulkoilureitit on myös pyritty sijoittamaan oleville metsäteille. Moinavaarasta Pieskänvaaraan suunniteltu reitti voitaisiin rakentaa ja merkittävä maastoon, samoin yhteydet Sirkkakosken kylältä järven itä- ja länsipuolen reitteihin.

41 Rantayleiskaavan ympäristövaikutukset

41.1 Rakentamisen vaikutukset luonnontalouteen

Tässä arvioidaan, miten uudisrakentaminen ja muu maankäyttö vaikuttaa luonnontalouteen eli

- maaperään, kasvillisuuteen ja eläimistöön
- vesistöön, pohjaveteen ja maan vesitasapainoon
- ilman laatuun

41.11 Vaikutukset maaperään

Alueen yleisin maalaji on moreeni, joka sisältää vaihtelevan kokoisia aineksia aina savesta suuriin lohkareisiin. **Maaperä** on siis yleiseltä kulutuskestävyydeltään hyvä. Herkimpiä alueita ovat hiekkaiset harjumuodostumat, joita on Sirkkakosken Kivivaarassa ja Kaaraneksessa. Kivivaaran laitaan olevan kylärakenteen yhteyteen on osoitettu uutta AP-aluetta 2–3:lle talolle. Näin pieni lisäys ei vaikuta maaperän kulumiseen ratkaisevasti. Kaaranekseen ei ole osoitettu uutta rakentamista. Kivivaaran laidalle on merkitty pieni ulkoilu- ja retkeilyreitti, joka ohjaa kulun raivatulle reitille ja näin muu osa alueesta voi säästyä kulutukselta.

Loma-asuntorakentaminen hajautuu melko tasaisesti laajalle alueelle, jolloin myös maaperän **kuluminen** on paikallisesti vähäistä. Pääosa rannoista on kovapohjaista kivikkorantaa, mikä soveltuu hyvin rakentamiseen. Maaperän **eroosio** uhkaa rinteissä olevia rakennuspaikkoja, jos maata sitovaa kasvillisuutta hävitetään liikaa. Erityisesti Tievanvaaran länsirinne on uhanalainen alueelle kohdistuvien runsaiden rakennuspaineiden takia. Leirintäalueen kohdalla maasto on voimakkaasti pengerretty ja puusto niiltä osin hävitetty. Rinteen poikki kulkee myös iso sähkölinja, jonka alla puita ei voi

kasvattaa, mikä osaltaan lisää rinteiden maisemavauriota. Kivilahden rantakaava-alueelle voidaan vielä rakentaa runsaasti uusia loma-asuntoja, mikä voi lisätä ulkoilua Kivivaaran harjualueella. Myös Sirkkavaaran länsirannan loma-asutus sijoittuu hyvin jyrkkään rinteeseen ja tieura on kapea. Jos tien käyttö lisääntyy ja sitä levitetään, voi seurauksena olla **rinteen vyöryminen**. Alueen jyrkimpään kohtaan ei ole osoitettu uutta rakentamista ja tie tulisi säilyttää nykyisessä muodossaan. Länsirannalla rinteet ovat rantavyöhykkeellä hieman loivempia joten tällä yleiskaavalla osoitettu rakentamisen määrä ei uhkaa rinteiden maaperää. Vaarojen rinteille on osoitettu muutamia rakennuspaikkoja matkailupalveluille. Paikoilta on komeat näkymät järvelle ja päinvastoin, joten rakennukset on sijoitettava huolellisesti niin, että näkösuojapuustoa jää riittävästi rakennusten eteen.

Teiden ja ulkoilureitistöjen teko jättää helposti rumat jäljet maisemaan, mistä tälläkin alueella on esimerkkejä. Kaltevassa maastossa tien pengertäminen ja kuivattaminen vaatii leveät alueet, mitkä näkyvät rantamaisemassa kauas.

41.12 Vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön

Itä- ja pohjoisrannalla metsät ovat pääosin tuoretta ja kuivahkoa kangasmetsää. Vaarojen väliset painanteet ja rinteiden alaosat ovat pääosin rämettä ja korpea. Itärannalla ovat hallitsevia rinnekorvet ja Lampsijoen ympäristön alavat rämeet. Rantavyöhyke on useimmiten tuoretta kangasta, korpea tai rämettä, minne rakentaminen edellyttää maaston ja kasvillisuuden muokkausta. Kuivatus ja metsän harvennus ovat tarpeen lähes kaikilla rakentamisalueilla. Länsirannan vanhojen, kuntaantuneiden kuusimetsikköjen harventaminen ei yleensä onnistu, vaan metsät on uudistettava kokonaan hyvissä ajoin ennen rakentamista. Lomarakennuspaikat on sijoitettu kasvistoltaan tavanomaisille alueille tai olevan kulttuurimaiseman liepeille, maisemaselvityksen suosituskartan mukaisille rakentamiseen hyvin soveltuville alueille.

Vanhojen metsien viereen on osoitettu loma-asuntoja Riitamaassa ja Pieskänsaaressa vanha kalakentän paikka. Riitamaalle on toivottu rantakaavoitusta ja enemmän rakennusoikeutta, mikä vaarantaisi vanhan metsäsaarekkeen kasvillisuuden.

Silmälläpidettävät kasvit ovat keto- ja vesikasveja, joiden säilyminen edellyttää ketojen käyttöä eli tallaamista ja vesien puhtautta. Osa vesikasveista sijaitsee Kaaraneksessä, missä uhkan niiden säilymiselle aiheuttaa alakanavan ruoppaukset. Sirkkajärvellä rantakasvit ovat peltojen edustalla, missä rantaan ei ole osoitettu rakentamista. Silmälläpidettävät pihaketokasvit vaativat pihan käyttöä ja kevyttä tallaamista. Nurmikko tappaa ne, joten piha tulisi säilyttää ketomaisena.

Niitty- ja ketokasvien säilymistä ja jopa leviämistä voidaan edistää maisemanhoidolla, mistä on kaksi kaavamääräystä; toinen rantaviljelysalueille, jotka suositetaan säilytettävän avoimena niitty- tai peltoviljelyksenä tai avoimena maisemaniittynä. ja toinen vanhoille ranta- ja suoniityille, joita suositellaan käytettävän esim. eläinten laitumena. Koska loma-asutus sijoittuu melko tasaisesti pitkin rantoja se ei aiheuta suurta uhkaa kasvillisuuden säilymiselle. Metsissä liikkuminen pyritään ohjaamaan opastetuille poluille, jolloin kulutusherkät vaaranrinteet säästävät monilta kulku-urilta. Samoja kulkuaukkoja voidaan käyttää talvella ja kesällä eri tarkoituksiin: moottorikelkka-reittiä käytetään kesäisin maastopyöräilyreittinä ja retkeilyreittiä talvisin hiihtolatuna tai koira- ja porosafarireittinä.

Alueen eläimistö on metsä-Lapille tyypillinen; jänis, orava, myyrät, päästäiset, hirvi, karhu, saukko ja poro, joka on nisäkkäistä merkittävin. Porojen laidunalueet ovat järven länsipuolisilla vaaroilla, minne rakentamista ei ole juuri osoitettu. Alueen linnusto on monipuolinen koostuen kulttuuri-, metsä- ja vesilinnuista. Varsinaisia laajoja pesimäalueita järvellä ei ole, mutta järvi on tärkeä levähdyspaikka. Kalalajisto on rikas ja monipuolinen ja niille ovat tärkeitä syvänteet ja matalikot sekä järveen laskevat joet. Joissa on taimenta, rapua ja rauhoitettua jokihelmsimpukkaa. Jokihelmsimpukan elinympäristön vaatimukset ovat varsin suuret ja ihmisen toimenpiteet tekevät helposti joesta sen elinympäristöksi kelpaamattoman. Keskeisellä sijalla on metsänhoito; ojitusvesien johtamisesta suoraan puroihin ja puronvarsien hakkuista tulisi pidättäytyä simpukkajokien varsilla. Jokien taimenkannan rauhoittaminen on tärkeää, sillä purotaimen toimii raakun väli-isäntänä.

Loma-asukkaiden ja liikkujien lisääntyessä alueen eläimistön elämä häiriintyy ja niiden kannat saattavat vähetä. Jokien varrelle on osoitettu vain 1 lomarakennuspaikka. Noin puolet rakennuspaikoista on rannassa tai sen tuntumassa ja puolet etäämpänä 50–100 metrin päässä. Metsälinnuille ja nisäkkäille jää laajat rakentamattomat alueet Vaarasaareen ja järven länsirannan metsiin. Vapaa-ajan harrastukset metsästyksellä ja kalastuksella kohdistuvat alueen eläinkantaan ja niiden säätely ratkaisee lajien säilymisen alueella. Kalastolle ja linnustolle tärkeät Revonsaaret on lisätty tässä yleiskaavassa luonnonsuojelualueiksi.

41.13 Vaikutukset vesistöön, pohjaveteen ja maan vesitasapainoon

Luonto- ja maisemaselvityksen mukaan **Miekojärven vesi** on suhteellisen hyvälaatuista. Koutusjoen vesi on erinomaista ja Luomalanjoen vesi tyydyttävää (1984). Kaaraneksen ja Sirkkakosken virtaamat ovat merkittäviä Miekojärven veden laadun muutoksia ajatellen; muiden jokien virtaaman vaikutus on vähäinen. Tällä hetkellä maankäytössä maanviljely ja metsien käsittely vaikuttaa eniten vesistöjen tilaan. Maa- ja metsätalouden ympäristöohjelmat suojelutoimenpiteineen, kuten lannoituksen ja ojituksen tarkempi suunnittelu sekä suojakasvillisuusvyöhykkeiden muodostaminen, ovat vesien kannalta tärkeimpiä toimenpiteitä. Rantojen käsittelyä koskee kaavamääräys: "Ranta- ja reunavyöhykkeiden kasvillisuus on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisina."

Vakinainen asutus on kiinteistökohtaisen **jätevesikäsittelyn** varassa, samoin lähes kaikki olevat loma-asunnot. Karhumaan rantakaava-alueelle on rakennettu jätevedenpuhdistamo noin 65:lle loma-asunnolle. Siten reilut 20 % suunnitellusta loma-asuntojen määrästä on jo viemäroinnin piirissä. Suurin osa loma-asutuksesta sijoittuu viemäroimättömille alueille ja niitä koskee kaavamääräys: "Viemäroimättömille alueille suositellaan kompostoivia käymälöitä ja pesuvesien käsittelyyn maaperäsuodattusta tai pienpuhdistamoja". Rakentamisohteessa puhdistamon tyypistä annetaan tarkempia esimerkkejä ja niiden sijoitteluohjeita rakennuspaikalle. Kunta valvoo rakennusten ja puhdistuslaitteiden sijoittelua, joten sillä on ratkaiseva asema siinä, että annettuja ohjeita ja määräyksiä myös käytännössä noudatetaan.

Moinalahdessa on harrastettu pienimuotoista **kalankasvatusta** ja sen jatkamismahdollisuudesta on kyselty tämänkin kaavan yhteydessä. Kalankasvatus rehevöittää vesistöä ja muodostaa pitkään jatkuessaan uhkan järven virkistyskäytölle ja loma-asutukselle sekä matkailupalveluille. Alueelle ei tulisi myöntää lupia kalankasvatukseen.

Suunnittelualueella on kaksi **pohjavesialuetta**, joista toisen eli Sirkkakosken kylän lähellä olevan Kivilahden pohjavesi on juomakelpoista. Alueella on pohjaveden ottamo, josta vesi johdetaan Sirkkakosken kylän lisäksi Lankojärvelle, Lampsjärvelle ja Karhumaalle. Pohjaveden muodostumisalueelle ei ole osoitettu uutta loma-asutusta, mutta alueen keskiosaan on varattu AP-aluetta ja yksi rakennuspaikka Ala-Sirkkalan tilalle. Pohjavesialuetta koskee kaavamääräys "Pohjavesien muodostumisalueella oleviin loma-asuntoihin on rakennettava kompostoitavat käymälät. Pohjavedenottoa alle 600 metrin etäisyydellä olevilla lomarakennuspaikoilla jätevedet on kerättävä umpinaiseen säiliöön tai johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle." Kivilahden rantakaava-alueelle on rakennettu 16 loma-asuntoa, joista 14 sijoittuu pohjaveden muodostumisalueelle. Vapaana on 21 rakennuspaikkaa, joista 5 sijoittuu pohjaveden muodostumisalueelle. Tässä rantayleiskaavassa alueen loma-asuntoyksiköiden määräksi on laskettu 24 kpl, joten jos rantakaavaa joskus muutetaan, rakennuspaikkoja tulisi vähentää 13 kpl ja ne olisi suositeltavinta poistaa Kivilahden pohjaveden muodostumisalueelta.

Pohjaveden muodostumisalueella on 9 olevaa asuinrakennusta, joista 4 on merkitty edelleen maatilakeskuksiksi. Ala-Sirkkalan tilalla, joka on lähinnä pohjavedenottamoa, toimii sikala, mikä saattaa uhata pohjaveden puhtautta, jos lantala ei ole pitävä. Elinkeinon kehittämisessä erityistä huomiota on kiinnitettävä näiden maatilojen toimintasuunnan laatuun, maaperän lannoitukseen ja jätteiden käsittelyyn, koska ne muodostavat suurimman uhkan pohjavedelle.

Kivivaaran harjualue on merkitty MU-1 Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ympäristöarvoja ja ulkoilun ohjaamistarvetta. Metsänhoidossa on huomioitava alueen maisemalliset- ja virkistysarvot.

Maan vesitasapainon säilyttäminen on tärkeää ympäristön kasvillisuuden ja vesistöjen puhtauden kannalta. Metsien ja soiden ojitukset nopeuttavat veden virtausta ja rinnealueilla myös nopeuttavat eroosiota. Järven itärannan rinnekorvet on ojitettu rinteiden suuntaisesti, mikä hidastaa humuksen kulkeutumista järveen. Vaarasaari ja länsiranta ovat lähes ojittamattomia ja tilanne tulisi säilyttääkin sellaisena, koska vaarojen alla olevat suot toimivat tehokkaana vesien varastona ja suotimena. Länsirantaa koskee kaavamääräys MU-1 missä edellytetään maisemallisten- ja ympäristöarvojen huomioimista. Alueen halki virtaavat arvokkaat Koutus- ja Luomalanjoet, joiden veden laatua ei saa huonontaa (ravinteet, humus) kalojen ja simpukoiden elinolojen turvaamiseksi.

41.14 Vaikutukset ilman laatuun

Miekojärven lähellä ei ole ilman laatua pilaavia tuotantolaitoksia. Lampsijärven tien varressa noin 2 km:n päässä Sirkkakosken kyläkeskuksesta on kaatopaikka, joka on lakkautettu ja alue kunnostetaan 1997.

Kylällä on muutamia toimivia maatiloja, joiden ympärille on kaavassa piirretty 100 metrin säteellä suojavyöhyke. Se osoittaa likimääräisesti alueen, jolla maatalan toiminta voi aiheuttaa esim. haju- ja meluhaittaa (lantalat, traktoriliikenne) naapureille, mistä syystä uusia asuinrakennuspaikkoja tälle suoja-alueelle ei tule sijoittaa.

Kalasatamassa on kalankäsittelylaitos, joka ei juuri aiheuta ympäristöönsä hajuhaittaa, tai se on hyvin hetkellistä.

Suurin ilman saastuttaja on autoliikenne, jonka määrään vaikutetaan toimintojen sijoituksella ja kaavoituksella. Loma-asutus houkuttelee alueelle enemmän autoliikennettä, mutta sitä ei ole pidetty oleellisena ongelmana, kun alueen elinvoimaisuutta on haluttu vahvistaa vapaa-ajanviettointojen suunnittelulla.

41.2 Rakentamisen vaikutukset kulttuuriympäristöön

Tässä kappaleessa arvioidaan, miten uudisrakentaminen ja muu maankäyttövaikuttaa ihmisten elinpiiriin eli kulttuuriympäristöön

- rakennettuun ympäristöön, kylärakenteen hahmotettavuuteen ja selkeyteen
- maan tuottavuuteen ja viljelykäyttöön; kulttuurimaiseman rappeutumiseen, peltojen metsittymiseen
- metsien käyttöön; suojelualueiden ja maiseman säilymiseen
- vapaa-alueiden ja virkistyspalveluiden määrään, matkailupalvelujen kehittämismahdollisuuksiin
- liikennemääriin ja liikennemuotoon / ympäristön rauhallisuuteen
- energian kulutukseen ja tuotantotapaan / asuminen, liikenne, tuotanto
- jätteiden syntyyn / ympäristön saastumiseen ja pilaantumiseen

41.21 Vaikutukset rakennetun ympäristön rakenteeseen

Perinteisesti **asutus** on keskittynyt maanviljelyyn, karjatalouden, poronhoidon ja kalastuksen kannalta edullisille alueille. Tällaisia alueita ovat Sirkkakosken kyläkeskus Sirkkajärven rannalla ja Tievanvaaran ja Kaaraneksen seudut, jotka ovat lämpimiä hiekkamoreenimaita. Nämä alueet on huomioitu rantayleiskaavassa vakinaisen asuminen painopistealueina ja niitä ympäröivät **peltoalueet** on merkitty säilytettäväksi.

1960-luvulla alkanut tienvarsille leviävä asutus on vähitellen hävittänyt kylien maanviljelyyn perustuvan rakenteen. Tällä alueella nauhamainen, usein autoilun varaan rakentunut asumispaikan valinta näkyy Lankojärven ja Kaaraneksentien varressa. Myös **loma-asutuksen leviäminen** alkoi samoihin aikoihin ja ensimmäiseksi ovatkin rakentuneet vakinaisen asutuksen lähistöt Kivilahdessa, Sirkkavaarassa ja Tieva-Revonniemessä. 1970-luvulta lähtien loma-asutus levittäytyi myös Miekkojärven länsirannalle Moinalahden ympäristöön. Yleensä loma-asutus piiloutuu hyvin maastoon, jolloin se ei häiritse kylärakennetta. Kivilahdessa ja Revonniemessä loma-asunnot ovat kuitenkin näkyvästi esillä vesiltä päin tarkasteltuna. Työryhmän tavoitteiden mukaan alueella tulee säilyttää mahdollisimman paljon luonnonmukaista maisemaa, joten uusien rakennusten tulisi piiloutua nykyisiä paremmin puuston suojiin. Poikkeuksen muodostavat Tievan ja Korvasen vanhojen peltöjen ympärille osoitettu loma-asutus, johon tulisi rakentaa vanhan mäkitupa-torppariperinteen mukaista asutusta. Niissä loma-asutus vahvistaa vanhaa asutusta ja rantapeltomaiseman säilymistä, joka muutoin olisi kokonaan häviämässä. Kaavalla pyritään siis säilyttämään maiseman monimuotoisuutta ja vanhaa asutusrakennetta järven itärannalla. Kyläalueen suunnitteluun ja elinkeinojen kehittämiseen ei tässä kaavassa ole paneuduttu sillä tarkkuudella, että tarkkoja aluevarauksia voitaisiin tehdä. Uutta asuinpienalojen aluetta on osoitettu koulun ympäristöön ja kylältä Sirkkavaaraan ja Kivilahden johtavien teiden varsille. Myös kylätien ja Moinavaarantien varressa on uudet, pienet asuinpienaloalueet. Uutta matkailupalveluiden aluetta on osoitettu nykyisen **venesataman** viereen kunnan maalle, mikä mahdollistaa matkailupalvelujen pienimuotoisen laajentamisen. Kylätien risteyskosen molemmin puolin on kaavoitettu lisätilaa **yksityisille- ja matkailupalveluille**. Lisärakentamisen avulla kyläkuvaa voidaan eheyttää ja parantaa nyt keskeneräisen tuntuista venesatama-alueen lähiympäristöä.

41.22 Vaikutukset maan tuottavuuteen ja viljelymaiseman säilymiseen

Maan tuottavuudella tarkoitetaan tässä sen käyttämistä hyödykkeiden tuottamiseen, ei kaavoituksesta johtuvaa rakennuspaikkojen lisäystä. Maan viljelykäyttö on viime vuosikymmeninä yleensä vähentynyt. Sirkkakosken kylällä ei ole metsittyneitä **pelloja** mutta itärannan **vanhat rantaniityt** ovat pääosin käyttämättöminä. Pellot ja niityt ovat maisemallisesti tärkeitä, joten niiden säilyttämisestä avoimena on annettu kaavasuositus MT-1. Jos pelloja ei käytetä maataloustuotantoon niitä tulisi hoitaa maisemaniitytinä.

Myös vanhat rantaniityt ja metsälaitumet ovat katoava luontotyyppi, minkä säilymistä on haluttu tässä kaavassa parantaa. Ne mahdollistavat maisemanhoidon ohessa laiduntavien **eläinten kasvattamisen**, mikä tehostaa maan hyötykäyttöä.

41.23 Vaikutukset metsien käyttöön ja maiseman säilymiseen

Metsiä on ojitettu viime vuosikymmeninä puuston kasvun parantamiseksi. Maisemaa häiritseviä isoja aukkohakkuita on Vaarasaaren pohjoispäässä ja Moinalahdessa. Metsien hyödyntäminen on haluttu turvata tulevaisuudessakin vaikka niihin kohdistuu **ulkoilu- ja matkailupalvelupaineita**. Länsirannan vaarat, jotka ovat maisemallisesti tärkeitä, on määritelty MU-1 Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ympäristöarvoja ja ulkoilun ohjaamistarvetta. Metsänhoidossa on huomioitava maisemalliset ja virkistysarvot. Myös Vaarasaaren rantojensuojelualueella metsien hoito ja hyödyntäminen on mahdollista.

41.24 Vaikutukset vapaa-alueiden määrään ja sijoittumiseen

Vapaa-alueiden määrä vähenee hieman rakentamisesta johtuen. Pinta-alallisesti vapaa-alueita on jatkossakin runsaasti verrattuna rakennusmaahan. Oleellista vapaa-alueiden osalta on, että ne sijoittuvat sellaisille paikoille missä ihmiset mielellään liikkuvat ja ulkoilevat. Tällaisina alueina on pidetty ylävämpiä, helppokulkuisia **vaa-ramaita**, joilta on pitkät maisemanäkymät, **rantoja ja Miekojärveä**. Länsirannan jylhä vaaramaisema, Sirkkavaara, Kivivaara ja Tievanvaara on merkitty MU-1-alueiksi joilla on ympäristöarvoja ja ulkoilun ohjaamistarvetta. Rantojen yleinen virkistyskäyttö on mahdollista valtion mailla Vaarasaassa ja järven länsirannalla, missä on kilometreittäin vapaata rantaa ja useita rantautumispaikkoja. Myös Karhumaan ja Haikaraniemen rantakaava-alueilla rannat ovat yhteisessä käytössä. Itärannalla maat ovat yksityisten omistuksessa ja rannan tuntumaan luonnosvaiheessa osoitettu ulkoilureitti sai niin paljon vastustusta, että se poistettiin. Itärannalla ei ole Sompasen ulkoilu- ja retkeilyalueelle johtavaa erillistä ulkoilureittiä. Tosin Pessalompolon suuntaan vievä metsäautotie, joka on myös tämän kaava-alueen loma-asuntojen pääsytie, voinee toimia myös ulkoilureittinä.

Kylällä rannat ovat peltoaluetta, joten kylältä on avoimet näkymät Sirkkajärvelle. Järven pohjukassa on **yleinen vene- ja kalasatama**, josta kyläläiset ja matkailijat pääsevät vesille. Kylällä ei ole yleiseen virkistyskäyttöön osoitettua rantaa- aluetta.

Vesialueille pääsy on kuitenkin hyvin turvattu, sillä alueella on em. kalasataman lisäksi useita **vesillelasku- ja rantautumispaikkoja** valtion rannoilla: Vaarasaassa 9 kpl, Viitasaaressa 1 ja länsirannalla 3 kpl sekä Karhumaan rantakaava-alueella 3 kpl. Myös Revonlahdessa on leirintäalueen rantautumis- ja **uimapaikat**. Lisäksi rannoilla on paikallisia venevalkamia ja uimapaikkoja yksityisten rannoilla, jotka on tarkoitettu alueen loma-asukkaiden yhteiskäyttöön.

Koska alueen loma-asutuksen määrä voi jopa kolminkertaistua nykyiseen tilanteeseen verrattuna, se aiheuttaa ulkoilu- ja virkistysalueille lisää käyttötarpeita ja paineita. Nyt jo rakennetut rantautumispaikat ovat melko vähällä käytöllä, joten ne kestävät isommatkin kävijämäärät. Venevalkamiin on osoitettu VR-1 puistomaisena hoidettavia retkeily- ja ulkoilualueita, joita voidaan tarvittaessa vahvistaa istutuksin ja erilaisilla rakenteilla. Vaaroille rakennettavat erilaiset **ulkoilureitistöt** jakavat osan lomailijoista myös metsäretkeilyyn, jolloin kaikki virkistyspainee eivät kohdistu järvelle. Jos järven veneilijöiden määrä kolminkertaistuisi, alueen rauhallisuus ja erämatkailuimago kärsii. Luomalanjoen eteläpuolisen alueen **matkailupalvelujen kehittäminen** ja rakentaminen vaatii myös tarkkaa harkintaa toimintojen laadun ja mittakaavan suhteen, jottei alueen vetovoimatekijöitä, rauhallisuutta ja luontoa hävitetä.

41.25 Vaikutukset liikenteeseen ja ympäristön rauhallisuuteen

Jos alueen loma-asukkaiden määrä kolminkertaistuu, se merkitsee liikenteen määrän vastaavaa kasvua. RA-loma-asuntoalueilla käyttö painottuu kesäaikaan, jolloin liikkujat häiritsevät toisiaan eniten ja alueen rauhallisuus voidaan menettää. Riippuen asukkaiden vapaa-ajan harrastuksista; on pyritty erittelemään eri harrastajien reitistöt siten, että meluisat **veneily, metsästys, maastoajo, moottorikelkkailu** ohjataan etäälle asutuksesta. Ongelmana on löytää niille paikat loma-asutuksen ja metsien reunamilta siten, että erämaan rauha säilyisi poro- ja koirasafarimatkaajille ja erävaeltajille. Reitistöjä tarkemmin suunniteltaessa on huomioitava melun leviäminen

maastossa ja sen torjuminen reittien sijoittelulla. Sirkkakosken kylällä moottorikelkkareitti kulkee nykyisin kylän keskeltä, mikä on tulevaisuutta ajatellen huono ratkaisu.

41.26 Vaikutukset energian kulutukseen ja ympäristön saastumiseen

Mitoitus mahdollistaa loma-asutuksen kolminkertaistumisen, joten **alueen rakentaminen, ylläpito ja käyttö** tulee vaatimaan tulevaisuudessa runsaasti energiaa. Jos loma-asunnot rakennetaan kaikin mukavuuksin ja niitä pidetään lämpimänä läpi vuoden, käyttökustannukset kasvavat suuriksi. On myös mahdollista rakentaa loma-asunnot perinteiseen tapaan siten, että ne voidaan jättää kylmilleen, rakenteiden siitä kärsimättä. Tällöin käyttökustannukset muodostuvat huomattavasti pienemmiksi. Koska loma-asuntojen **lämmitys** hoidetaan kiinteistökohtaisesti, valinta johtaa helposti sähkölämmitykseen, joka taas lisää yleensä sähkön kulutusta ja johtaa valtakunnallisena ilmiönä lisävoiman rakennustarpeeseen. Tulevaisuuden vaihtoehtoja ovat maalämpö, tuuli- ja aurinkoenergia, mutta toistaiseksi ne ovat tekniikoiltaan vähemmän tunnettuja ja kalliita. Energiaa keräävien rakenteiden arkkitehtuuri ei välttämättä sovellu jo rakennettuun ympäristöön.

Suuri määrä energiaa kuluu myös **liikkumiseen vakinaisen asunnon ja loma-asunnon välillä**. Jos polttoaineet kallistuvat tulevaisuudessa, se voi vähentää halukkuutta liikkumiseen ja sitä kautta loma-asunnon hankintaan. Toisaalta joukkoliikenneyhtydetyt ja ryhmäkuljetukset voivat lisääntyä, jolloin on etua siitä, että loma-asunnot sijaitsevat keskitetysti olevan asutuksen ja palveluiden lähetyvillä.

Ihmisen toiminta aina kuluttaa ja muuttaa luonnonympäristöä ja pahimmillaan saastuttaa sen käyttökelvottomaksi. Saastuminen aiheutuu jätteistä, joita syntyy toiminnan sivutuotteena; **käymäläjätteet, pesuvedet, rakennusjätteet, tavaroiden pakkausjätteet ja ilman pilaantuminen lämmityksestä tai koneiden päästöistä**. Kulutusjätteiden lajittelu ja keräys on kehittynyt voimakkaasti, joten se ei aiheuttane ongelmaa tulevaisuudessa. Kaavassa ei ole osoitettu jätteiden keräilypaikkaa, koska sen vaatima tila on pieni, ja voidaan sijoittaa esim. kylälle kaupan yhteyteen. Työryhmä on esittänyt, että jätehuolto hoidetaan kaikille kiinteistöille sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena. Yleensä yksityisten loma-asunnoissa syntyy niin vähän jätettä, että ne voidaan **kompostoida, polttaa tai kierrättää** takaisin taajamiin, mistä ne on tuotukin. Viemäroimattomille alueille suositellaan kaavamääräyksissä kompostoivia käymälöitä, jolloin jäte häviää luonnollisella tavalla luonnon kiertokulkuun. Pesuvedet ovat ongelmallisempia, koska niissä on mukana kemiallisia yhdisteitä pesuaineista. Kuitenkin **harmaiden vesien käsittely** maaperäsuodatuksella ja kiinteistökohtaisilla pienpuhdistamoilla on helppoa, kun käymäläjätteet eivät tuki suodatinta, jolloin niiden käyttöikä pitenee. Uhkaavin tilanne on pohjavesialueilla, missä maahan ei saa päästää käymälä- eikä pesuvesiä. Jotta tilanne pysyy hallinnassa, kunnan on valvottava huolellisesti puhdistamoiden rakentamista. Rakentamisohjeessa rakentajille jaetaan tietoa hyviksi koetuista menetelmistä.

Paikallisen **ilman pilaantumisriski** on melko pieni, vaikka kaikki loma-asunnot lämmitettäisiin öljyllä tai puulla. Ainut haitta voi syntyä tiiviisti rakennetuilla alueilla, jos savut laskeutuvat naapureiden pihalle. Tämäkin ongelma voidaan välttää sijoittamalla rakennukset kumpareille ja rakentamalla riittävän pitkät savupiiput, mikä usein edellyttää vähintään parvellisia tai I ½ kerroksisia mökkejä. Kunnan rakennusvalvonnan rakennustavan ohjaus on tässä asiassa ratkaisevan tärkeää.

42 Rantayleiskaavan taloudelliset vaikutukset

42.1 Vaikutukset kunnan talouteen

Tässä arvioidaan uudisrakentamisen ja muun maankäytön aiheuttamia kustannuksia kunnalle

- teiden rakentamisesta
- vesihuollon rakentamisesta
- jätevesihuollon järjestämisestä
- maan hankinnasta ja kaavoituksesta
- ympäristörakentamisesta

Koska rantayleiskaavalla kaavoitetaan pääasiassa yksityisten ja valtion maita, myös kaavan toteuttaminen: tiestö, vesi- ja jätevesihuolto, jää omistajien vastuulle. Alueiden rakentuminen voi tapahtua hyvin pitkällä aikavälillä ja paljon voi jäädä kokonaan rakentumattakin. Kunta omistaa Sirkkakosken kylältä vene- ja kalasataman paikan, jonka toimintojen kehittämiseen, ympäristönhoitoon ja täydennysrakentamiseen kunnan on järkevää varautua ja satsata, koska paikka toimii koko alueen matkailun veturina ja käyntikorttina. Kylän yleinen uimaranta on venesataman kupeessa, mikä on paikkana huono ja rauhaton. Parhaat yleiset hiekkarannat ovat Vaarasaassa. Myöskin muita yleistä virkistystä ja urheilua palvelevia alueita olisi hyvä olla kunnan omistuksessa, jolloin kaikki kyläläiset ja loma-asukkaat voisivat niitä käyttää. Isommilla matkailupalvelu- ja rantakaava-alueillahan on niille omat alueensa, jotka eivät ole tarkoitettu yleiseen käyttöön. Ulkoilu- ja retkeilyreittien yhteydet järven itä- ja länsipuolelta kyläkeskukseen olisi myös suunniteltava ja rakennettava keskitetysti kunnan ohjauksessa.

42.2 Vaikutukset yksityisten ja valtion talouteen

Yksityisten rakentajien kustannettaviksi tulevat mm.

- pääsyteiden rakentaminen ja ylläpito
- vesi- ja jätevesihuollon järjestäminen
- rakennuspaikan muokkaaminen ja ympäristönhoito

Loma-asuntoalueiden rakentaminen jää yksityisten maanomistajien ja valtion vastuulle. Valtion maille on jo rakennettu paljon rantautumispaikkoja laitureineen ja laavuineen. Myös vuokrattavia kämppejä alueella on useita. Ulkoilu- ja retkeilyreitistöt ovat moottorikelkkareittejä lukuunottamatta rakentamatta. Länsirannan matkailupalveluiden tarkempi suunnittelu ja rakentaminen jää myös metsähallituksen vastuulle.

Yksityisten rakentajien kustannettaviksi tulevat rakennuspaikalle johtavien teiden rakentaminen, rakennuspaikan muokkaus rakennettavaan kuntoon sekä vesi- ja jätevesihuollon järjestäminen. Rantakaavoitetuilla alueilla on yleensä vesi- ja viemäriverkosto tai ainakin vesiposti. Haja-alueella on rakennettava kaivo jos tilalla ei ole lähdeettä, ja myös jäteveden suodatuskaivot ja imeytyskentät. Kustannukset ovat vesihuollon osalta keskimäärin 15 000 – 30 000 mk . Tien kustannukset vaihtelevat suuresti sen pituuden ja maaperän sekä saatavan maa-aineksen ja työmäärän mukaan. Hinta lienee muutamasta tuhannesta markasta ylöspäin aina kymmeneen tuhansiin asti.

43 Rantayleiskaavan sosiaaliset vaikutukset

Tässä arvioidaan miten uudisrakentaminen tulee vaikuttamaan alueen ihmisten

- ikärakenteeseen
- elämäntapaan ja kulttuuriin
- yhteisöllisyyteen, kanssakäyntiin
- toimintaympäristön muutokseen
- alueen palvelutarjontaan
- kylän imagoon, matkailuimagoon

Miekojärven alueen odotetaan kehittyvän merkittäväksi loma-asutusalueeksi ja se on kunnan kehittämisen yksi painopistealue. Tavoitteena on kylän pysyvän asutuksen säilyttäminen nykyisellään ja matkailun ja elinkeinojen monipuolistuminen.

Loma-asutus ja matkailu vetää alueelle sellaista väkeä, joka arvostaa paikan nykyisiä ominaisuuksia, luontoa, rauhallisuutta, metsästystä, kalastusta. Loma-asuntojen rakentajat ovat yleensä keski-ikäistä tai jo lähellä eläkeikää olevaa väkeä, jotka ovat jo saaneet vakinaisen elämän puitteet rakennettua. Nuorten aikuisten osuus on vähäisempi. Tämä näkyi myös maastokäynnillä työn aloitusvaiheessa. Alueen nykyinen imago sopii em. ikäluokan arvostuksiin. Nuorten käyttäjien houkuttimeksi tarvittaisiin erilaisia ohjelmapalveluja, jotka voivat taas olla ristiriidassa vanhemman käyttäjäkunnan tarpeisiin nähden.

Matkailupalveluiden kehittäminen muuttaa vähitellen kylän elinkeinorakennetta palvelujen suuntaan, mikä voi muuttaa kylän maatalouteen pohjautuvan elämäntavan ja arvostukset. Toisaalta maaseudun kehitys vaatii taitojen ja toimeentulolähteiden monipuolistamista, mihin matkailuun liittyvät palvelut tarjoavat mahdollisuuden. Ohjelmapalveluiden ja tuotteiden myynti voidaan hoitaa keskitetyn organisaation kautta, mikä edellyttää kyläläisten ja palvelun tarjoajien yhteistyötä. Yhteistyön avulla voidaan saada riittävä palvelutarjonta matkailijoiden ja loma-asukkaiden houkuttelemiseksi. Nykyisen tyyppinen loma-asuminen ei välttämättä kiinnosta nuorempaa polvea, joten alueen vetovoiman parantamiseksi tarvitaan monenlaisia kehittämistoimenpiteitä ja niiden laadusta on kyläläisten ja elinkeinonharjoittajien itse päätettävä. Kylän kehitystä ei voida määrätä ulkoapäin vaan kylän asukkaiden on itse toimittava. Tämä vaatisi julkista keskustelua ja oman suunnitteluprojektinsa, jossa selvitetäisiin palvelujen kysyntä, pohdittaisiin ja määriteltäisiin alueen matkailun laadulliset tavoitteet ja toteuttamisaikataulu. Alueen imago olisi määriteltävä tarkemmin sekä selvitettävä kyläläisten mahdollisuudet palveluiden tuottamiseen. Tällöin saattaa nousta esille monenlaisia ideoita, jotka vaatisivat aluevarauksia, joihin tässä rantayleiskaavassa ei ole osattu varautua. Onkin todennäköistä, että kyläalueen osalta maankäytön suunnitelmaa joudutaan tarkentamaan lähivuosina.

5 OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN

51 Vahvistetun rantayleiskaavan merkitys ja oikeusvaikutukset

Vahvistetun, maanomistajakohtaiseen rakennusoikeuden mitoitustarkasteluun perustuvan rantayleiskaavan merkitys on huomattava. Sen vaikutuksista voidaan mainita seuraavaa:

- velvoittaa kunnan lisäksi myös muita viranomaisia
- varmistaa sitovat säännöt rantojen maankäytölle
- on tasapuolinen maanomistajia kohtaan
- voidaan osoittaa sitovasti vapaa- ja rakennusalueet
- voidaan siirtää rakennusoikeuksia
- vähentää poikkeuslupien ja rantakaavojen tarvetta
- toteuttamiseen voidaan joissakin tapauksissa käyttää luonnonsuojelualueiden perustamiseen tai kuntien virkistysalueiden hankinnan tukemiseen käytettyjä määrärahoja
- yleiskaavoitukseen voidaan myöntää valtion varoja, jos kysessä on luonnonsuojelun, maisemanhoidon tai virkistyskäytön kannalta valtakunnallisesti merkittävä alue. Avustus on tarkoitettu erityisesti rantojensuojeluohjelman toteuttamiseen.
- vaikutus kiinteistöjen arvottamiseen on muotoutunut seuraavanlaiseksi: Kaavoissa osoitettuja rakennuspaikkoja aletaan verottaa rakennusmaana, kun maanomistaja myy ensimmäisen rakennuspaikan. Metsäverotus saattaa alentua jos kaava olennaisesti rajoittaa metsätalouden harjoittamista

Ympäristökeskuksen vahvistaman rantayleiskaavan (RakL 29§) oikeusvaikutukset:

- **ohjausvaikutus:** rakennuslain 30 §:n mukaisesti yleiskaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa rakennus tai rantakaavaa sekä ryhdyttäessä muuten toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.
- **sitovuus:** viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteuttamista (RakL 26§).
- **rakentamisrajoitus:** myönnettäessä lupaa uudisrakennuksen rakentamiseen on katsiottava, ettei alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen vaikeudu (RakL 27§)
- **rahat tai lupa periaate:** lupa uudisrakentamiseen on, mikäli kyseessä ei ole taajasaatuksen muodostamisesta, kuitenkin myönnettävä, jos luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai muu julkisyhteisö lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (RakL 27§)
- **rakennuskielto:** yleiskaavassa voidaan erityisellä määräyksellä kieltää käyttämästä rakennustoimintaan osoitettua aluetta enintään viiden vuoden aikana muuhun haja-asutukseen kuin maatalouden tai siihen verrattavien elinkeinojen tarpeita varten (RakL 31§). Kun kysymys yleiskaavan laatimisesta on pantu vireille, voi ympäristökeskus antaa alueelle rakennuskiellon enintään viideksi vuodeksi.
- **lunastusoikeus:** periaate on sama kuin valtuuston hyväksymässä yleiskaavassa
- **delegointi:** detaljikaavoja ja niiden muutoksia ei tarvitse alistaa vahvistettavaksi yleiskaavan tai sen osan alueella, mikäli päätösvalta on siirretty rantayleiskaavan vahvistamisen yhteydessä
- **toimenpidekiello:** yleiskaavassa voidaan saattaa erityisellä määräyksellä voimaan kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- tai täyttämistöitä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä koskeva kielto (RakL 124§). Kielto on voimassa, jos kunnanhallitus ei tietyin edellytyksin anna lupaa toimenpiteeseen.
- rakennuslain 6a §:n mukainen **ranta-alueen rakentamisrajoitus voidaan syrjäyttää** vahvistetussa yleiskaavassa annettavalla erityisellä määräyksellä

52. Rakentamistapaohje

SISÄLTÖLUETTELO

I LOMA-ASUNTOALUEIDEN RAKENTAMINEN

- 1.0 Yleistä
- 1.1 Loma-asunnon sijoittaminen maastoon ja rakennuspaikalle
- 1.2 Teiden ja reittien rakentaminen, laiturit
- 1.3 Rakennuspaikan piharakenteet, kasvillisuus ja ympäristön hoito
- 1.4 Vesi- ja jätevesihuolto
- 1.5 Aluetyypit ja niiden rakentamistapa
 - I Eräalueet - eräkämppä
 - II Kesämökkialueet - kevyt kesämökki
 - III Osa-aikainen ausminen - torppa tai huvila
 - IV Lomailukohde - loma-asunto, lomaosake

II KYLÄALUEELLE RAKENTAMINEN

- 2.0 Yleistä
- 2.1 Ympäristön hoito
- 2.2 Vesi- ja jätevesihuolto
- 2.3 Rakennustyyppi ja -materiaalit
 - Ideointipiirros kyläalueen rakentamisesta ja matkailupalvelujen kehittämisestä.

I LOMA-ASUNTOALUEIDEN RAKENTAMINEN

1.0 YLEISET OHJEET

1.1 Loma-asuntojen sijoittuminen maastoon ja rakennuspaikalle

Loma-asuntoalueet on sijoitettu rantayleiskaava-alueelle luonto- ja ympäristöselvityksen sekä maastokäyntien perusteella. Kaavakartalle merkityt rakennuspaikat ovat kooltaan noin 1,5 –2 kertaisia minimikokoiseen 2500 m²:n rakennuspaikkaan verrattuna.

Rakennuspaikan kokoa ja rakennusten sijoittelua rajaavat seuraavat kaavamääräykset:

Kaavan vahvistamisen jälkeen muodostettavan lomarakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 2500 m² ja rantaan sijoittuvalla rakennuspaikalla tulee olla vähintään 50 m yhtenäistä rantaviivaa.

Rakennuspaikalle voidaan rakentaa enintään kolme rakennusta; loma-asunto, sauna ja talousrakennus.

Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 80 % rakennuspaikalle sallitusta rakennusoikeudesta.

4. Rakennukset on sijoitettava vähintään 30 metrin etäisyydelle rannasta. Rakennusten tarkka sijainti maastossa ratkaistaan rakennuslupamenettelyn yhteydessä.

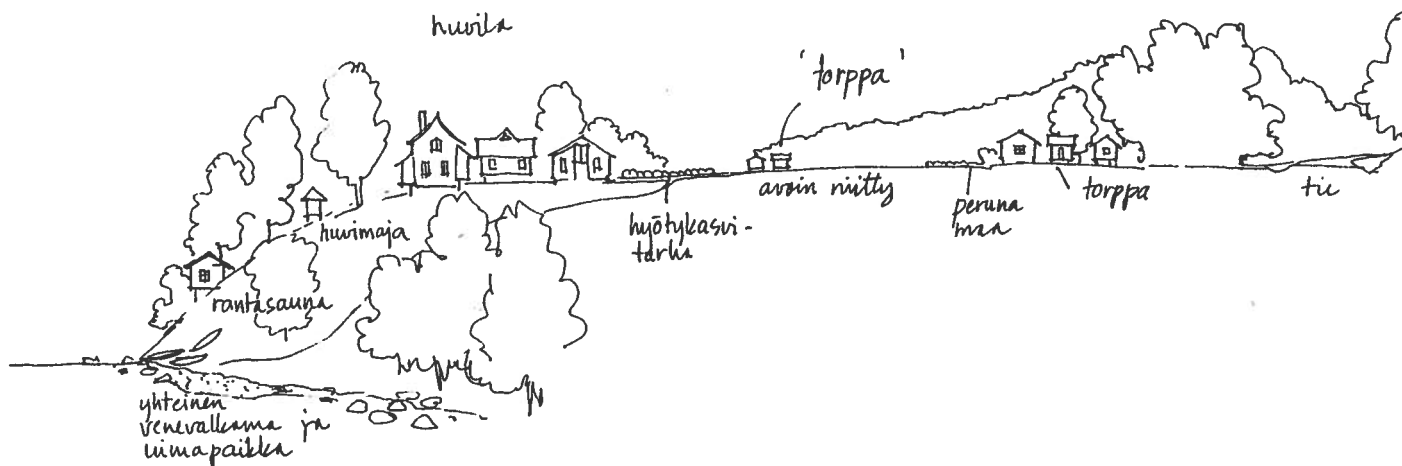
5. Rakennusten kosteudelle alttiiden rakennusosien alin sallittu rakentamiskorkeus on (N 60) +79.00

Rakennuspaikalla rakennus olisi sijoitettava korkeammalle luonnonkumpareelle tai loivaan rinteeseen porrasten, kuitenkin niin, ettei rakennus näkyisi järvelle. Rakennuksen paikka on pyrittävä valitsemaan niin, että isoja maapohjan täyttöjä tai korkeita sokkelirakenteita ei tarvittaisi.

Metsäisillä rannoilla loma-asunto tulisi sijoittaa paikalle, mistä saadaan kauniit järvinäkymät esim. puustoa varovasti harventamalla. Rakennus sijoitetaan maiseman mukaan joko rannan suuntaisesti tai pääty järvelle päin.

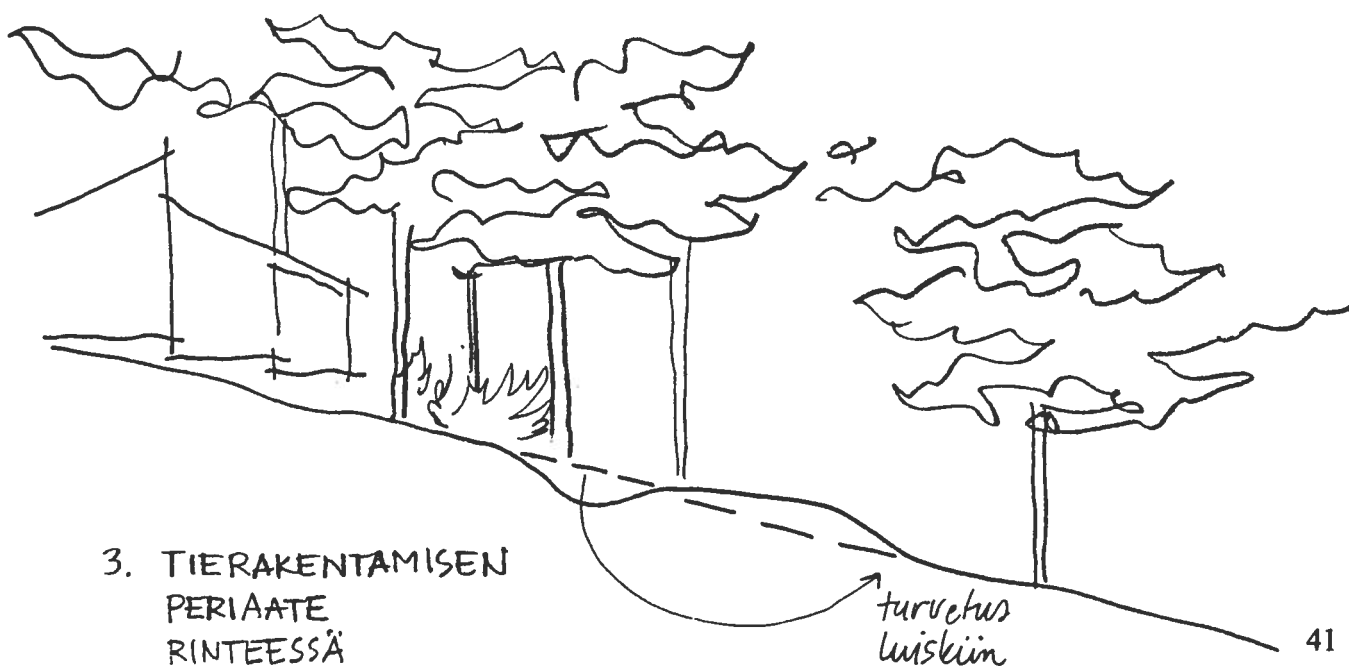
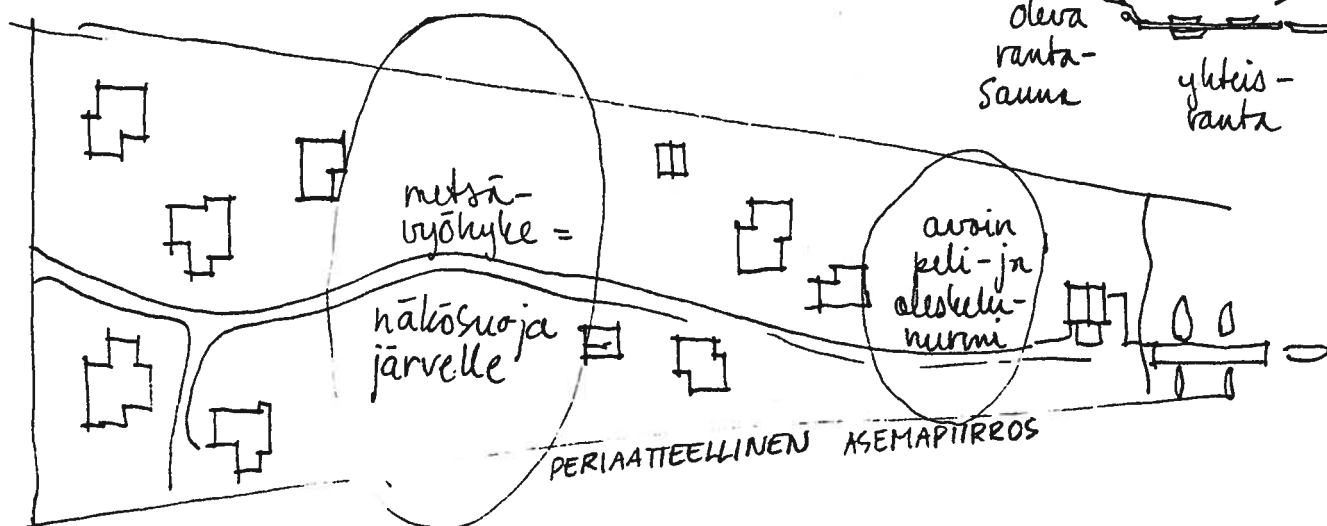
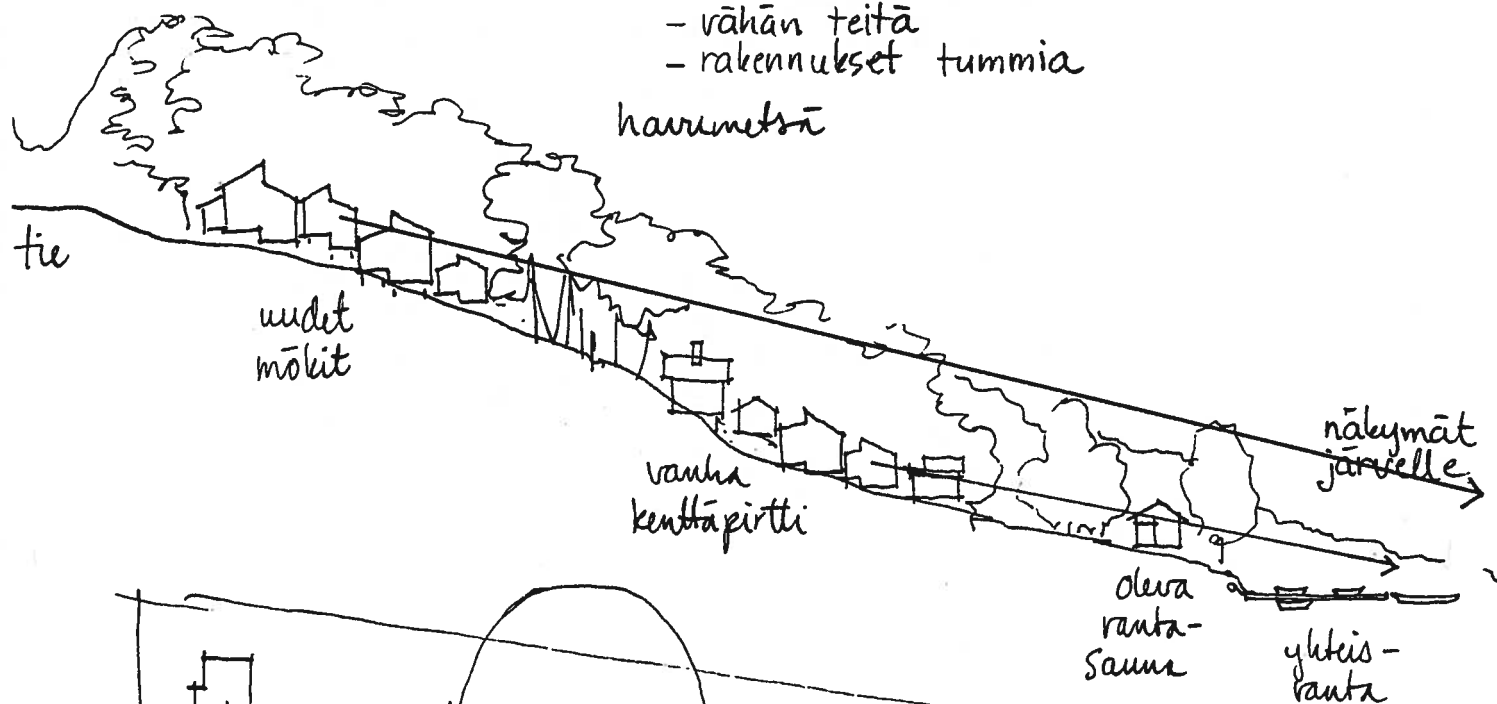
Peltojen kohdalla loma-asunnot on sijoitettava metsäsaarekkeisiin tai muodostaa niistä tiivis ryhmä peltoalueen laidalle. Maastollisesti aukealla paikalla rakennusryhmä tulee sijoittaa mieluummin 70– 150 metrin päähän rannasta, jolloin rannan puoleinen niitty voidaan jättää yhteiskäyttöalueeksi. Ylempänä oleva rakennuspaikka on pienilmastoltaan miellyttävämpi kuin aivan rannan tuntumassa oleva.

Miten sitten erotellaan omarantaiset ja yhteisrantaiset rakennuspaikat? Kaavakartalla lähes kaikki uudet rakennuspaikat on piirretty etäänmälle rantaviivasta, mutta suurin osa niistä kuitenkin sijoittuu maisemalliselle rantavyöhykkeelle. Yhteisrantaistina voidaan pitää rakennuspaikkoja, jotka ovat etäänmällä kuin 50 metriä rannasta ja omarantaisina muita. Rakennuspaikka voidaan muodostaa suuremmaksi kuin kaavan RA-alue, mutta rakentaa saa vain RA-alueen kohdalle. Uusi kiinteistömuodostuslaki mahdollistaa tilojen lohkomisen rantaan asti. Tällöin rantaa tulisi hoitaa alueen maankäyttömerkinnän mukaisesti, esim. maa- ja metsätalousalueena tai avoimena niittynä.

MÖKKIEN SIJOITTELU RYHMIIN RINNEMAASTOSSA

- korkea rakennus
- vähän teitä
- rakennukset tummia

3. TIERAKENTAMISEN PERIAATE RINTEESSÄ

1.2 Teiden ja reittien rakentaminen, laiturit

Teiden ja reittien, laiturien ja piharakenteiden rakentamisesta ei ole annettu kaavamääräyksiä kaavakartalla. Kunnan rakennusjärjestyksen 3§:n mukaan laiturin rakentamisesta on tehtävä ilmoitus kunnalle ja suu-rehkon laiturin rakentamiseen on haettava toimenpidelupa. Kaavamääräyksellä kielletään venevajojen rakentaminen rantaan.

Aluetta tarkastellaan yleensä tieltä käsin, jolloin tieympäristön laatu antaa leimansa koko alueen laadulle. Vanhat tiet ovat kevyesti rakennettuja ja istuvat yleensä maastoon hyvin ja antavat näin alueesta vakiintuneen oloisen vaikutelman. Uudet tiet sijoittuvat vaikeammin rakennettaville alueille syvine ojineen ja korkeine penkereineen, mikä antaa alueista keskeneräisen työmaa-vaikutelman.

Tiet tulee sijoittaa maastoon niin, että kuivatusoja ei tarvita tai vain tien toiselle laidalle kaivetaan oja. Oja voi olla myös etäämpänä tiestä, jolloin se ei riko luontovaikutelmaa. Yksittäisen kostean paikan voi kuivattaa myös kivisilmällä.

Tien leveydeksi riittää 3–4 metriä leveä ajoura. Tie on sitä tunnelmallisempi, mitä kapeampi se on. Moorenimailla ei tarvita välttämättä mitään pinnoitetta. Alustan tasoitus voidaan tehdä luonnonsoralla. Sepeli tai muu murskattu kiviaines ei sovellu luonnonympäristöön. Tien pinnan tulisi myötäillä luontaista maanpinnan tasoa korkeintaan 10–20 cm:n penkereellä. Tietä ei tulisi sijoittaa rinteeseen, jos ylä- ja alapuoliset penkereet ovat yli 1 m korkeat. Tällöin tielle olisi etsittävä uusi paikka.

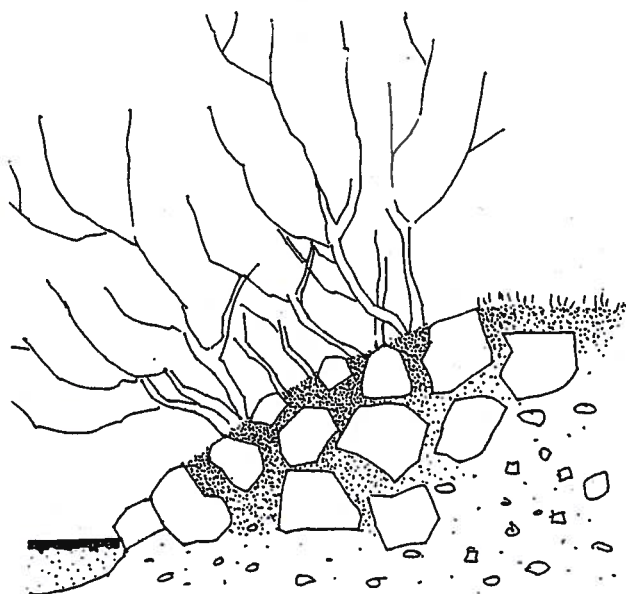
Tien ja ojien luiskat tulisi verhoilla paikalta ennen kaivuutöitä poistetuilla kasvuturpeilla (kanerva, sammal, puolukka, mustikka jne.).

Ulkoilu- ja retkeilyreittien tulisi olla mahdollisimman vähän rakennettuja; itsestään syntyneitä polkuja tai vanhoja tienpohjia ja määrillä paikoilla pitkospuut. Liikuntarajoitteisia ajatellen venesatamien ympäristöön (esim. Vaarasaaren Hietalahteen) voidaan rakentaa pienet reitit pyörätuolilla liikkujillekin. Reittien opastaminen ja taukopaikkojen rakentaminen olisi suunniteltava luonto- ja käyttötyypin mukaan; erämaahan keloja ja hirttä (laavu, kota), peltojen viereen ja näköalapaikoille hirttä ja lautaa (kämppä, näköalatorni tai tasanne) ja kylän tuntumaan lautarakenteisia (keittokatos, huvimaja) taukopaikkoja.

Laiturien rakentamisen ja sijoittamisen tapa vaikuttaa voimakkaasti maisemaan järveltä katsottaessa. Periaatteena tulisi olla venepaikkojen ja laiturien keskittäminen esim. tilakohtaisesti 1–2 venevalkamaan. Parasta olisi, jos laituria ei tarvittaisi ollenkaan. Mahdollisimman luonnontilainen ranta on paras. Rantakivet tulisi siirtää vain rantautumisväylän kohdalta mahdollisimman kapealta kaistaleelta. Rantautumisuoma tulisi sijoittaa hieman vinosti rantaan nähden, jolloin se on huomaamattomampi. Laiturin tulisi olla mahdollisimman pieni ja kevytrakenteinen, koska se on nostettava joka syksy talveksi maalle.

Kuvasivu

Rinteen luonnonsukainen pengertäminen
Sopivia kasvilajeja ovat: vuoriminttu
katsajet
pihlaja-angervo
juhannusrusu

1.3 Rakennuspaikan kasvillisuus ja ympäristön hoito

Rakennuspaikan käsittelyä koskevat yleiskaavasuosituksukset:

2. Ranta- ja reunavyöhykkeiden kasvillisuus on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisina. Venevalkamat on sijoitettava niin, että ne näkyvät mahdollisimman vähän järvelle.

Rakennusjärjestyksen 4 ja 6§:ssä annetaan määräyksiä rakennusten sopeutumisesta ympäristöön ja ympäristön hoidosta.

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä. ... Rakennuksen ja rannan välissä on oltava riittävä suojapuusto. Mikäli sitä ei ole, on sellainen istutettava.

Erityisen tarkkana kasvillisuuden suhteen tulee olla silloin, kun rakennetaan rantatilalla ylemmäs rinteeseen. Puustoa on säilytettävä niin paljon, että rakennus ei loista järvelle. Uusia puita on syytä istuttaa, koska osa säästetystä puustosta saattaa kuolla myöhemmin esim. maatayttyöjen ja -leikkausten vuoksi. Loma-asuntojen yhteyteen suositellaan lehtipuita, koska ne muodostavat kariketta, mikä parantaa maan kulutuskestävyyttä. Vanhankoissa kuusikoissa puustoa voidaan kaataa voimakkaammin, jotta uusi kasvusto pääsisi kehittymään.

Ympäristön hoidosta on yleispiirteiset ohjeet kunkin aluetyypin rakentamisohteessa.

1.4 Vesi- ja jätevesihuolto

Jätevesien käsittelyä koskee kaavasuositus:

1. Viemäröimättömille alueille suositellaan kompostoivia käymälöitä ja pesuvesien käsittelyyn maaperäsuodatusta tai pienpuhdistamoja.

Kivilahden pohjavesialue on yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue, jota koskee kaavamääräys: **Alueella ei sallita pohjaveden laatua, määrää tai korkeustasoa vaarantavia toimenpiteitä. Uusilla rakennuspaikoilla jotka sijaitsevat 600 metriä lähempänä vedenottamoa, on pesu- ja jätevesien maahan imeyttäminen kielletty.**

Pohjaveden muodostumisalueella on 4 toimivaa maatilakeskusta asuinrakennuksineen ja 5 asuintaloa sekä 15 loma-asuntoa Kivilahden rannassa. Lisäksi alueelle on kaavoitettu tällä rantayleiskaavalla 4–5 uutta pientalon rakennuspaikkaa. Järkevintä olisi viemäriverkoston rakentaminen Kivilahdesta kylän venesatama-alueelle ja siitä edelleen koululle ja Lankojärvi-Matinlompolon suuntaan, missä on tiivistä tienvarsiasutusta. Paikallinen viemäriverkosto on rakennettu Karhumaan rantakaava-alueelle ja sellainen olisi syytä rakentaa myös Moinalahteen ja Tievaan, missä on jo nyt tiivistä loma-asutusta.

Kun vesi hankitaan omasta kaivosta, lähteestä ja tuodaan astioissa sisään, jätevettä syntyy hyvin vähän. Jos vesi johdetaan kaivosta mökkiin putkistoa pitkin, veden käyttö lisääntyy huomattavasti ja mahdollistaa mm. wc:n rakentamisen, pyykki- ja tiskikoneiden käytön, mitkä lisäävät jäteveden määrää ja haitallisuutta huomattavasti.

Puhdistamojen tyypeistä on mallipiirroksat kunkin aluetyypin rakentamisohjesivulla.

1.5 Loma-asumisen alueellinen luokittelu

Suunnittelualueen loma-asuminen on tyypitelty 4:ään eri luokkaan, mitkä edustavat erilaisia lomailu- ja vapaa-ajanviettotapoja. Aluejakokarttaa on rakentamisohjeen liitteenä. Tyypit ovat

I ERÄALUEET; metsästys ja kalastus – rakennustyyppi eräkämppä

II KESÄMÖKKIALUEET; lepo, marjastus, kalastus, veneily – rakennustyyppi kevyt kesämökki

III OSA-AIKAINEN ASUMINEN; etätyö, marjastus, veneily, puutarha – rakennustyyppi torppa tai huvila

IV LOMAILUALUEET; ulkoiluharrastukset, rauhoittuminen ja lepo – rakennustyyppi loma-asunto, loma-osake

I ERÄALUEET – ERÄKÄMPÄT

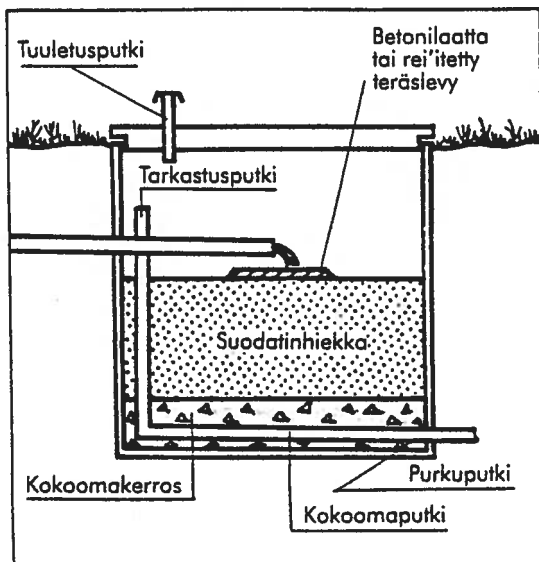
Ympäristön hoito

Erärakentamisen alueilla rakennuspaikan ympäristö on mahdollisimman luonnontilainen. Pihalla on polkuja ja luonnonkiviä eikä rakennuspaikan kasvillisuutta tarvitse isommin hoitaa. Korkeintaan puuston varovaista harventamista ja oksimista suositellaan.

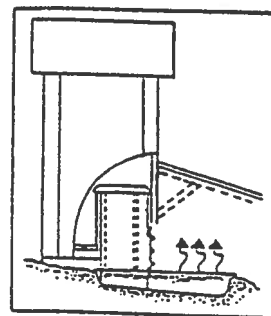
Vesi- ja jätevesihuolto

Eräalueilla vesi saadaan lähteestä tai purosta kantamalla, joten veden käyttö jää vähäiseksi. Pesuvesien käsittelyyn riittää esim. suodattava imeytyskaivo tai imeytyskuoppa.

Mallipiirrokset kirjasta 'Pienet jäteveden maapuhdistamot'.

Kuva 54. Maasuodatinkaivo.

Kuivikekäymälä

(RT 66-10587)

Rakennustyyppi ja -materiaalit

Eräkämpät sijoittuvat yksikseen metsään perinteisten kämppien tapaan. Rakennusten tulisi noudattaa paikallisen kämppä rakentamisen perinteitä. Rakennuksen tulisi olla kooltaan melko pieni, n. 20 m² ja sauna tulisi sijoittaa erilliseen rakennukseen. Kämpän pihapiirissä voi olla myös pieni "talli"-varasto moottorikelkkaa, suksia yms. erä- ja metsästystarvikkeita varten. Kämpä tulisi rakentaa höylähirrestä ja se voidaan haluttaessa laudoittaa pysty laudoituksella. Katto tulisi kattaa mieluiten päreillä mutta tumma kattuhuopakkin on maastoon hyvin piiloutuva. Seiniä ei tarvitse käsitellä lainkaan, vaan niiden annetaan patinoitua harmaiksi. Jos paikka on avoin, seinä laudoitus voidaan tervata. Koska kämpät ovat metsässä, ne tulee perustaa kevyesti nurkkakiville. Sitten kun kämpä aikanaan häviää, maastoon ei jää "ikuisia" sokkelikehiä.

II KESÄMÖKKIALUEET - KEVYT KESÄMÖKKI.

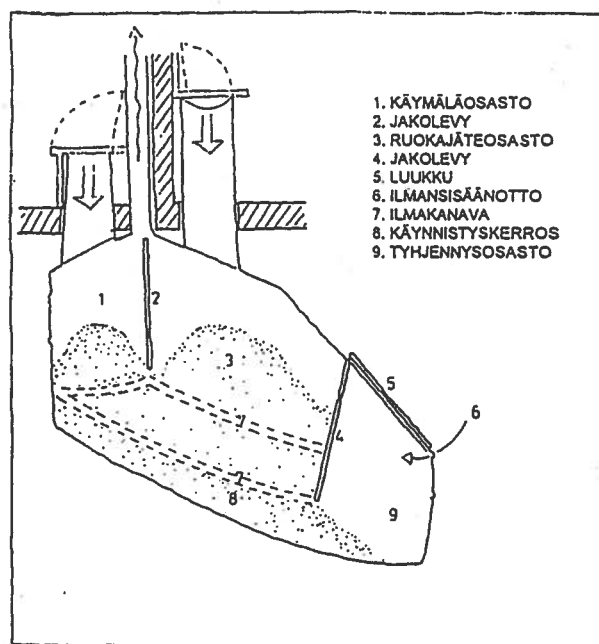
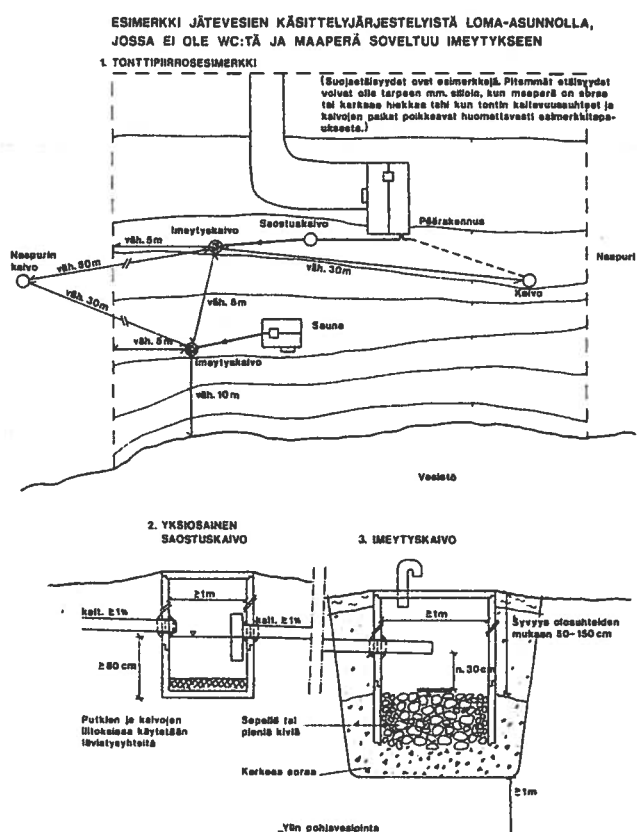
Ympäristön hoito

Kevyiden kesämökkien alueella ei kaivata varsinaisia piharakenteita, vaan rannan tuntumassa voi olla esim. pieni keittokatos. Puustoa voidaan harventaa hieman enemmän ja luonnonkasveja voidaan levittää ja suojata kulumiselta (mm. kielot, saniaiset, rentukat, ruohokanukka, metsätähti, hilla, puolukka, mustikka, variksenmarja, kanerva mm.)

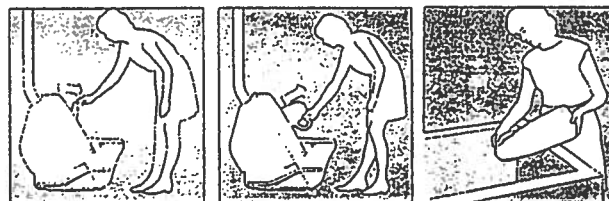
Vesi- ja jätevesihuolto

Kesämökillä vesi hankitaan lähteestä, kaivosta ja järvestä. Jos vesi johdetaan sisään putkistoja pitkin, jäteveden veden määrä lisääntyy. Kompostoiva käymälä on suositeltavin ratkaisu, jolloin harmaiden vesien käsittelyratkaisuksi soveltuisi matalahko yksiosainen saostuskaivo + imeytyskaivo. Jos ollaan kantovesien varassa, puhdistusmenetelmäksi riittää pieni maasuodatinkaivo.

Mallipiirokset kirjasta `Pienet jäteveden maapuhdistamot`.

"Clivus Multrum", ruotsalaisen insinöörin Rikard Lindströmin kehittämä kuivakäymälä, joka sijoitetaan yleensä kellariin.

Avaaj Mienyastuudku

Tartu kahtyaan ja vedä säädö ulos

Hajutalon loppuvuote tytyjennelaan
talousalokompoosin

Lasse Johnson kehittämä kuivakomposti WC, joka ei tarvitse kellaritilaa. (Lähde: Myyntiesite).

B Eraf: Ekologia, Ihminen, Ympäristö

Rakennustyyppi ja materiaalit

Kevyt kesämökki edustaa tyypiltään 1950–60 lukujen mökkirakentamista. Mökki sijaitsee lähes aina metsässä rannan tuntumassa ja on kooltaan pienikokoinen ja rakenteiltaan kevyt. Mökkiin kuuluu erillinen rantasauna, joka on lähellä rantaa.

Mökin sisääntulon yhteyteen sopii pieni terassi, josta avautuu järvimaisema. Kesämökin suositeltava koko on 20–30 m². Muita rakennuksia ovat pieni rantasauna ja erilaiset pienet varastot mm. puita, työkaluja, harrastusvälineitä ja autoa varten. Varastojen ja rantasaunan tulee olla kooltaan selvästi mökkiä pienempiä ja sijoittua mökin lähistölle mastoon piiloutuen. Kaikkien rakennusten tulee muodostaa sijoittelullaan, muodoillaan, materiaaleillaan ja värityksellään yhtenäinen pihapiiri.

Mökki olisi perustettava kulmapilareille ja suositeltavin seinärakenne on puurunko. Eristeenä käytettiin ennen sahanpurua, nyt suositellaan selluvillaa. Ontelorakenne lämpenee nopeammin kuin massiivinen hirsiseinä. Julkisivulaudoitus voi olla joko pysty- tai vaakasuuntainen ja väriksi suositellaan punamultaa tai tervausta, mitkä piiloutuvat hyvin rantametsään. Katon materiaaliksi suositellaan kattohuopaa ja väriksi tummaa harmaata, mikä piiloutuu hyvin maastoon.

III OSA-AIKAINEN ASUMINEN - TORPPA TAI HUVILA

Ympäristön hoito

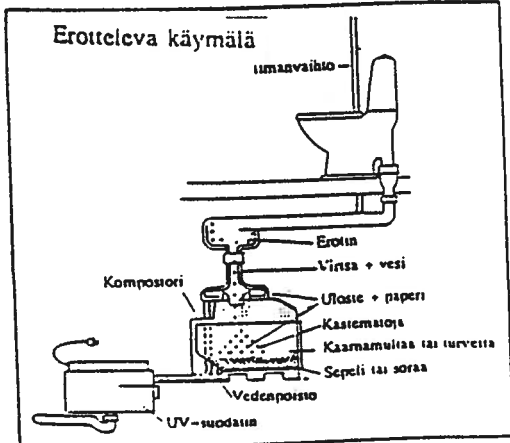
Huviloiden ja torppien alueella ollaan kulttuurimaiseman eli niittyjen äärellä. Torppamiljöössä ulkogrillit yms. toiminnot olisi sijoitettava erilliseen piharakennukseen tai katokseen, jossa voi olla myös varastohuoneita. Huvilan puutarhassa voi olla huvimaja ja rantasauna. Torpan ja huvilan pihalle kuuluu vinttikaivo ja puinen puutarhakeinu puiden katveessa. Osa pihasta voi olla sorapinnalla. Niityn reunalle sijoittuvien rakennuspaikkojen kasvillisuus muodostuu metsäreunan puustosta ja niityn kukkakedosta ja huvilan puutarhoista. Huvilaan voi johtaa istutettu koivukuja. Taustametsän havupuiden lisäksi tulisi suosia pihan yksittäispuina pihlajaa ja tuomea. Päärakennuksen eteen suositellaan perinteisiä pihapensaita; mökinruusu, Tomilaakson ruusua, viinimarjaa tai pihlaja-angervoa, mitkä kaikki ovat keskikokoisia pensaita ja siten sopivat myös pienen torpan seinustalle. Huvilan puutarhaan voidaan istuttaa isoja pensaita kuten tuomipihlajaa, syreeniä ja rusokuusamaa ja rakennuksen edustalle perinteisiä perennoita. Huvilan ja torpan pihapiiriin sopii myös pieni peruna- ja kasvima sekä hakamaa lampaille.

Vesi- ja jätevesihuolto

Torppa ja huvila ovat ympärivuotiseen loma-asumiseen soveltuvia alueita, joten niiden varustelutaso voi olla korkeampi. Kaivosta saatava vesi johdetaan putkilla asuntoon ja taloustiloihin. Osa-aikaisesta asumisesta johtuen veden käyttö voi olla normaaliin asumiseen verrattavissa. Puhdistusmenetelmäksi suositellaan sakokaivo + imeytyskaivo ratkaisua tai sen uudempaa muovisäiliöistä versiota, jossa pienpuhdistamo-osan suodatuslevyt voidaan helposti vaihtaa. Käymälistä suositeltavin on kompostoituva käymälä, sillä se vähentää huomattavasti jätevesien haitallisuutta ja sakokaivon tyhjennystarvetta.

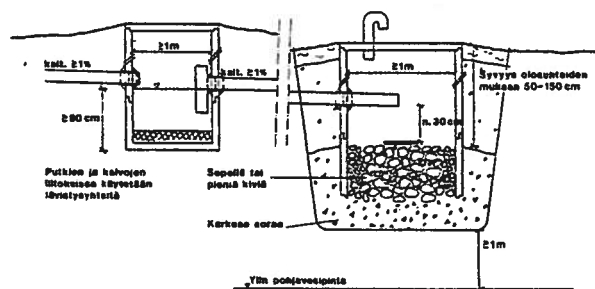
Mallipiirustukset kirjasta 'Pienet jäteveden maapuhdistamot' ja green-pack tuote-esitteestä.

Eronteleva käymälä

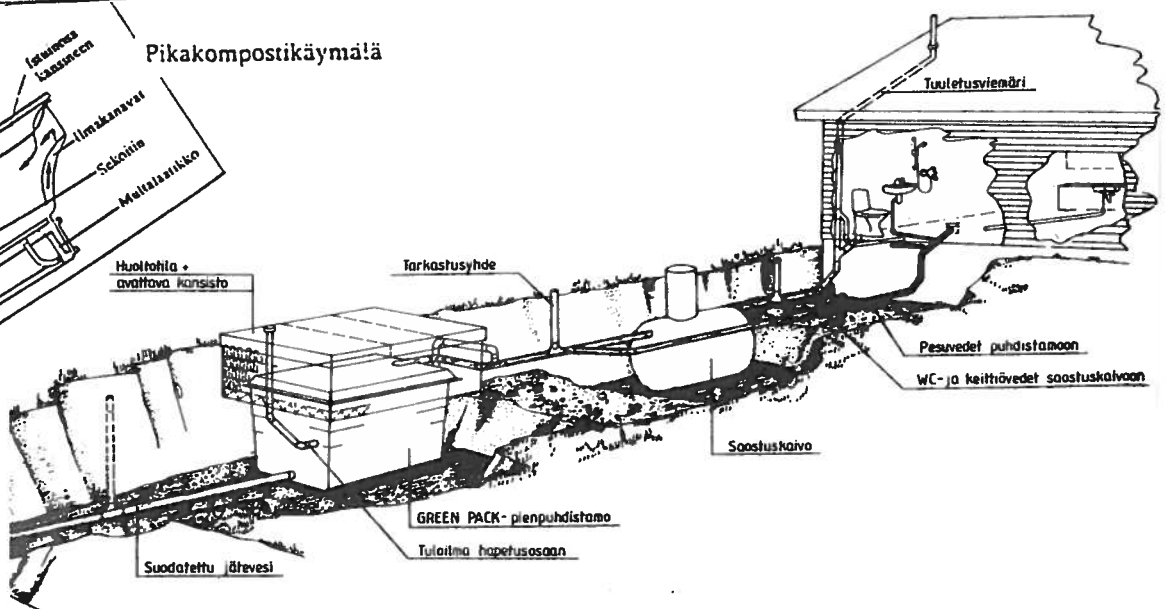
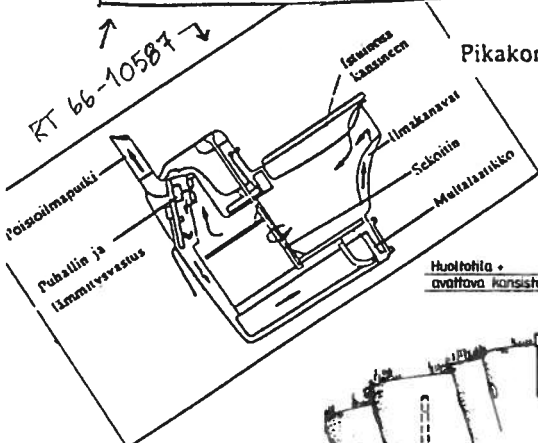

2. YKSISIAINEN SAOSTUSKAIVO

3. IMEYTYSKAIVO

Pikakompostikäymälä

Rakennustyyppi ja materiaalit

Torpat ja huvilat sijoittuvat vanhaan kulttuurimaisemaan, mikä asettaa omat vaatimuksensa loma-asunnon tyyppille. Torppa sijoittuu vaatimattomasti metsän laidan mutta huvila voi näkyä peltojen yli laajalle alueelle ja pilkottaa puiden lomasta järvelle. Torppa on kooltaan pieni: 30–50 m², kun huvila taas on isohko rakennus 80 – 100 m². Rakennusten tulisi olla hahmoltaan ja julkisivuaukotukseltaan perinteisen hirsitalon mallisia. Huvilalle on ominaista korkeus 1½ krs, rakenteiden keveys ja sirous sekä runsaat parveke-, terassi-, verantatilat.

Rakennusten julkisivuverhoilun tulee olla alueittain yhtenäinen: torpassa höylätty hirsipinta tai laudoitus ja huviloissa ponttilaudoitus. Julkisivuväriksi torppaan suositellaan punamultaa tai luonnon harmaannuttaman puun siniharmaata värisävyä. Huvilan väriksi suositellaan keltaokraa tai vaaleita pastellisävyjä. Nurkka- ja räystäslautojen, kaiteiden ja pylväiden sekä puite- ja peitinlistojen väriksi suositellaan valkoista. Kattokaltevuuden ja katomateriaalin tulee olla alueittain yhtenäiset. Kattokaltevuuden tulisi olla 1:1,5 – 1:2 ja katevärin harmaa tai tiilenpunainen. Katomateriaaliksi suositellaan kattohuopaa kiinnitetynä kolmiorimoilla. Suositeltavin perustamistapa on tuulettuva luonnonkivisokkeli rossilattian alla tai muurattu ja rapattu harkkoperustus.

IV LOMAILUKOHDE – LOMA-ASUNTO, LOMAOSAKE

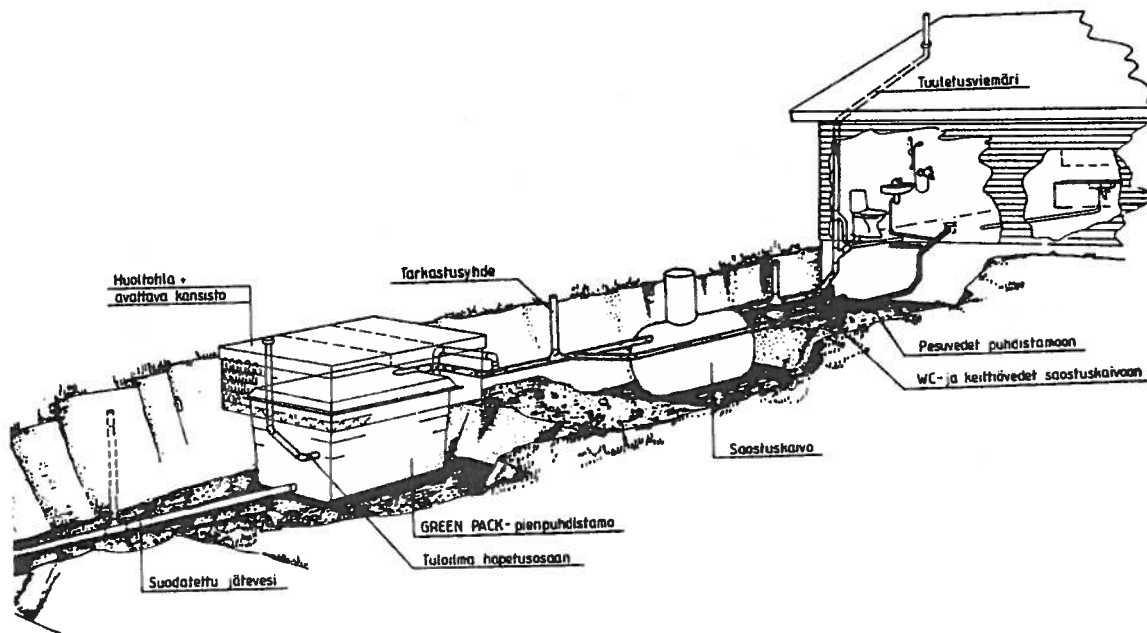
Ympäristön hoito

Lomakylissä pyritään usein kaupunkimaiseen asumismukavuuteen luonnontilaisessa ympäristössä. Tämä edellyttää piha-alueiden säilyttämistä luonnontilaisina. Alueella ei yleensä muokata ympäristöä, vaan oleva luonnonympäristö pyritään säilyttämään sellaisenaan. Alueita tulisi hoitaa puustoa varovasti harventamalla ja luonnon aluskasvillisuutta suojaamalla ja levittämällä.

Vesi- ja jätevesihuolto

Lomailukohteet ovat tiiviisti rakennettuja alueita, joilla voi sijaita yksityisten mökkien lisäksi matkailupalveluita RM. Alueille tulisi rakentaa alueellinen viemäriverkosto ja pienpuhdistamo. Viemäroitäviksi suositeltavia alueita ovat Moinalahden länsiranta, Kivilahti ja Tievanvaaran laita.

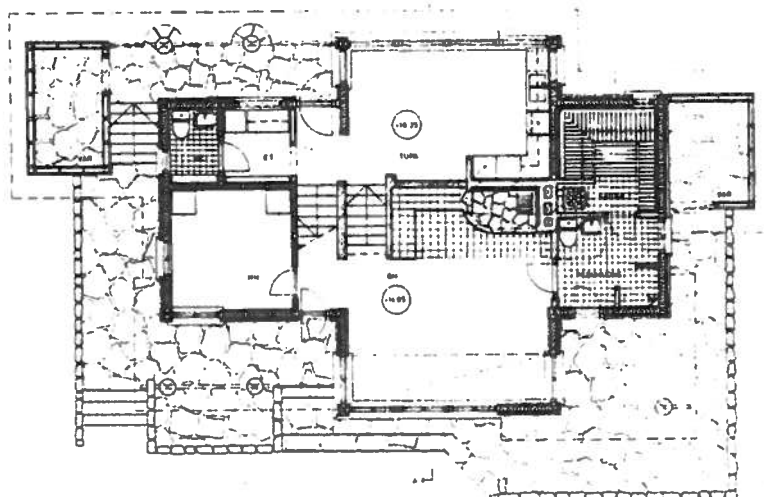
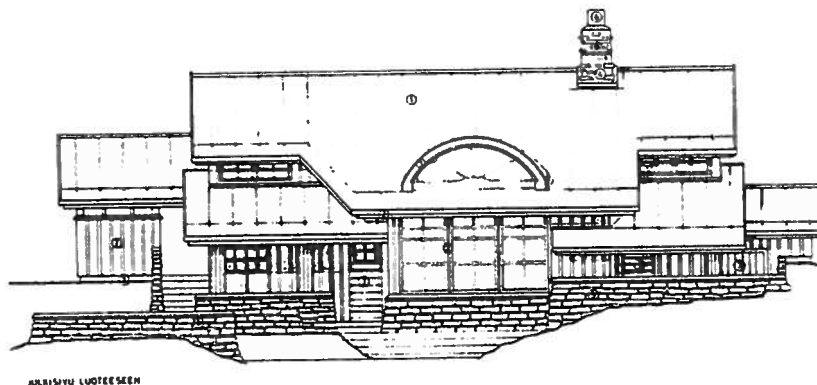
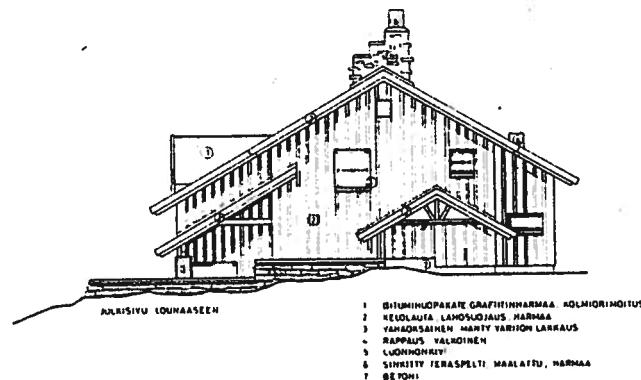
Mallipiirustus elementtirakenteisesta pienpuhdistamosta.

Rakennustyyppi ja materiaalit

Loma-asunto on tyypiltään 1970–1990 luvun rakentamista, mille on ominaista vakinaisen kaupunkiasumisen asumistaso vesi- ja viemäri liittymineen, moderneine saunatiloineen sekä täysin koneellistettuine keittiötiloineen. Tällaisia asuntoja pidetään lämpiminä jatkuvasti rakenteiden ja koneistuksenkin takia. Yleensä tämä tyyppi sijoittuu rantakaavoitettuihin alueille ja kylän liepeille. Koska loma-asuntoalueen rakennukset sijoittuvat lähekkäin tiiviiksi ryhmäksi, niiden on oltava julkisivumateriaaleiltaan ja väreiltään ryhmittäin yhtenäiset. Loma-asuntojen funktio on toimia lepopaikkana ulkoiluharrastusten välillä, joten piha-alueiden käyttöön ei ole suurta tarvetta. Erillisiä piharakennuksia ei tarvita vaan katokset ja varastot voivat liittyä suoraan päärakennukseen.

Loma asuntojen julkisivumateriaaliksi suositellaan höylähirttä tai lautaverhousa. Lähekkäin sijoittuvien rakennusten olisi pyrittävä samaan materiaaliin ja väriin liiallisen kirjavuuden välttämiseksi. Seinien väriksi suositellaan keskivahvoja luonnonvärejä: männynrungon ruskeaa, havunvihreää, tummaa siniharmaata tai ruskehtavaa punaista. Katon materiaali voidaan vapaasti valita mutta värin tulisi olla tumma harmaa, mikä piiloutuu hyvin kaukomaisemaan. Perustuksiin suositellaan luonnonkiviä tai muurattua harkkoperustusta.

Vuokrahuvila Perniön / arkk. Kimmo Lehtinen 1995

II KYLÄALUEELLE RAKENTAMINEN

2.0 Yleistä

Kylälle on osoitettu vakinaisen asumisen aluetta 10–15:lle asuinrakennukselle ja matkailupalveluille 2 aluetta sekä yksityisten palvelujen laajenemisaluetta.

Yleiskaavamääräyksen mukaan:

Uuden rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 2000 m².

Kunnan rakennusjärjestyksen 4§:n mukaan

"Rakennettaessa ranta-alueilla tai avoimeen maastoon, tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennuksen korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väriytykseen. ... Rakennettaessa olevien rakennusten yhteyteen, on rakentamisen sopeuduttava rakennustapaan ja olemassaolevaan rakennuskantaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien ja väriytyksen puolesta. Rakennuspaikalla rakennusten tulee muodostaa ympäristökuvaltaan sopuuhainen kokonaisuus."

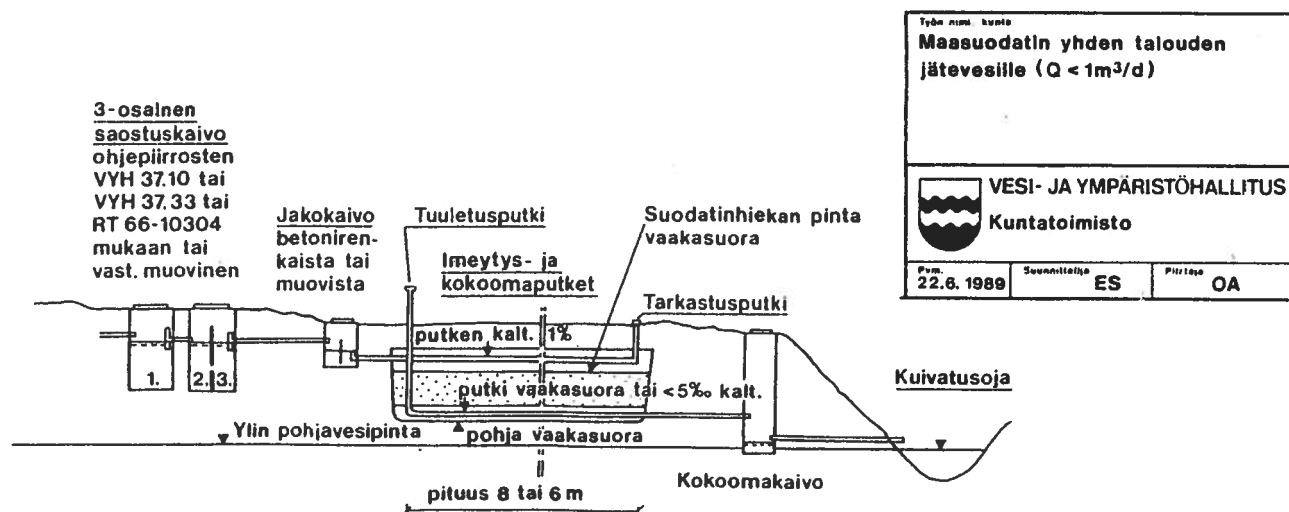
2.1 Ympäristön hoito

Kyläkeskus sijaitsee maisemallisesti kauniilla paikalla Sirkkajärven rannan tuntumassa. Perinteinen kylärakenne on säilynyt melko hyvin. Vanhat tilakeskukset sijaitsevat noin 100 metrin päässä rannasta ja rannan puoli on avointa niittyä. Olevat rantaniityt ja pellot on suositeltu säilytettäväksi avoimena niitty- ja peltoviljelyksenä tai maisemaniittynä. Uudet pihapiirit muokataan mäntymetsäluontoa mukaileviksi metsäpihoiksi. Kankaalla olevat rakennuspaikat ovat kuivahkoja, joten puutarhamaista ympäristöä ei ole syytä tavoitella. Pihaille soveltuvat kuivuutta ja varjoa kestävät pensaslajit. Pihojen oleskelutilojen päällystys ja kalusteet tulisi tehdä maaseutuympäristössä puusta.

2.2 Vesi- ja jätevesihuolto

Osa uusista rakennuspaikoista sijoittuu pohjavesialueelle. Vähintään nämä alueet tulee viemäröidä ja johtaa jätevedet pohjavesialueen ulkopuolelle. Koko kyläalueen yhteisviemäröinti on tavoiteltavin ratkaisu asumisjätevesien käsittelyssä, koska talouksiin tulee vesijohdot paikallisesta vedenottamosta ja nykyaikainen elämäntapa kuluttaa runsaasti vettä. Puhdistamotyyppi voi olla kylän oma pienpuhdistamo tai vesien johtaminen kunnan päävedenpuhdistamolle. Ennen viemäriverkoston rakentamista jätevedet kerätään pohjavedenottamon lähialueella (600 m) esim. lujitemuoviseen umpisäiliöön. Muualla voidaan käyttää sakokaivo+maasuodatin ratkaisua.

Mallipiirros kirjasta 'Pienet jäteveden maapuhdistamot'.

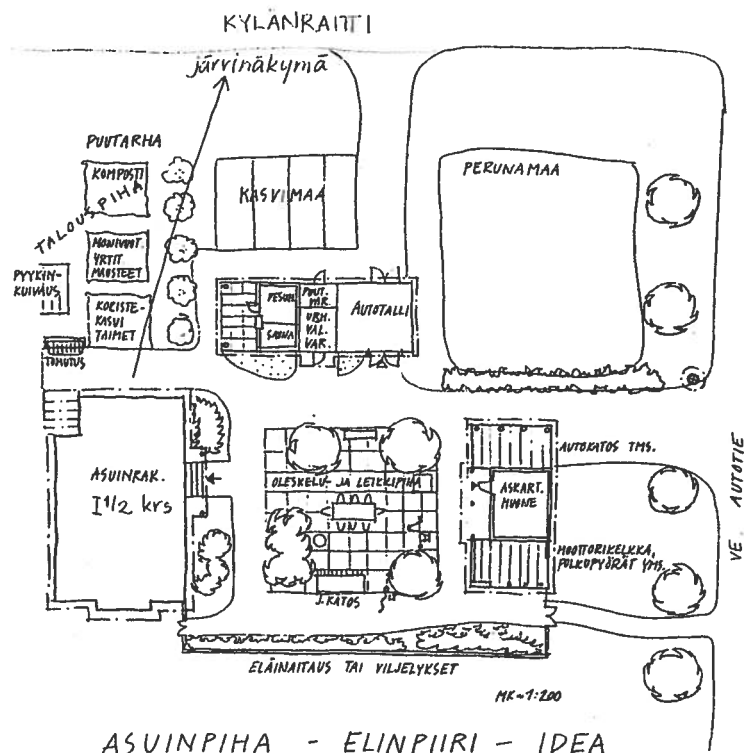

2.3 Rakennustyyppi ja materiaalit

Kylällä uudet rakennuspaikat sijoittuvat olevan kylärakenteen lomaan metsän puolelle niin, että järvinäkymät säilyvät sekä vanhoilla että uusilla asukkailla. Rakennuksen korkeusasema on valittava huolella ja taloihin on rakennettava riittävän korkeat sokkelit (40–50 cm) kosteushaittojen välttämiseksi. Koska kylän rakennuskanta on pääosin 1950–1960 luvulta rakentamisen tapa on korkea. Tätä perinnettä tulisi noudattaa uudessakin rakentamisessa. Rakennusten tulisi olla I ½ kerroksisia ja pohjamuodoltaan neliömäisiä. Pihapiiriin kuuluu rakentaa useita talousrakennuksia, sillä ilman niitä ei voi syntyä perinteistä suojaista pihapiiriä. Tyypillisiä nykyajan talousrakennuksia ovat työ- ja askarteluhuoneet, useita erilaisia varastotiloja sekä kulkuneuvojen talleja tai katoksia.

Rakennusten julkisivuvärien ja materiaalien tulee mukailla olevan rakennuskannan ominaisuuksia.

Suosittelavia ovat vaaleat pastellisävyt peltoalueella ja metsässä punamulta tai keltamulta. Kattojen väriksi suositellaan tummaa harmaata tai tummaa ruskeaa. Listoitukset tulisi maalata valkoisella tai helmenharmaalla.

ASUINPIHA - ELINPIIRI - IDEA

Asuinpihalla harjoitetaan ammattia ja ylläpidetään perheen elämää omatoimisesti. Käsi- ja puu- ja metalli- ja ammattiharjoittaminen (esim. etätyö). Eri sukupolvet samassa pihapiirissä. Monenlainen omatoiminen työ ja harrastaminen mahdollista.

SAUNA - AUTOTALLI

ASKARTELUHUONE - AUTOKATOS

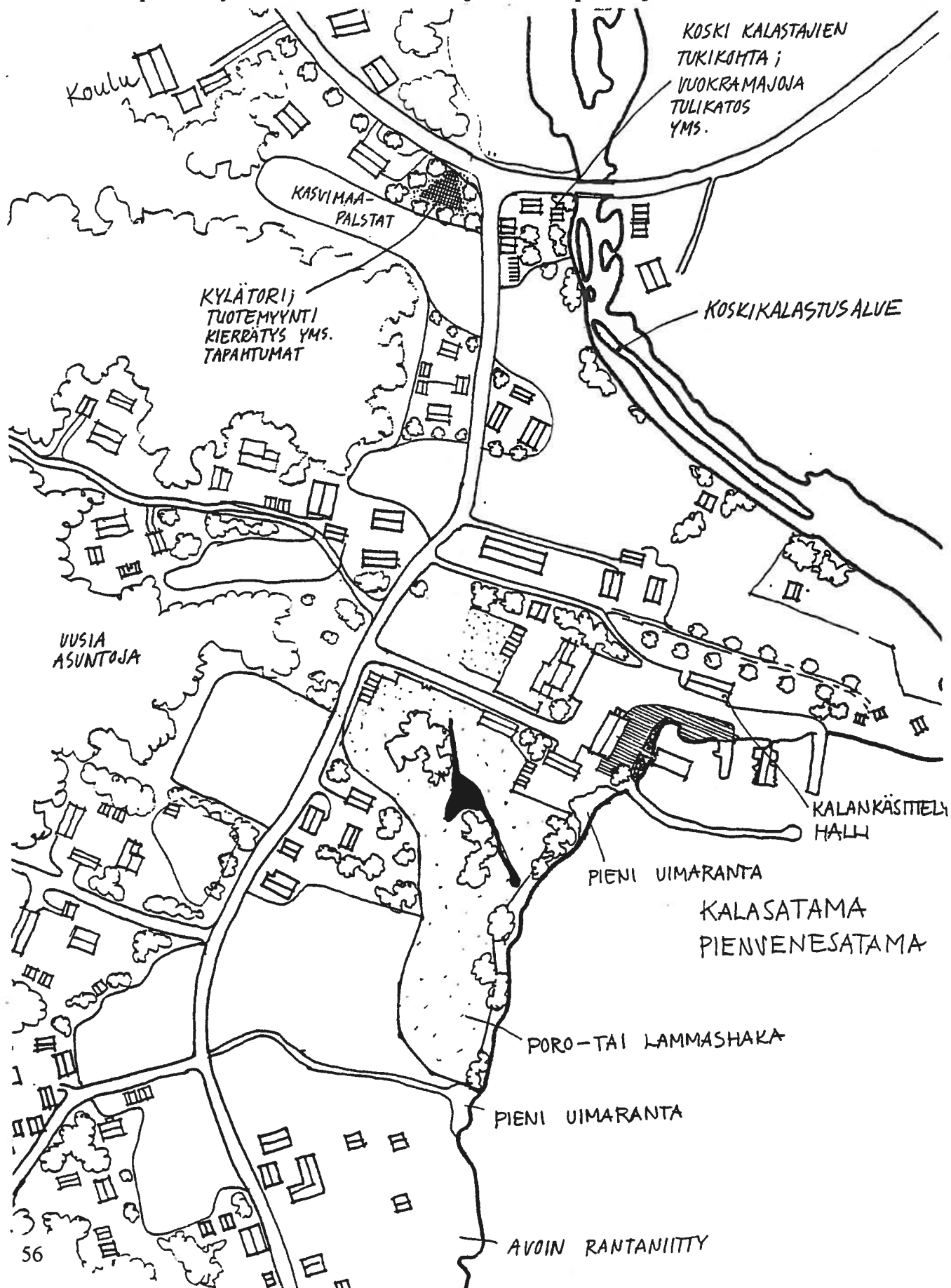

JÄTEKATOS ; PAPERIT, MUOVIT, LAMIT, LUMPUT, ANGELMAJÄTEKÄPPY YMS.

PVO PULTETAAN RUOKAJÄTE KOMPOSTOIDAAN HUONEALUT, KATTEET YMS. KIERRÄTYSKESK.

Matkailupalvelujen rakentamisella voidaan cheyttää ja korjata kyläkuvan hajanaisuutta ja se-
kavuutta. Oheisessa ideointikartassa on esitetty kylän keskustan toimintojen ja uudisrakenta-
misen sijoittelua kylärakennetta selkeyttävällä tavalla.

2.4 Ideointipiirros kyläalueen rakentamisesta ja matkailupalvelujen kehittämisestä.

6 SUUNNITTELUVAIHEET

1. Keskustelutilaisuus kylällä 21.9.1994
2. Maisemaselvitys 1994
3. Kantatilaselvitys 1995
4. Asukastilaisuus kylällä ja selvitysten esittely 15.6.1995
5. Tavoitteiden asettaminen 9.5 ja 28.8.1995
6. Kunnanvaltuusto hyväksyi tavoitteet ja mitoituserusteet 28.8.1995 §69
7. Rantayleiskaavaluonnoksen suunnittelun käynnistäminen; maastokäynti yhdessä maanomistajien kanssa 21-22.9.1995 ja kyselykaavakkeen jako maanomistajille.
8. Rantayleiskaavaluonnoksen laatiminen, mitoitus syksy 1995
9. Luonnoksen esittely toimikunnalle 20.12.1995
10. Työn esittely Ympäristökeskuksen viranomaisille 8.2.1996
11. Neuvottelu Metsähallituksen, Pellon metsänhoitoyhdistyksen ja Lapin metsäkeskuksen edustajien kanssa 9.2.1996.
12. Mitoituksen tarkistus kevättalvi 1996.
13. Rantayleiskaava RakA 154§ mukaisesti nähtävillä 14.3 - 1.4-1996, yhteisö- ja viranomaislausunnot.
14. Maastokäynti ja rakennuspaikkojen tarkistaminen valtion mailla 4.4.1996
15. Kaavoittajan vastineiden esittely työryhmälle ja päätös muutoksista 28.5.1996
16. Viranomaisneuvottelu kunnassa; työryhmä, kunnan päättäjät ja virkamiehet sekä konsultti, ymp. keskus, Lapin Liitto 26.8.1996
17. Neuvottelu Ympäristökeskuksessa rantojensuojelualueen kaavamerkinnästä; kunta, metsähallitus, konsultti 26.9.1996
18. Kaavaselostuksen täydentäminen ja viimeistely; yva-tekstiosuus, kaavakartan korjaus ja kaavamääräysten tarkentaminen, rakentamistapaohjeen laadinta syksyllä 1996.
19. Rantayleiskaavaehdotuksen esittely yleiskaavatoimikunnalle 20.5.1997 ja kunnanhallitukselle 26.5.1997.
20. Rantayleiskaava Rak. A 29 § mukaisesti julkisesti nähtävillä 9.6-9.7.1997, yhteisö- ja viranomaislausunnot..
21. Yleiskaavatoimikunta käsitteli muistutukset ja kaavoittajan vastineet 18.8.1997 ja tekninen lautakunta 21.8.1997.
22. Muistutusten käsittely ja vähäiset muutokset naapureiden suostumuksella, kunnanhallituksen päätös 22.9.1997 .
23. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt rantayleiskaavan 14.11.1997 § mukaisesti ja alistaa sen Lapin Ympäristökeskuksen vahvistettavaksi.
20. Miekojärven rantayleiskaava on vahvistettu Lapin Ympäristökeskuksessa . . . 199 .

PELLO MIEKOJÄRVI
RAKENNUSOIKEUDEN MITOITUS KANTATILOITAIN 15.10.1997

Kanta-tilan n:o	Tilan rn:o ja omistajan nimi	Rantavii- van pituus m (=muun nettu)	Tilan pinta- ala / ha	Tilan rak.kelp. pinta-ala / ha	Loma-as. määrä rak.kelp. rantaviivan pit. mukaan 7 l-as. / km	Loma-as. määrä rak.kelp. pinta-alaan mukaan 1 l-as / 8 ha	Tilan l-as. kokonais- määrä	Olevien loma-as. määrä	Uusia loma- as.	Huom.
1	Valtionmaa 8 l-as. / km Länsiranta	4570	732,08	291,61	29	36	65		65	
	Karhumaa	2310	148,70	85,16	15	11	26	9	17	
	Viitasaari 3 l-as. / km	1830	20,83	0,00	5	0	5		5	rak.oik.
	Vaarsaari 3 l-as. / km	13730	697,58	0,00	34	0	34	6	28	siirr. Kar-
	Kuusisaari 3 l-as. / km	1700	16,16	0,00	5	0	5		5	humaan al.
2	Vaarsaari 19 5 l-as. / km Tironiemi Erkki Evert	3270	86,75	0,00	10	0	10	1	9	
3	Jokisuu 29 (myös 6) Horneman Iisakki ja Jenny	1540	125,33	38,75	6	5	11	4	7	
4	Kujansuu 2:33 Sirkkala Juho ja Hilja	460	17,67	9,57	2	1	3	3	0	
5	Rantala 2:14 Puolamaa Lauri ja Rauni	125	9,92	2,91	1	0	1		1	
	Pieskänsaari 5 l-as. / km	1300	7,76	0,00	6	-1	5		5	saaren pieni koko väh. rak.oikeutta
6	Siirtola 2:12 (myös 3/4 ja 49) Horneman Jenny oik. om. Horneman Aati	260	17,31	7,23	0	1	1		1	
7	Sainmaa I 19:57 / Lohijärvi Mäntyranta Lauri oik.om.		9,10	0,20	0	0	0		0	
8	Vuonola I 19:59 / Lohijärvi Ajanki Hilda Sofia		17,50	4,73	0	1	1		1	
9	Mustajärvi 2:21 Mustajärvi Vilho ja Leena	1240	101,56	60,50	6	8	14	5	9	
10	Mäkelä 20:2 (myös 4/4) Sirkkala Hilja		27,85	10,02	0	1	1	0	1	
11	Alasirkkala 2:3 Välämaa Tuomas ja Betty	355	96,64	36,16	2	5	7	3	4	

PELLO MIEKOJÄRVI
RAKENNUSOIKEUDEN MITOITUS KANTATILOITTAIN 15.10.1997

	Alasirkkala 2:62 Enbuska Urho	435	435	4,55	3,55	3	0	3	1	2	
	Kivilahti 2:67 Välmaa Oili ja Kari	795	100	20,84	10,42	1	1	2	1	1	
12	Lahtela 2:19 Uusitalo Toivo ja Lyyli	3500	2600	93,96	36,51	18	5	23	11	12	uudet rak. paikat sis. jo vahv.rantakaav.
13	Harjula 2:13 Haapalainen Alina oik.om		0	13,80	2,90	0	0	0		0	
14	Uusitalo 2:7 Joona Veikko, Hiltunen Inkeri	1000	650	47,54	32,55	5	4	9	2	7	
15	Välitalo 2:9 Sirkkala Erkki	1260	660	70,64	44,24	5	6	11	5	6	
16	Mäkelä 2:11 (myös n:o 20) Ylisirkka Aina Matilda	250	250	14,57	9,63	2	1	3	3	0	
17	Tievarinne 15:1 Järvenkylä Eija Aijal	60	60	0,64	0,64	0	0	0	1	0	
18	Rantala 15:2 Jäderholm Per ja Aino	1470	1150	62,16	17,29	8	2	10	8	2	
	Tieva 15:26 Urho Enbuska		0	75,07	37,38	0	5	5		5	
19	Sirkkaniemi 31: Linna Finelli Matti ja Toini Sirkka Eino ja Laila Korkeaniemi Tauno ja Toini	340	200	65,08	34,34	1	5	6	2	4	
20	Kangas 1:16 (myös n:o 16) Ylisirkka Väinö ja Aina	400	250	56,32	45,42	2	6	8	1	7	
21	Korkeaniemi 10:10 Tornion Puu Oy / Metsäbotnia Ab Kemin tehtaant	1400	1320	311,56	138,47	10	17	27	1	26	uusista rak. paik. 17 sis. jo vahv. rantak.
22	Siltajänkkä 1:22					0	0	0		0	
	Siltajänkkä 1:140 3 l-as. / km Seikkula Onni	650	0	10,87		2	0	2		2	
	Seikkula 1:41 3 l-as. / km Seikkula Osmo Oiva oik om. Tuomo Seikkula	300	0	7,47		1	0	1	1	0	
23	Keskitalo 1:48 Keskitalo Antti	2100	570	111,13	47,27	4	6	10	5	5	

PELLO MIEKOJÄRVI
RAKENNUSOIKEUDEN MITOITUS KANTATILOITAIN 15.10.1997

24	Sirkkarinne 1:46	75	75	0,39	0,39	1	0	1	1	0	0
25	Liimatta Mikko oik.om.	50	50	0,23	0,23	0	0	0	1	0	0
26	Ristola 1:47	450	300	12,00	2,65	2	0	2	0	2	2
27	Enbuska Esko Johannes	300	150	43,20	21,24	1	3	4	1	3	3
28	Alasirkka 1:13		0	1,17	1,17	0	0	0	0	0	0
29	Saukkoriipi Martti	100	0	10,12	6,99	0	1	1	0	1	1
30	Ylisirkka 1:25		0	29,24	5,00	0	1	1	0	1	1
31	Koskela Olavi ja Maila Maija	340	340	21,67	18,25	2	3	5	4	1	1
32	Koskela 1:24 (myös n.ot 20/4, 5, 7, 8) Pellon kunta	85	85	0,44	0,44	1	0	1	1	0	0
33	Metsälä 1:7	70	70	0,26	0,26	0	0	1	1	0	0
34	Vierelä 1:7	55	55	0,21	0,21	0	0	0	1	0	0
35	Mäki Ossi	100	100	0,46	0,46	1	0	1	1	0	0
36	Kivelä 21:2 nyk.om.	1210	820	41,75	5,28	6	2	8	2	6	6
37	Saukkoriipi Arto ,	105	0	0,28		0	0	0	1	0	0
38	Saukkoriipi Kauko		0								
39	Revonniemi 3:27	90	0	0,24		0	0	0	1	0	0
40	Juuso Otto Henrik ja Hilja Marja	100	0	3,85		0	0	0	0	0	0
41	Keloranta 3:18 Keloranta I 3:20	860	860	39,61	14,10	6	2	7	5	2	2
42	Kivelä Eino										
43	Revonlahti 3:18										
44	Koliseva Mirja										
45	Miekonen 3:22										
46	Lohiniva Kaisa										
47	Seitaranta 3:22										
48	Henriksson Leena ja Nils										
49	Tammela 3:24										
50	Piittisjärvi Antero Asseri										
51	Koniniemi 3:13										
52	Mäkikyrö Johannes oik.om.										
53	Mäkikyrö Aino										
54	Luotola 3:15										
55	Ollila Maarit ja Ilkka										
56	Kaaranneksen voima 3:9,										
57	Voimala 3:11, Sähkölä 11:										
58	Tornionlaakson Voima Oy										
59	Kaarannes 3:25										
60	Piittisjärvi Matti Aukusti ja Olga										

PELLO MIEKOJÄRVI
RAKENNUSOIKEUDEN MITOITUS KANTATILOITTAIN 15.10.1997

41	Mäntyranta 9:1 Mäntyranta Antti	1250	750	77,67	23,18	5	3	8	0	8
42	Salmi 9:2 Salmi Matti ja Matilda					0	0	0		0
	Koivula 9:5 Tironiemi Bertta	450	400	17,27	8,39	3	1	4	1	3
	Rajala 9:6 Sirkkala Sinikka Siviä	455	305	32,83	8,24	2	1	3	0	3
	Taivaanvuohi 9:7 Rytisalo Jaakko ja Anneli	60	60	0,26	0,19	0	0	0	1	0
	Salmi 9:8 Sirkka Eeva Anneli	350	235	25,16	7,46	2	1	3	1	2
	Eräranta 9:9 Ylifornion Eränkävijät ry	185	115	8,26	2,02	1	0	1	1	0
	Kostamo 9:11 Kostamovaara Juha Tapio	200	125	10,87	1,75	1	1	2	1	1
	Rantala 9:12 Niemi Laina Matilda	150	125	6,39	2,56	1	0	1	0	1
43	Sähköä 2:5 (myös 40/6) Lamminen Raija, Odenwall Airi	100	0	1,01		0	0	0	1	0
44	Hiekkaranta 2:16, Jatkola 2:26 Vuopio Marita	50	50	0,32	0,32	0	0	0	1	0
45	Suvinieni 2:17 Uusimäki Aarne ja Liisa	50	50	0,14	0,14	0	0	0	1	0
46	Kesäniemi 2:15, Kesäniemi I 2:27 Kumpula Pentti ja Kerttu	100	100	0,30	0,30	1	0	1	1	0
47	Kiviranta 2:18 Santalo Matti ja Marjatta	50	50	0,12	0,12	0	0	0	1	0
48	878:2 tilojen 2:3, 2:7 ja 2:32 yht. 878:3 tilojen 2:7 ja 2:32 yht.	185	60	0,53		0	0	0		0
49	Tilan 2 yht. määräala Horneman Aati ja Aila		0	0,76	0,76	0	0	1	0	1
50	Vaarala 21:1 Suomalainen Viljo Aukusti		0	11,19	5,95	0	1	1	0	1
Yh- teen- sä		54275	38935	3497,12	1145,48	218	146	364	103	261